

Spoštovane bralke in bralci našega časopisa,

pred vami je sveža, letošnja prva številka "občinskega ogledala", ki je tokrat polna kulture in v znamenju naše etnografske dediščine, fašenka. Razmeram navkljub fašenk bo, kot minejo tudi vsi ostali prazniki, a v drugačni obliki, kot smo ga vajeni. Zdi se, da prvinskost, pristnost in duh fašenka "kot nekoč" zopet prihajajo v ospredje.

Pričujoča številka ponuja pregled nekaterih dogodkov iz lanskega decembra, predstavlja podjetje Prlek burger, osvetljuje fašenske like in jih natančno predstavlja, posega v preteklost z vidika gradnje hiš in niza še mnogo ostalih raznolikih vsebin.

Vabimo vas, da skupaj z nami soustvarjate občinski časopis. Rok za oddajo prispevkov za naslednjo, aprilsko številko, je petek, 8. APRIL 2022.

Pa veseli fašenk!

Alenka Domanjko Rožanc,
urednica

Foto: GM

Korantovi zvonci najlepše bijejo pri nas ...

Fašenski düh

Foto: Metka Majcenovič

tako imenovano pokanje fašenka.«

V šolski kroniki je moč zaslediti zapis: »Otroci so od svečnice naprej popolnoma raztreščeni. Delo v šoli je nemogoče. Na fašenski ponedeljek in torek pa tako in tako ni nikogar v šolo.«

No, pa smo tam, dragi dedki in babice (zapis je nastal okrog leta 1950). Le kdo nam je privzgojil ta fašenski düh? Le kdo nas odmika od računalnikov, telefonov in nas žene na dvorišče z bičem v roki ali pošilja po vasi opasane z zvonci? Düh po ohranjanju tradicije, düh naših prednikov, ki jih je fašenk neizmerno dosti pomenil. Ta düh lebdi nad našimi glavami in nas nenehno spremlja. Iz roda v rod, iz enega stoletja v drugo stoletje.

Düh iz krep papirja, nepogrešljiv okrasek naših vasi ob našem največjem prazniku v letu. Na stotine rož se izdelajo. Še nekaj jih mora ostati za korante in orače. Kot se za praznik spodobi, da se vse šika.

Fašenk ima svoj düh, düh po krapčih in olupah, po domačem kruhu, po mesu iz tünke, domačih klobasah, oljovem lüki z jajci, dobrem vinu ... Dober je ta düh, dokler na pepelnico ne stopiš na vago in spremeniš mišljenje. Pa do druge svečnice to pozabiš in znova te premami ta božanski düh.

M. Slekovec v cerkveni kroniki piše o gostačih, ki so jih za fašenk gostili kmetje. Gostači so bili ljudje, ki si kaj prida niso mogli privoščiti. V kmečkih hišah se je napeklo vsega, kar je hiša premogla, še posebej tam, kjer so poroko pričakovali, pa je hčer obsedela na drevo (se ni poročila). Naj se vsaj ob tej priliki vse to poje. Ja, tudi naši predniki so za fašenk dobro jedli.

Diši po švicu preznojenih kožuhov, diši po picekih, vilah, medvedih ..., diši po fašenki. Diši.

Še zadnje priprave za ohranitev vseh teh dühov. Gamaše so, peruti na kapi so molji pustili na miru, je kožuh

celi, zvonci, ketna .. Vse štima. Okrasiti še treba masko pa gremo.

Fašenski düh se je zažrl v nas. V vsako poro našega življenja. Zdravilo za to obstaja. Reče se mu pepelnica. Pojeda in popiva se, dokler zvon v zvoniku ne naznani, da je fašenka konec ter se pričnejo resni postni dnevi. Fašenk z vsemi

norčijami in veseljem izdihne ob polnoči s polnim želodcem pa prazno mošnjo svojo grešno dušo. To grešno dušo prikličemo nazaj. Vsako leto. Vedno znova in znova. Fašenskega düh ne damo.

Vesele praznike.
Dragan Mikša

OBVESTILO

o odjavi predvidenih prireditev »Fašenk v Markovcih 2022«

Občina Markovci skupaj z izbranim prijaviteljem v okviru Javnega poziva za izbiro izvajalca in sofinanciranje v okviru projekta »Fašenk v Markovcih 2022«, št. 410-0140/2021, z dne 15. 10. 2021, v skladu z dokumentacijo javnega poziva javnost obvešča, da zaradi trenutnih razmer širjenja okužb s Covid-19 projekt »Fašenk v Markovcih 2022« in v zvezi s projektom predvidene prireditve NE BODO IZVEDENE.

Občinska uprava

Foto: GM

Županov nagovor

Drage občanke, spoštovani občani,

Ko hodim peš, se vozim s kolesom, ro-
lam ali se kako drugače gibljam po naši ob-

čini, s ponosom zrem v vse, kar vidim, v vse, kar smo dosegli. V naši občini ni vasi, ki ne bi imela športnega prostora oziroma parka, otroških igral, v treh vaseh (Bukovci, Nova vas, Zabovci) je tudi fitness na prostem, v vseh ostalih pa so načrtovani v tem letu. Veliko prometnic je opremljenih s pločniki in kolesarskimi stezami, veliko se jih načrtuje še letos in v naslednjih letih. Imamo zelo dobro in sodobno ter varčno javno razsvetljavo. Večina naših javnih poti, občinskih in lokalnih cest je v zelo dobrem stanju, tistih nekaj krajših odsekov, ki pa so potrebni obnove, pa jih bomo uredili v naslednjih mesecih, kakšnega tudi v naslednjem letu. Ponosen sem na naše urejeno pokopališče in vežico s parkom, ki se je že lepo razrasel in bo še lepši, še posebej v prihajajoči pomladi, ko bo vse ozelenelo. Na pepelnično sredo ob 11h dopoldan vas vabimo na odprtje lekarne v stanovanjsko-poslovnem objektu v Markovcih, saj se prostor že polni z zdravili in ostalimi artikli, ki jih bo mogoče dobiti. Določen je že okvirni delovni čas

(vsak dan od ponedeljka do petka) in dve delavki, ki bosta skrbeli za obratovanje.

Ne glede na to, da je naša občina nastala 4 leta kasneje kot večina drugih občin v Sloveniji, torej s kar precejšnjo zamudo, smo uspeli v več fazah razširiti obrtno cono tako, da je danes velika že 20 hektarjev in je v njej zaposlenih nekaj čez 500 ljudi, v zadnji širitvi pa bo devet novih poslovnih subjektov zaposlovalo dodatnih 150–200 delavcev. Posebej pomembno je poudariti, da smo v teh štirih letih zamude bili tudi ob približno 25 milijonov evrov, ki bi jih lahko porabili za še večji razvoj. Takoj ko končamo s širitvijo in sprejetjem občinskega prostorskega načrta, bomo zaradi še vedno velikega interesa med vlagatelji pristopili k nadaljnji širitvi, saj naša cona spada med ene najbolj razvitih in urejenih med podeželskimi občinami v Sloveniji. Zgovorni so tudi podatki, da je število prebivalcev naše občine iz 3939 iz leta 2009 naraslo na 4296 v letu 2020 in število gospodinjstev iz 1300 na 1460. Še bolj sem ponosen na to,

da je stopnja razvitosti naše občine med slovenskimi občinami v samo štirih letih iz 117. mesta v letu 2017 skočila na 56. mesto v letu 2021. Ta podatek pove dovolj in ni potreben posebnega komentarja, morda le to, da bomo poskušali biti še boljši. Med zanimivimi podatki je tudi ta, da je v naši občini v tem trenutku 45 ljudi, ki so starejši od 90 let.

Drage občanke, spoštovani občani, želim si, da bi letos praznovali naš prihajajoči občinski praznik kot se spodobi, v živo, v naši večnamenski dvorani v Markovcih, saj imamo veliko razlogov za praznovanje. Upam, da se bo to letos tudi zgodilo.

Pred nami je (za nekatere od nas) največji praznik – Fašenk. Ne pozabite na praznovanje in ostanite zdravi.

Vse lepo vam želim.

*Milan Gabrovec, prof.
vaš župan*

AKTUALNI JAVNI RAZPISI OBČINE MARKOVCI

Objavljamo osnovne informacije trenutno aktualnih javnih razpisov Občine Markovci. Besedila razpisov, priloge in celotno dokumentacijo najdete na spletni strani Občine Markovci: **www.markovci.si**.

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV ŠPORTA 2022

Občina Markovci v skladu s sprejetim Letnim programom športa Občine Markovci za leto 2022 razpisuje sredstva za sofinanciranje športnih programov za leto 2022 v skupni višini 60.000,00 € iz proračunske postavke 1805100 Športne dejavnosti – po razpisu. Več v besedilu razpisa.

Rok: 18. 3. 2022

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE GASILSKIH VOZIL V OBČINI MARKOVCI ZA LETO 2022

Občina Markovci v skladu s sprejetim proračunom za leto 2022 razpisuje sredstva za sofinanciranje nabave gasilskih vozil za leto 2022 in sicer v skupni višini 115.000,00 € iz proračunske postavke 0703232 Nabava gasilskih vozil. Več v besedilu razpisa.

Rok: 21. 3. 2022 do 12. ure

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE KULTURNIH PROGRAMOV 2022, KI JIH BO V LETU 2022 OBČINA MARKOVCI SOFINANCIRALA IZ OBČINSKEGA PRORAČUNA

Javni razpis je namenjen sofinanciranju kulturnih programov, ki sodijo v okvir izvajanja kulturnih dejavnosti. Upravičenci po tem razpisu so društva, ki

imajo sedež na območju občine Markovci, so registrirana za opravljanje dejavnosti na področju kulture, in tudi zavodi, ki imajo sedež na območju občine Markovci, so registrirani za izvajanje dejavnosti na področju kulture in ki izven svoje redne dejavnosti izvajajo javne programe in prireditve, ki so namenjene občanom in promociji Občine Markovci.

Predmet sofinanciranja po tem razpisu je:

- redno delovanje društva, ki temelji na splošnih podatkih o delovanju društva,
- stroški društvenih prostorov,
- delovanje društva, in sicer aktivnosti na prireditvah, organizacija lastne prireditve oz. sodelovanje z drugim društvom in uvrstitve na domačih ali tujih prireditvah v preteklem letu.

Več v besedilu razpisa.

Rok oddaje: 31. 3. 2022

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV DEJAVNOSTI, PROJEKTOV IN PRIREDITEV, KI NISO PREDMET DRUGIH RAZPISOV V OBČINI MARKOVCI ZA LETO 2022

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje programov dejavnosti, projektov in prireditev za sklope, ki niso zajeti v programih drugih razpisov Občine Markovci, kot so programi varovanja in krepitve znanja, skupni projekti na po-

dročju izobraževanja in druge splošne in posebne prireditve ter dejavnosti, ki pomenijo prispevek k zadovoljevanju javnih potreb in prepoznavnosti Občine Markovci in drugo.

Sredstva so razpisana v okviru dveh sklopov:

- SKLOP A: Programi varovanja in krepitve zdravja - PP 1706101 Aktivnosti promocije zdravja – 2.000,00 EUR;

- SKLOP B: Skupni projekti na področju izobraževanja in druge splošne in posebne prireditve ter dejavnosti, ki pomenijo prispevek k zadovoljevanju javnih potreb in prepoznavnosti Občine Markovci in drugo – skupno 15.900,00 EUR.

Več v besedilu javnega razpisa.

Rok oddaje: 14. 4. 2022

OSNOVNA ŠOLA MARKOVCI

MARKOVCI 33D, 2281 MARKOVCI

TEL.: 02 766 00 41

E-POŠTA: INFO@OS-MARKOVCI.NET

SPLETNA STRAN: WWW.OS-MARKOVCI.NET

Številka: 6020-89/2022

Datum: 20. 2. 2022

Na podlagi 20. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05, 25/08, 98/2009-ZIUZGK, 36/10, 62/2010-ZUPJS, 94/2010-ZIU, 40/2012-ZUJF, 14/15 ZUJF, 55/17) in **3. člena Pravilnika o sprejemu otrok v enoto Vrtec pri OŠ Markovci**

**Osnovna šola Markovci
ENOTA VRTEC**

O B J A V L J A

JAVNI RAZPIS ZA VPIS PREDŠOLSKIH OTROK V VRTEC MARKOVCI za šolsko leto 2022/2023

Obveščamo Vas, da je vpis predšolskih otrok v Vrtec Markovci za šolsko leto 2022/2023 možen vsak

delovni dan do 18. marca 2022 med 7. in 14. uro
v tajništvu Osnovne šole Markovci.

Vloge za vpis, ki so bile že oddane, ni potrebno ponovno oddajati.
Prijazno vabljeni!

ravnatelj: mag. Ivan Štrafela

UO

Na podlagi 6. člena Odloka o priznanjih Občine Markovci (Uradni vestnik Radio Tednik, št. 5/00, Uradni list RS št. 26/04 in Uradno glasilo slovenskih občin št. 11/08, 7/14 in 10/16) Komisija za odlikovanja in priznanja objavlja

RAZPIS za podelitev občinskih priznanj v letu 2022

- naziv »ČASTNI OBČAN Občine Markovci« (največ 1 naziv)
- plaketa Občine Markovci (največ 2 plaketi)
- listina Občine Markovci (največ 2 listini)
- pohvala Občine Markovci

I. Občina Markovci podeljuje v letu 2022 naslednje vrste priznanj:

Naziv »častni občan Občine Markovci« se podeli posamezniku, ki s svojim delovanjem in stvaritvami na posameznih področjih življenja in dela prispeva k izjemnemu razvoju in ugledu občine.

Plaketa Občine Markovci se lahko podeli posameznikom v občini za pomembno in uspešno nepoklicno udejstvovanje na kateremkoli področju družbenega življenja. Plaketa se lahko podeli tudi pravnim osebam ali posameznikom za pomembne dosežke na gospodarskem in družbenem področju dela.

Listina Občine Markovci se podeli pravnim in civilnopravnim osebam za pomembne dosežke pri razvoju občine, za večletno delo in rezultate, s katerimi se organizacija izkaže in uspešno predstavlja občino.

Pohvala Občine Markovci se podeli pravnim in civilnopravnim osebam v letu, ko praznujejo okrogle jubileje svojega aktivnega delovanja (10., 20., 30. obletnica ipd.).

II. **Predlogi** za priznanje morajo vsebovati osebne podatke o kandidatu oziroma podatke o predlagani pravni oziroma fizični osebi ter opis zaslug, dejanj, uspehov oziroma utemeljitev pobude za podelitev priznanja.

III. Pobude za podelitev priznanj Občine Markovci lahko dajo v pisni obliki družbe, politične stranke, zavodi, organizacije, skupnosti, društva in posamezniki.

IV. **Rok** za oddajo predlogov za podelitev priznanj je **do vključno petka, 11. marca 2022, do 11. ure**, ne glede na to, ali je predlog podan osebno ali preko pošte.

Vloge – predloge je potrebno nasloviti na Komisijo za odlikovanja in priznanja Občine Markovci, Markovci 43, 2281 Markovci.

Priznanja bodo podeljena ob letošnjem občinskem prazniku.

Komisija za odlikovanje in priznanja Občine Markovci

OBVESTILO

Občina Markovci
v sodelovanju z Javnim zavodom Lekarne Ptuj
obvešča, da bo

odprtje LEKARNE MARKOVCI

v poslovno-stanovanjskem objektu v Markovcih.

**v sredo, 2. marca 2022,
ob 11. uri.**

Vabljeni!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VODE

Mariborska cesta 88, 3000 Celje

T: 01 478 31 00
E: gp.drsv@gov.si
www.dv.gov.si

Številka: 35500-1093/2021-1
Datum: 23.12.2021

Zadeva: Poziv lastnikom priobalnih zemljišč ob vodotokih 2. reda

Obveščamo vse lastnike priobalnih zemljišč ob vodotokih 2. reda*, da so po določilih 100. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02 in spremembe) **dolžni sami zagotavljati odstranjevanje odvečne zarasti na bregovih, odstranjevanje plavja (odpadlega listja in drugih plavajočih predmetov), odpadkov in drugih opuščenih in odvrženih predmetov ter snovi z vodnih in priobalnih zemljišč.**

Pogoji, pod katerimi lahko čiščenje priobalnega (in vodnega) zemljišča izvede priobalni lastnik oz. drug uporabnik zemljišča, so naslednji:

- zagotavljati je potrebno selektivno odstranjevanje odmrle, poškodovane in odvečne zarasti iz brežin in priobalnega zemljišča, zlasti zarasti, ki sega v strugo potoka,
- golosekov ni dovoljeno izvajati: morebitnih večjih zdravih dreves, če se nahajajo ob potoku se torej ne sme posekati V priobalnem pasu vodotoka, ki predstavlja 5m pas od zgornjega roba brežine potoka, je treba ohranjati nepretrgano drevesno in grmovno zarast.
- propadlo in odstranjeno zarast ter odpadke je potrebno v celoti odstraniti z območja na naravi neškodljiv način; material je prepovedano odlagati v strugo, na brežino in priobalni pas vodotoka,
- potrebno je redno odstranjevanje plavja iz vodnega in priobalnega zemljišča (odpadlega listja in drugih plavajočih predmetov),
- potrebno je odstranjevanje odpadkov in morebitnih drugih opuščenih in odvrženih predmetov iz vodnega in priobalnega zemljišča (o morebitnem odlaganju tretjih oseb je treba obvestiti pristojno inšpekcijsko službo),
- na urejenih odsekih vodotokov v strnjenih naseljih je potrebno redno kositi brežine in priobalni pas vodotokov.

Pri načrtovanju vegetativnega vzdrževanja, to je predvsem odstranjevanju grmičevja in drevja, je treba tudi upoštevati, da je, v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04), **prepovedano odstranjevanje zarasti ob vodnih koritih v obdobju med 1. marcem in 1. avgustom.**

Pri odstranjevanju obrežne zarasti na območjih z naravovarstvenim statusom je potrebno upoštevati še naravovarstveno zakonodajo. Območja z naravovarstvenim statusom so razvidna iz Atlasa okolja ali Atlasa voda. Za napotke glede upoštevanja tega naj se lastniki oz. uporabniki priobalnih zemljišč obrnejo na pristojne območne enote Zavoda RS za varstvo narave.

Hkrati vas obveščamo, da je z namenom zmanjševanja erozijske in poplavne ogroženosti prebivalcev, objektov, premoženja in zemljišč, **prepovedano odlaganje vejevja, lesne mase oziroma kakršnokoli deponiranje lesa na vodnem in priobalnem zemljišču.**

Prav tako, je v skladu s ciljem varstva in urejanja voda in zmanjševanja posledic škodljivega delovanja voda **prepovedano, na vodnem in priobalnem zemljišču, postavljanje kakršnih koli ovir, vzdolžnih ali prečnih ograj, deponiranje bal sena in drugih pridelkov, gradbenega materiala in gradbenih odpadkov, tudi v smislu začasnih deponij.**

Roman Kramer
DIREKTOR

Vročiti: lokalne skupnosti, po seznamu

*vodotoki 2. reda so vsi vodotoki, ki v prilogi Zakona o vodah niso navedeni kot vodotoki 1. reda (<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1244>).

KOLOFON

List iz Markovcev je glasilo Občine Markovci, ki glasilo tudi izdaja.

Uredniški odbor:

Ivan Golob, Doroteja Kostanjevec, Marko Kunčnik, Dragan Mikša, Neža Tement

Odgovorna urednica:

Alenka Domanjko Rožanc

Lektoriranje:

Doroteja Kostanjevec

Grafična priprava in tisk: Evrografis d.o.o., Maribor

Natisnjenih 1250 brezplačnih izvodov.

Naslov uredništva: Markovci 43, 2281 Markovci Telefon: 02 788 88 80

Spletni naslov:

www.markovci.si, <https://www.facebook.com/ObcinaMarkovci/>

ROK ZA ODDAJO GRADIVA za naslednjo številko je **petek, 8. aprila 2022.**

PREDVOLILNI OGLASI

List iz Markovcev z vsebino ni povezan. Uredništvo časopisa

Drage bralke in bralci občinskega glasila List iz Markovcev.

Za tole »odprto pismo« sem se odločil, ker so bili meseci, ki so za nami, precej drugačni - torej neobičajni. Čeprav sem do nedavnega redno prihajal na vaše kulturne prireditve, kot so občinske proslave, »markovski fašenk« in drugo, smo se v zadnjem letu srečevali redkeje, saj so večino časa veljali t.i. omejitveni ukrepi.

Ne glede na omejitve pa sem se na povabila ali klice občinskega vodstva vedno odzval ter izkoristil vsako priložnost za to, da spremljam lokalno dogajanje na vašem lepem »markovskem konci«. Vedno sem tudi pripravljen katerekoli občanu prisluhni in odgovoriti na vprašanja, če me potrebuje.

Kot verjetno veste, me lahko vsak prebivalec iz 9. volilnega okraja doseže v poslanski pisarni (Rogoznica, Trnovska vas ali Vitomarci), kjer sem tudi imel nekaj obiskov s strani Markovčanov. Pogovarjali smo se o pobudi zaradi onesnaženih vodnjakov v Sobotincih, o kmetijskih tematikah ter o trasi ptujsko-ormoške obvoznice. Okrog omenjenih tematik sem postavil nekaj poslanskih vprašanj tudi ministrom prejšnje in te vlade.

Upam, da ste do sedaj že zasledili tudi moje telefonske in elektronske kontakte. Ti so v obliki javne informacije objavljeni na spletni strani Državnega zbora, pa tudi na mojih straneh na družabnih omrežjih. Če jih kdo še nima, jih v ta namen ponovno objavljam v zgornjem levem kotu tega sestavka, v obliki vizitke s podatki za stike.

Sicer je moje osnovno opravilo v Državnem zboru to, da vas dostojno in korajžno zastopam pri pripravi, študiji in sprejemanju dobre zakonodaje. To, da ima nek volilni okraj lokalnega poslanca, ni samoumevno. Po volitvah v DZ iz leta 2014 je bilo kar 21 okrajev brez t.i. lokalnega poslanca, brez »domačega«, torej poslanca, ki zares živi v svojem volilnem okraju.

Prednosti za volilni okraj, ki izvoli t.i. domačega poslanca, je veliko: ker bolje pozna problematiko in cilje svojih lokalnih skupnosti, lahko predlaga boljše pobude in zakonske rešitve svoji poslanski skupini ter preko nje Državnemu zboru. Seveda daje svoje pobude in vprašanja tudi ministrom in vsakokratni vladi. Sam sem »lokal patriot« in sem doma v 9. volilnem okraju, kjer sem bil izvoljen. Moj naslov je v Žabjaku, Ptuj. Prav tako sem tudi odrasel na Mestnem vrhu pri Ptuj, zato naš »pecirk« odlično poznam. Verjamem, da dobro zastopam barve prebivalcev Ptujkega polja, Slovenskih goric in Markovčanov. Da bi se naše Spodnje Podravje lažje in enakomerneje razvijalo, sem že do sedaj izkazal veliko mero truda in vztrajnosti. V naše okolje sem povabil na delovne sestanke ministra za okolje in prostor, g. Vizjaka, in ministra za zdravje, g. Poklukarja. Z ministrom za infrastrukturo, g. Vrtovcem, smo se večkrat pogovarjali o nujnosti in nadaljevanju projekta obvoznice, ki je v izvajanju.

Ne trdim, da sem sam zaslužen za gradnjo ptujsko-ormoške obvoznice ali za gradnjo urgentnega centra na Ptuj, sem pa se trudil v tej smeri in pri ministrih in pri predsedniku vlade poudarjal pomen teh dveh projektov, ker sta pač izjemnega pomena za življenje in zdravje vseh prebivalcev Spodnjega Podravja. Skupaj z ostalimi deležniki in lokalno skupnostjo nam je uspelo prepričati ministre in vlado, kaj je za naše okolje prioriteta. Omenjene projekte se gradi tudi zaradi moje pobude, ter še treh drugih sopodpisnikov, kolegov poslancev iz okolice. Trenutno se izvaja veliko projektov v našem volilnem okraju in naši bližini, npr. kolesarske steze, izvajajo se projekti s področja zdravstva in socialnega varstva, gradili se bodo domovi starejših. Veliko stvari je še za postoriti, sem pa zadovoljen, da imamo v tem mandatu DZ-ja kaj za pokazati. Sam sem vedno podpiral dobre rešitve za vas, za ljudi ter okolje kjer sem doma in ga imam rad. Naj povem, da je bil zame eden večjih uspehov sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi, pri sprejemanju katerega sem skozi Odbor za delo in Odbor za zdravstvo tudi sam veliko sodeloval in ki bo imel odlične dolgoročne učinke na kvaliteto življenja naših državljanov v starosti.

Vse dobro.

Vaš poslanec, Jožef Lenart

Razvoj podeželja in kmetijstva po dolгих letih ni več samo stavek na papirju.

Spoštovane občanke in občani občine Markovci. Vedno sem trdil, da ni samo Ljubljana Slovenija. Veseli me, da je Vlada Republike Slovenije v zadnjih mesecih sprejela številne pomembne odločitve, ki bodo pomembno zvišale kakovost življenja na podeželju. Kot prvi pomemben korak bi zagotovo izpostavil dvig povprečnine za vse slovenske občine. Povprečnina se bo iz doslej predvidenih 628,2 evrov v letošnjem letu zvišala na 645 evrov. S tem bodo slovenske občine dobile pomembna dodatna sredstva za izboljšanje kakovosti življenja ter hitrej-

ši razvoj slovenskega podeželja.

Ste morda vedeli, da v Sloveniji dnevno z delovanjem prenehajo tri kmetije? To katastrofalno statistiko, ki kaže na zanemarjanje podeželja ter kmetijstva, bomo, upam, v kratkem obrnili na bolje. Menim, da smo zato odgovorni vsi.

Zato sem izredno vesel, da je Vlada RS ob koncu lanskega leta slovenskemu kmetijstvu zagotovila še dodatnih 210 milijonov evrov v obdobju 2023-2027, poleg dodatnih 100 milijonov, ki jih je obljubila že lani poleti ob sejmu v Gornji Radgoni. Z dodatnimi sredstvi se bomo posvetili ključnim potrebam znotraj kmetijskega sektorja, ki obravnavajo proces prestrukturiranja v smislu dobrobiti živali, prilagajanju na podnebne spremembe, modernizacijo kmetijskega in živilskopredelovalnega sektorja in druge.

Morda bo kdo rekel, da je to miloščina ali pa le obliž na rane, ki so bile povzročene zaradi večletnega nekorektnega odnosa, izkoriščevalskih verig in odnosa trgovcev.

Zato pa bomo še naprej potrebovali aktivne kmečke organizacije in zveze ter enoten nastop vseh kmetov, pa naj si gre za ravninske kmete, hribovski kmete, ekološki kmete ali konvencionalne kmete. Brez razlik bo potrebno stopiti skupaj in se povezati. Verjemite, da je bil vaš cilj, da se je Ministrstvu za kmetijstvo in Vladi RS pomagalo, da je Vlada RS po letih zapostavljanja prepoznala pomen kmetijstva, samooskrbe, lokalne pridelave, mladih kmetov in povečanja konkurenčnosti kmetijstva, prepoznan in gremo skupaj naprej.

Vedno lahko računate na našo podporo.

Andrej Čuš, državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo
ter predsednik Zelenih Slovenije, članov gibanja Povežimo Slovenijo

Slovenija kvačka – tudi v Markovcih

212 občin – 212 kvačkaric – ena Slovenija – ena občina – ena kvačkarica – en grb

V lanske julijске številki Lista iz Markovcev smo poročali o vseslovenski akciji, slovenskem kvačarskem izzivu. Združilo se je 212 kvačkaric, ki so nakvačkale vsaka svoj grb občine, iz katere prihajajo. Skupaj je torej nastalo 212 grbov za vse občine Slovenije. Dogodek je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja. Umetnice se bodo z omenjeno akcijo vpisale v Guinnessovo knjigo rekordov.

Grb naše občine Markovci je ustvarila **Nevenka Božičko iz Stojncev**, ki se je pogumno odločila za kvačarski izziv. Nevenka je stara 36 let in je mama treh otrok. Že od rojstva jo spremlja 80-odstotna invalidnost zaradi bolezni nog. Kar ji ne dopuščajo noge, nadomestijo roke. Plete že od 10. leta starosti, kvačkati pa je pričela pri 25 letih.

Povprašali smo jo o izzivu, ki ga je sprejela in tudi uspešno izpeljala.

»Na družabnem omrežju Facebook je prijateljica delila vabilo k sodelovanju – kvačkanju grbov vseh slovenskih

Nevenkin nakvačkan občinski grb je zadovoljno sprejel župan Milan Gabrovec in ji čestital za vztrajnost in trud. Grb bo uokvirjen krasil prostore občinske stavbe, kamor tudi sodi.
Foto: GZ

Pred pričetkom dela
Foto: osebni arhiv

občin, s čimer bi se zapisali v Guinnessovo knjigo rekordov. Rekla sem si: Zakaj pa ne bi jaz bila med njimi? In res ni bilo druge prostovoljke iz naše občine Markovci, razen mene, zato sem bila izbrana,« o začetkih velike akcije razlaga Nevenka. V delo je vložila 120 ur. Grb je kvačkala 110 ur, ostalo pa je še bilo skrivanje nitk (ko je barve konec in je potrebno začeti z novo, je potrebno odrezati volno) in tega je bilo pri našem grbu veliko. Končni izdelek tehta 1.191 gramov, zanj pa je porabila nekje 25 klopov volne. Nevenko je motiviral tudi

rekord: »Motivacija za delo je rastla tudi iz zaupanja v to, da bom z delom doprinesla k vpisu v Guinnessovo knjigo rekordov. Takšna priložnost se ne pojavi vsak dan!« Za omenjeno delo moraš biti zbran, zato je kvačkala v glavnem ob večerih: »Kvačkala sem po dve uri dnevno. To je bilo pozno zvečer, ko so ostali spali, da sem imela mir, saj se ne smeš zmotiti niti en kvadrata. Seveda se mi je tudi to zgodilo in sem parala. Se je zgodilo katere dneve, da mi ni bilo do kvačkanja zaradi slabega razpoloženja in sem delo raje prestavila na drug

dan. Pomembno je, da se ga končala v roku.« Božičkova je zelo ponosna na svoj izdelek, za kar ji prav gotovo vsi iskreno čestitamo. »Seveda sem ponosna na svoj grb. Iz projekta sem se naučila, da nalogo, ki jo sprejmeš, moraš tudi končati. Menim, da mi je uspelo.«

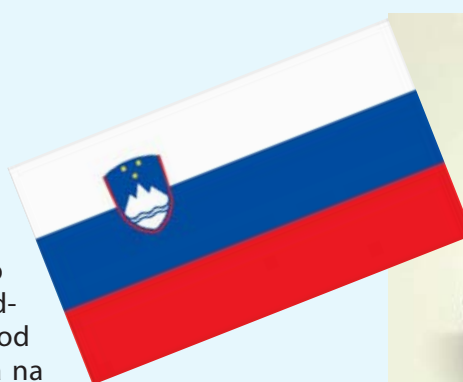
Iskreno čestitamo!

ADR

Prešernov dan: Kultura nas povezuje

Osrednja občinska prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku, Prešernovem dnevu, je tudi letos bila ustvarjena v video obliki. Nosilec izvedbe je bila Osnovna šola Markovci, ki je pod vodstvom učiteljice Alenke Domanjko Rožanc ustvarila program pod naslovom Kultura nas povezuje. Prireditev, ki je bila predvajana na SIP TV in si jo lahko še vedno ogledate na spletni strani Osnovne šole Markovci, je tako združila kulturnike naše občine: k sodelovanju so bila povabljeni kulturna društva naše občine, ki so se v večini z veseljem odzvali povabilu. Nastal je splet raznolikih kulturnih udejstev, ki ga gojimo: literarno ustvarjanje, umetniško snovanje, ples, zborovsko petje, ki pri nas prevladuje (zapeli so tisti najmlajši v vrtcu, osnovnošolski zbori ter raznolike odrasle zborovske zasedbe). Pogrešali smo še folklorno in godbeniško dejavnost, a so zdravstvene razmere tokrat prevladale. Spomnili smo se dveh velikih mož, katerih obletnice smrti obeležujemo letos: Jožeta Plečnika in Giuseppeja Tartinija. Osvetlili smo tudi najpogostejšo besedo, ki je zaznamovala preteklo leto. Izbrana je bila kratica PCT.

Zbrane je nagovoril in občanom čestital župan Milan Gabrovec, ki je med drugim poudaril tudi našo edinstveno etnografsko dediščino, ki je prav tako del velikega polja kulture. V programu so sodelovali člani kulturnih društev Bukovci, Markovski zvon, KuLtura, »Alojz Štrafela« Markovci, vrteški in osnovnošolski otroci, Neža in Mojca Hrga, Nevenka Božičko ter Aljoša Toplak, mladi literat. Vsebinsko prireditve sta posnela Nejc Kukovec in Gregor Zmazek; slednji je čas namenil tudi montaži in prireditvi dal končno podobo.

DK

Melisa Varga 5. b

Stati inu obstati

Besede Primoža Trubarja (1508–1586), zapisane v Katekizmu (1550), so brezčasni klic k pokončni, etični in vztrajni drži posameznika ter družbe.

Monografija *Stati inu obstati* predstavlja prvih petdeset slovenskih knjig, nastalih med letoma 1550 in 1603. Gre za katekizme, abecednike, prevode svetopisemskih besedil, pridige in postile ter pesmarice. Predstavljene so knjige, ki so utemeljile slovenski jezik, slovensko književnost. To so knjige, s katerimi se Slovenci identificiramo in postavljamo ob bok drugim evropskim narodom.

Avtor tega preglednega dela je dr. Kozma Ahačič, jezikoslovec in literarni zgodovinar. Dr. Ahačič je zbral vse do tedanje podatke o knjigah slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja in jih dopolnil z novimi ugotovitvami in spoznanji, do katerih je prišel na osnovi študije virov. Podal je celovit vpogled v dogajanje tistega časa, prav tako se je posvetil življenjepisu avtorjev. Uspelo mu je odkriti veliko zanimivosti. Še več, ob pregledu digitaliziranih izvirnikov po različnih evropskih knjižnicah in ar-

hivih je našel na 20 novevidentiranih izvodov slovenskih knjig.

Naj navedem nekaj zanimivosti. Dr. Ahačič je našel še dva izvoda evangelija sv. Matevža Primoža Trubarja iz leta 1555. To je prva svetopisemska knjiga, prevedena v slovenščino, in tretja slovenska knjiga. Skupaj imamo tako ohranjenih pet izvodov. Ste vedeli, da je Trubarjev Katekizem iz leta 1550 ohranjen v samo enem izvodu, iz leta 1555 pa v dveh? Avtor je odkril tudi knjigo Jesus Sirah iz leta 1575, ki jo je prevedel Jurij Dalmatin. Knjiga je bila v prvih krščanskih skupnostih zelo priljubljena, sestavljajo jo modri izreki, nasveti in navodila, hvalospevi in molitve, in je prvo delo, natisnjeno v Ljubljani in na Slovenskem. Leta 1575 jo je natisnil Janž Mandelc, prvi tiskar v Ljubljani in na naših tleh. Slednji je bil še en izmed naprednih mož 16. stoletja, saj je tudi sam spodbujal pisanje določenih knjig v slovenščini, hkrati pa je bil dober ti-

Foto: A. Zavrnik
Bibliofilska izdaja je izšla v nakladi 300 izvodov, je ročno vezana v usnje in ima zlato obrezo.

Foto: A. Zavrnik
V monografiji je na poljuden, vendar še vedno znanstven način predstavljeno vse, kar je odkritega o prvih slovenskih knjigah, nastalih v 16. stoletju. Knjigo je možno videti v Domoznanskem oddelku.

skar.

Vsaka predstavljena knjiga je novo poglavje v monografiji. Podana je kratka vsebina knjige, podatek o tem, v koliko izvodih je izšla, kakšen je bil njen format in obseg, v katerih knjižnicah je hranjena. Avtor je povzel okoliščine nastajanja posamezne knjige, kako so izhajale, s kakšnimi težavami so se spopadali avtorji, kako so zbirali denar za izdajo. Predstavljenih je 19 ustvarjalcev, kot so: Primož Trubar, Sebastijan Krelj (1538–1567), Jurij Dalmatin (ok. 1547–1589), Adam Bohorič (1524–1601/1662) in Hieronim Megiser (1554/1555–1619).

Dragoceno monografijo je izdala Cankarjeva založba in je izšla v samo 300 izvodih. Urednik je bil dr. Aljoša Harlamov, ki pravi, da gre za delo, ki dokazuje, da je bila slovenščina, v kateri so pisali protestantski pisci 16. stoletja,

kompleksen in estetsko dodelan jezik. Monografija ima več 400 fotografij, katerih avtorja sta Tomo Jeseničnik in Klemen Kunaver. Velikost knjige je 31 x 40 cm, je ročno vezana v usnje in ima zlato obrezo.

Nanizanih je zgolj nekaj drobcev, vas, spoštovane bralke in bralci, pa vabimo, da jo vzamete v roke in se prepričate o izjemnem delu slovenskih protestantov. Monografijo hranimo v Domoznanskem oddelku Knjižnice Ivana Potrča.

Darja Plajnshek, Knjižnica Ivana Potrča
Ptuj

Vir:

Ahačič, K. (2021). *Stati inu obstati*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
Stati inu obstati. Mladinska knjiga: <https://www.mladinska-knjiga.si/statiinuobstati> (pridobljeno 10. 1. 2022).

Tisoč in ena noč – Alf layla wa-layla

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj je svojo zbirko ekskluzivnih izdaj obogatila še z eno mojstrovino, prestižno izdajo *Tisoč in ena noč*. Čeprav so pripovedi, ki so se ustno prenašale in sestavljale skozi stoletja, večinoma azijskega in arabskega izvora, je zbirka postala nepogrešljiv del zahodne kulturne dediščine.

Nastanek in izvor pripovedk iz *Tisoč in ene noči* sta zavita v tančico skrivnosti in segata tako daleč v zgodovino, da lahko o dejanskih začetkih samo uganemo. Prvi pripovedovalec in starost zgodb ostajata neznana, zagotovo pa lahko govorimo o najmanj dvatisočletni zgodovini. Skozi stoletja so jih zbirali številni avtorji, prevajalci in učenjaki. Zgodbe, ki so jih prebivalci Azije, Arabije, Perzije ter severne Afrike pripovedovali iz roda v rod, niso bile za otroška ušesa. Zaradi erotike, ljubezni, brutalnega nasilja, dvornih spletk, magije in skrivnosti so bile namenjene predvsem kratkočasenju odraslih. Pripovedke prinašajo vse teme, ki že od nekdaj podži-

gajo radovedni človeški duh, in so prav zaradi svoje univerzalnosti postale del evropske percepcije Bližnjega vzhoda. *Tisoč in ena noč* datira v zlato dobo islamske civilizacije (8.–13. stoletje) in spada med najboljše zbirke ljudskega pripovedništva. Slovito zbirko, ki je delo več tisoč avtorjev, sestavlja stotine arabskih pripovedk: od starih tradicionalnih pravljic pa vse do ljubezenskih in fantastičnih zgodb, legend, basni, novel, anekdot, povesti, burk in humoresk, ki se prepletajo s poezijo, so polne fantastike, sanjskega sveta, zmešnjav ter neverjetnih razpletov in se raztezajo skozi tisoč in eno noč Šeherezadinega življenja. Iskanje kanonskega besedila – popolne izvirne kopije *Tisoč in ene noči* ni obrodilo sadov. Original oz. popolni arabski besedilni vir tega dela ne obstaja. Za najpomembnejše vire te zbirke veljajo v 19. stoletju natisnjene štiri različice besedila: Kalkuta I, Kalkuta II ter besedili Bulaq in Breslau.

Prevod *Tisoč in ene noči* je eden iz-

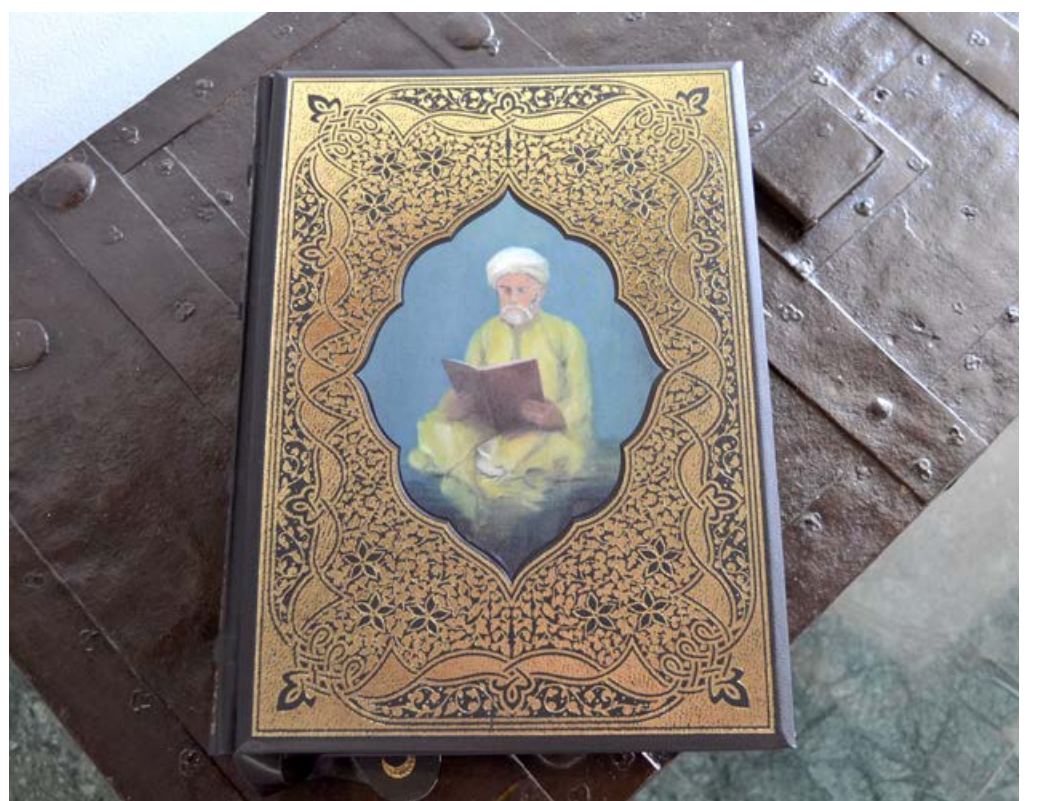

Foto: Primož Potočnik

med najpomembnejših, največjih in najtežjih prevodov iz zakladnice svetovne kulture, ki ga mora opraviti vsak narod. Prevod celotne zgodbe in vseh zgodb Šeherezade, od prve do tisoč in prve noči, je epohalno delo, ki ga je v svetovnem merilu v treh stoletjih opravilo le nekaj prevajalcev. Prvi slovenski prevod je bil priredba: prevajalec je bil Filip Lipe Haderlap, naslov pa *Tisoč in ena noč*: pravljice iz jutrovih dežel (1880–1891). Šlo je za kristijaniziran prevod iz nemščine po dunajski izdaji (Max Habicht, Friedrich Heinrich von den Hagen, Carl Schall: Die Erzählungen der 1001 Nacht aus Tunesien, Arabische Erzählungen, 1825). Haderlap se

je prilagodil času in poskrbel za »spodobnost« zbirke s tem, da jo je »očistil« vseh ljubezenskih prizorov. S slovenjenjem je šel še dlje. Poleg izpuščanja določenih delov iz prevedenega in prirejenega dela je arabska imena zamenjal z imeni iz slovanske mitologije (Živa, Vesna). Za integralni prevod *Tisoč in ene noči* iz arabskega jezika sta zaslužna Mohsen Alhady in Margit P. Alhady. Do sedaj so bile v slovenski jezik prevedene le posamezne zgodbe, večinoma posredno iz nemškega jezika, zato ta izdaja končno oživlja zgodbe *Tisoč in ene noči* v njihovem popolnem sijaju. Zakonca Alhady nam s svojim prevodom prvič v celoti razkrivata veličino te brez-

časne umetnine in odkrivata zaklad, ki ga bodo lahko brale, raziskovale, tolmačile in uporabljale še mnoge prihodnje generacije. Prevajalca sta bila soočena s številnimi zelo zahtevnimi izzivi. Ker izvirnik ne obstaja, sta za osnovo vzela besedilo izdaje Kalkuta II. (1839–1842), obenem pa preverjala prevode z izdajo Bulaq (1835), Habichtovo Breslauskio izdajo (1825–1835), v pomoč so bili še Gallandovi rokopisi (1704) ter nekateri drugi viri. Alhadyjeva sta s tem prevodom opravila za slovensko kulturo neprecenljivo delo in nas postavila ob bok drugim velikim narodom. Slovenci smo za Angleži, Nemci in Rusi četrti narod v svetovnem merilu, ki se lahko ponaša s popolnim in necenzuriranim prevodom najobširnejše verzije *Tisoč in ene noči* (Kalkuta II.) iz izvirnika.

Knjiga je izšla v založbi Maks Viktor, kjer pripravljajo še drugi in tretji del, ki sta v načrtu za izdajo v letih 2022 in 2023. Zatem pričakujejo še izdajo posebne četrte knjige s kazali, študijami in drugimi besedili, ki bi služili kot aparat za branje prevoda.

Izdaja *Tisoč in ena noč* je vrhunska in edinstvena knjižna mojstrovina. Gre za ročno platničene unikatne prestižne knjige velikega formata (20,5 x 33 cm), z veličastnim obsegom 2.400 strani. Ponašajo se z zlatotiskom, slepim tiskom, zlato obrezo, polokroglim hrptom z okrasnimi vezicami, kapitalnim in zaznamovalnim trakom. Luksuzna izdaja je vezana v reciklirano usnje, bibliofilska pa v pravo goveje usnje. Knjige krasijo sijajne reprodukcije slik največjih imen

orientalizma 18. in 19. stoletja iz zbirk evropskih galerij, muzejev in privatnih zbirk. Vsaka stran v knjigi ima svoje, unikatno oblikovanje, posebej za to izdajo so bile izdelane inicialke, ornamenti, arabske kaligrafije. Naslovne podobe je izdelala akademska slikarka Nataša Jan Virant, mag. um., vse naslove zgodb pa je dovršeno do popolnosti preslikal v arabsko kaligrafijo Abdulhak Hadžimejlić, eden izmed največjih talentov kaligrafije, ne samo v Bosni in Hercegovini, temveč v celotni regiji.

Tisoč in ena noč so vrata v popolnoma nov, osupljiv in nevsakdanji svet, skrivnosten, čudežen, eksotičen, romantičen in očarljiv. Svet, ki s svojo vzhodnjaško erotiko, brutalnostjo, duhovitostjo, poetiko in fantastiko buri domišljijo. *Tisoč in ena noč* je pustolovščina in omamno potovanje čez samo-svojo, nevsakdanjo, neobičajno in slikovito podobo Vzhoda, Vzhoda, ki nas uroči.

Prestižno izdajo *Tisoč in ena noč* hrani Domoznanski oddelek Knjižnice Ivana Potrča Ptuj. Vabljeni k ogledu.

Jožica Vodopivec

Literatura in viri:

Tisoč in ena noč. (2021). Ljubljana: Založba Maks Viktor.

Komes A. 2012. Obravnava pravljice iz zbirke arabskih pravljic *Tisoč in ena noč* v 4. razredu (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Ljubljana.

Zapišimo spomine!

Zavod Dobra pot med 14. in 25. marcem organizira vseslovensko akcijo zapisovanja spominov starejših: ZAPIŠIMO SPOMINE!

Zavod Dobra pot, ki že vrsto let osvešča o naravni in kulturni dediščini ter skrbi za njuno ohranjanje, letos pripravlja prvo vseslovensko akcijo zapisovanja spominov starejših. S pobudo, ki jo bodo izvedli s pomočjo svoje aplikacije Zapisi spomina, želijo opomniti na vlogo, ki jo imajo starejši kot nosilci spomina, hkrati pa spodbuditi zanimanje za dediščino ter jo predstaviti na nov, sodoben način.

Starejši so zakladnica modrosti, izkušenj in spominov, s svojimi zgodbami pa pogosto gradijo mostove med preteklostjo in prihodnostjo. Kljub temu se številni znajdejo v situacijah, ko ne morejo izkoristiti svojega potenciala, saj se soočajo z osamljenostjo in odrinjenostjo na rob družbe. Po drugi strani pa mladi niso več v stiku z dediščino našega prostora, mnogi običaji izginjajo. Prav ta medgeneracijski prepad naslavlja Zavod Dobra pot, ki s svojo aplikacijo **Zapisi spomina** omogoča

beleženje in objavljanje védenj, pričevanj ter zgodb starejših o različnih vidikih življenja v preteklih obdobjih.

V akcijo zapisovanja spominov vabijo širšo slovensko javnost, tako posameznike kot tudi osnovne in srednje šole, medgeneracijske centre, društva in druge organizacije. Cilj akcije je namreč obuditi medgeneracijske pogovore in vezi ter ustvariti prostor za tiste čarobne trenutke, ko se znanje in vrednote prenašajo iz generacije na generacijo. V ekipi organizatorjev so prepričani, da bo ta skupnostna akcija ne samo obogatila življenja vsem vključenim, temveč tudi ogromno prispevala v skupno zakladnico ohranjenega spomina, torej k digitalizaciji in ohranitvi našega kulturnega izročila.

»Navdušeni smo, da se v akcijo že prijavljajo tako posamezniki kot tudi šole in večgeneracijski centri. To je po eni strani dokaz, da je zanimanje za dediščino oz. njeno digitalizacijo veliko, po drugi strani pa kaže tudi na potencial, da akcija postane vsakoletna, tradicionalna. Resnično upamo, da se v teh dveh tednih po celi Sloveniji zgodi veliko trenutkov, ki bodo poglobili vezi med ljudmi«, pravi Nava Vardjan, vodja projekta v Zavodu Dobra pot.

V akcijo ZAPIŠIMO SPOMINE! se lahko prijavite kot **zapisovalci spomina**

(tisti, ki bi zgodbe starejših zabeležili oz. posneli in vnesli v aplikacijo) ali kot **pričevalci** (starejši, ki bi želeli podeliti svoje spomine). Prijave potekajo prek spletne strani Zavoda Dobra pot (www.dobra-pot.si) ali prek aplikacije Zapisi spomina (**odčitajte QR kodo**). Organizatorji sporočajo še, da bo za vse prijavljene v začetku marca organizirana spletna delavnica, na kateri bodo podrobneje predstavili potek dvotedenske akcije in odgovorili na vsa vprašanja.

Zavod Dobra pot, ki prihaja iz Brkinov, sicer že sedmo leto izvaja najra-

zličnejše projekte, s katerimi osvešča o naravni in kulturni dediščini našega prostora ter skrbi za njuno ohranjanje. Dediščino na najrazličnejše načine uporabljajo kot vezivo, ki povezuje skupnost, s svojo aplikacijo za zapisovanje spominov pa skrbijo tudi za zmanjševanje digitalnega prepada med generacijami.

Zgodbe iz preteklosti (6)

Podoba naših vasi se je v sodobnem času zelo spremenila. Globalizacija je skokovita, večina slovenske sodobne arhitekture je globalne. Slovenci se zelo radi zgledujemo po tujem in Slovenija je polna tuje arhitekture. V uvodu povzemam besede arhitektke in profesorice na ljubljanski fakulteti za arhitekturo, dr. Žive Deu, ki je znana predvsem kot velika in vztrajna zagovornica ohranjanja slovenske stavbne dediščine. Pravi, da so stare stavbe naša kulturna dediščina, vanje je vgrajeno naše staro mojstrsko znanje, ki takrat ni bilo tako globalno, kot je znanje danes.

Pa vendar še je tudi po naših vaseh ohranjenih kar nekaj starih hiš, ki bi jih bilo vredno obnoviti ter s tem ohraniti zgodovinski spomin našim zanamcem in jim predstaviti bivanjsko kulturo v preteklosti. Vendar pa je obnova stare hiše zelo zahtevno delo, ki terja veliko vztrajnosti, iskanje mojstrov, materialov ...

Načela stroke stavbne dediščine so oblikovana tako, da staro kar najbolj ohranimo. Sožitje starih in novih materialov ter oblik je mogoče, a se je pokazalo, da je to sožitje za stavbo pogosto pogubno. Pred 20 leti so v gradbeništvu na veliko uporabljali paronepropustne materiale, omete, barve, ker so gradbeniki ugotovili, da so to na vremenske vplive odporni materiali, trajni, trdni, za izdelavo preprosti, tako rekoč idealni. Nato so začeli ugotavljati, da niso združljivi s konstrukcijo stare stavbe. Po nekaj letih so barve začele odstopati, ometi pokati. Gradiva, ki jih uporabljamo pri obnovi, naj bodo čim bližje gradivom starega izvora. Te je mogoče dobiti v trgovini Gnezdo, sonaravna gradnja in materiali v Ljubljani.

Kateri materiali ne spadajo v obnovo stare hiše? Predvsem **paronepropustni**. Če kdo meni, da se bo s temi materiali znebil vlage v hiši, se zelo moti, naredil je največjo napako. Stare hiše niso nikoli stoodstotno varne pred vdorom talne vlage, kar sicer velja tudi za nove. Hidroizolacija pogosto po 20, 30 letih popusti. Vлага, ki pride v zidove, mora imeti možnost, da v toplih me-

secih tudi odide iz njih, da se posušijo. Paronepropustni materiali to preprečujejo, ker vlago zapremo v zid. Vлага začne razkrajati nosilno konstrukcijo.

Kako pa je izgledala podoba naših vasi v preteklosti? S kratkim povzetkom bom zajela le drobce izredno široke in zahtevne tematike. Če se postavim v obdobje nastajanja vasi, si poskušam predstavljati, kako so potekala naseljevanja in iskanja pravega mesta za postavitev objekta. Za veliko vasi je po izročilu namreč veljalo, da so se prvi kolonizatorji naselili v skupini in skupno gradili objekte. Verjetno je bilo potrebno kar nekaj prehodov po pokrajini, opazovanje sonca, vode, temeljnih tal, pregleda nad okolico, energij, vsekakor pa so lokacije v sebi držale tudi nekaj skrivnostnega, svetega ali drugače nerazložljivega. Za srednjeveško hišo lahko navedemo, da je po gradbenem materialu in tehniki skoraj gotovo prevladovala **brunasta hiša**. Pri kritju hiš je najbrž prevladovalo kritje s slamo. Za dobo okrog leta 1700 (domneva Pirchegger) sklepamo, da je morda še 80 % štajerskih kmetov živelo v primitivnih **dimnicah**. Še leta 1770 je vojaška popisovalna komisija poročala, da mnogi stanujejo v zakajenih kočah »Rauhhütten«, kjer bivajo skupaj ljudje in živali, bolni in zdravi.

Večji preobrat, ki je prinesel nove naloge kmečki hiši in je v znatni meri spremenil njeno podobo, je prineslo 18. stoletje, obdobje t.i. fiziokratizma in takratne agrarne tehnične revolucije. Veliko vlogo so odigrale pri tem reforme Marije Terezije.

Leta 1772 je Marija Terezija izdala patent, s katerim so v tej deželi zakupno pravo odpravili in zamenjali s kupnim. Na Štajerskem je bilo leta 1773 prevedenih v novi položaj 3449 kmečkih posestev. Poleg uvajanja dedne pravice do kmečkih posestev so se v tej dobi začele tudi akcije za razdelitev dotedanjih skupnih pašnikov. Tako so opustili praho in začeli obdelovati vse njivske površine, njive so začeli gnojiti z zbranim gnojem v hlevih, zagotovili prehrano živine z uvedbo krmnih

Foto: AR
Rekonova domačija v Sobotincih

rastlin in s povečanjem pridelka sena in tako prešli k hlevski živinoreji. Zato so te spremembe prinesle enega največjih preobratov v zgodovini slovenske vasi, ki je začela menjati zunanji videz. V tem obdobju so se pričeli postavljati temelji novega razvoja v poljedelstvu. Na Spodnjem Štajerskem se je razširilo gojenje koruze, uvedba krompirja, detelje. Zmanjšalo se je število živine, vendar je bila ta veliko debelejša in uvajali so boljše pasme. Tako so začeli izpopolnjevati hlev (iz gotskega *hlaiw*). Hlev je postala zgradba za več vrst živine. Hlevu so se marsikje pridružili prostori za shranjevanje krme. Praviloma so bili hlevski prostori pritlični in zidani, za krmo pa leseni in nameščeni v nadstropju. Najpozneje v tem času je nastal tip hleva s podolžnim prehodom na sredi in jaslami na obeh straneh ob stenah. Kidali so samo ob setvi za neposredno gnojenje njiv, sicer pa so imeli navado puščati gnoj v hlevu, dokler se ga ni nabralo preveč.

Leta 1753 in 1754 so prepovedali postavljanje novih lesenih hiš po vaseh, lesene so se sorazmerno hitro umikale zidanim. Odstotek dimnic se je na Štajerskem od l. 1700 do 1800 zmanjšal iz 80 % na 40 %. V novih hišah ali poleg so nastajale nove gospodarske stavbe ali gospodarski deli hiše.

Medtem ko so nekako dotlej na razvoj kmečkega doma vplivala kvečjemu zemljiška gospodstva, je v teku 18. stoletja prevzela iniciativo država z urejanjem gradbene policije, tj. dejavnostjo, ki naj bi preprečevala požare. Npr. Štajerska je dobila leta 1792 požarni red (Postava za volo ognja na kmetih). Med drugim so skušali omejiti požare že z ureditvijo naselja: vsaj klaftra prostora med hišami, umik skednjev od hiš, sajenje visokih dreves (npr. orehov), ki naj bi zadrževala ogenj, primerno oddaljenost peči in ognjišč od lesenih sten ...

V 1. polovici 19. stoletja je prišlo do velikih sprememb v poljedelstvu. Triletno ali štiriletno kolobarjenje brez prahe je povsem prevladalo, močno

so se uveljavile nove kulture koruza, krompir, krmne rastline. Te spremembe v gospodarski strukturi slovenske vasi so vplivale tudi na zunanjo podobo. Kmečki dom se je razširil in je dobil več ločenih prostorov. Nastajala so nova gospodarska poslopja. Lesene hiše so se začele počasi umikati zidanim, ker so oblasti že sredi 18. stoletja prepovedale gradnjo lesenih hiš. Na podeželju so se

hiša: glavni stanovanjski prostor s pečjo, tu se je spalo in tu so se zvrstili vsi pomembnejši dogodki življenjskega kroga ter opravljala druga dela

hiška: manjša soba

kühja: kuhinja

priklt: hodnik

špejza ali špejzvelb: shramba

svinjska kühja: prostor, kjer se je pripravljala hrana za svinje, v njej je bila postavljena alfa (kotel za kuhanje)

pivnica: kletni prostor, tla so bila narejena z zbito zemljo

hastor: vrata

štanpet: postelja

štenge: stopnice

firhanki: zavese

na dile: na podstrešje

štalinke: prostor za svinje

štala: prostor za krave in konje (povzeto po nemški besedi Stall)

kürjak: prostor za kokoši

škegen: samostojna stavba z mlatilnim prostorom, služil je tudi za shrambo sena in slame

parma: prostor za hrambo slame ali tudi listja iz gozda

gümno: prostor za hranjenje voza in orodja

stüdenec: studenec

gnojna jama: ograjen prostor za shranjevanje gnoja

drvarnica: podaljšan napušč pri gospodarskem posloplju za hrambo drv

korüzjāk: manjša podolgovata stavba za hranjenje koruznih storžev

Foto: osebni arhiv
Vasi Sobotinci in Strelci na vojaškem zemljevidu med leti 1763 in 1787

lesene hiše do konca stoletja že skoraj povsem umaknile zidanim, prav tako so pričeli strehe kriti z opeko.

Pomembno vlogo je odigral tudi dedni zakon iz leta 1868, ki je dopuščal svobodno delitev kmečke posesti. Kmetija se je delila na toliko delov, kolikor je bilo dedičev. Številni razlogi so privedli do kmečke krize, ki je bila na višku ok. leta 1890. Kmetje so bili primorani prodajati zemljišča. Tako se na eni strani večja posest večjih kmetov, na drugi strani pa imamo manjše kmete, t.i. želarje z majhnim koščkom zemlje. In tako je kmečki dom slej ko prej prišel pod vpliv ostrejših premoženjskih razlik. Razlikam med veliko grüntarsko hišo in želarijo se je pridružila še razlika med staro leseno in novo zidano, pritlično in nadzidano kot izraz premoženjskega socialnega stanja. Kritje s slamo je tudi samo po sebi nazadovalo tam, kjer so uvajali nove mlatilnice, ker daje le mlačev s cepci za kritje primerno slamo.

Kmečka domačija je bila skupnost kmečke hiše in vseh blizu nje stoječih gospodarskih poslopij. V preteklosti stanovanjski prostori niso bili funkcionalno ostro ločeni od drugih: spanje v hlevu pozimi in na senu poleti, opravljanje nekaterih zimskih del v stanovanjskem prostoru (npr. ličkanje). Kmečke hiše so bile locirane vzporedno z vaško cesto, tako da se je dalo kar najhitreje in najenostavneje priti na cesto. Iz sobnih in kuhinjskih oken je bil dovolj odprt pogled tako po vasi kot čez dvorišče. Vsaka kmečka hiša je imela na sredini hiše obvezno dva glavna vhoda, enega na dvorišče in drugega na vas.

Vaščanom je bila odprtost na vas in dogajanje v njej enakega pomena kot vstop na lastno dvorišče, kar kaže na izredno odprtost tega človeka do njegovega okolja in močno povezanost z njim.

Veliko vlogo je imelo dvorišče. Panonsko obilje ravnega prostora je vplivalo, da kmetje pri dvoriščih niso varčevali s prostorom. V poljedelstvu in konjerejo usmerjeno kmečko gospodarstvo je naravnost zahtevalo veliko in prostorno dvorišče, kjer so se lahko brez težav obračale konjske vprege, naložene s senom, snopjem, koruzo, krompirjem, lesom. Merilo dovolj velikega kmečkega dvorišča je bilo izrečeno v reklu, da je pravšnje tako, na katerem se lahko gospodar s konjsko vprego obrne v katerikoli smeri. V zadnjem času mnogokrat pozabljamo na simboliko dreves ob hišah. Te so hiše ščitila in hladila, ob najhujši lakoti s svojimi sadeži pomagala preživeti domačijo ter predstavljala mesta, kjer so starejši prenašali znanje in modrosti na mlajše generacije.

Naj nadgradim z besedami Uroša Gantarja. V preteklosti je podeželsko arhitekturo in širšo kulturno krajino določevala kmečka zavest, ki je imela tudi dovolj kmečke pameti. Temeljila je na več kot 1000-letni kontinuiteti ter počasnem, postopnem in skladnem razvoju gradnje in širše kulturne krajine. Sistemi so se tekom zgodovine spreminjali, narod pa je z ustnim izročilom ali delom svojih rok ohranjal tisto, kar so naumili predniki oz. so prinesli iz tujine ter z unikatnim razmerjem med človekom in naravo vtkali v domovino. Narod

je seveda tujcu plačeval davke, gospodaril pa je sam, s svojimi žuljavimi rokami in v skladu z znanjem in izkušnjami, ki jih je pridobil od prednikov, babic in dedkov, očetov in mam. In zdi se, kot da smo to zavest nekje izgubili. Veliko je pozabljenega, prekinjenega...

Verjamem, da se bodo v prihodnje našli ljudje na pravem mestu, ki bodo znali ovrednotiti, pomagati ljudem in se zavzeti za tisto podeželsko dediščino, ki še nam vedno piše zgodbe iz preteklosti. Naj končam z izrazi in poimevanji različnih prostorov, ki izginjajo

v pozabo. Potrebno je bilo pobrskati po spominu iz otroštva in verjamem, da se jih bodo vsi mladi po srcu še kako dobro spominjali.

Alenka Rižnar

Literatura:

Dr. Živa Deu, V stare hiše je vpeta naša kultura, Delo in dom

Pavle Blaznik, Zgodovina agrarnih panog

Uroš Gantar, zbrani zapisi

Miran Puconja, Slovenska kmečka kultura

Slovenska zgodovina, CZ Lj

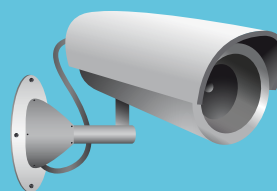
Foto: gorisnica.eu

Dominkova domačija v Gorišnici velja za najstarejšo v celoti ohranjeno kmečko hišo.

- FIZIČNO IN TEHNIČNO VAROVANJE
- SERVIS IN MONTAŽA SISTEMOV VAROVANJA
- PREVOZ GOTOVINE
- VAROVANJE PRIREDITEV
- SERVIS GASILNIKOV IN HIDRANTOV

Odlikuje nas profesionalnost, znanje in tradicija na področju storitev fizično-tehničnega varovanja, kot tudi na področju požarne varnosti.

Pridobili smo certifikat za kakovost ISO 9001:2015 in SIST EN 50518.

**AKCIJA
35 EUR
na mesec**

**AKCIJA
35 EUR
na mesec**

Akcijska cena velja le za fizične osebe ob sklenitvi pogodbe za 36 mesecev in velja do preklica. V ceno je vključen DDV.

**VARUJEMO VAŠE NAJVEČJE
BOGASTVO**

VARGAS-AL d.o.o.
ČLAN SKUPINE TALUM

Tovarniška cesta 10,
2325 Kidričevo, Slovenija

Tajništvo

+386 2 79 95 411
+386 2 79 68 621

www.vargas-al.si

»Ne posreči se ti vse na prvi mah«

Pogovor z Martinom Sokom o dolgoletnem ustvarjanju jaslic v domači cerkvi

Tudi v lanskem decembru so v naši župniji v času priprave na božič potekale aktivnosti skupine jasličarjev, ki so se tokrat odločili, da jaslice v domači cerkvi povečajo in predručajijo. V adventnih večerih so se tako dobivali in se pripravljali na postavitve: rezali so stiropor ter ga oblikovali v obzidje, potrebnega je bilo kar nekaj lesa za konstrukcijo celotnih jaslic, k temu pa še spada mnogo »malenkosti«, ki so še kako potrebne pri postavitvi. Tudi letos je svojo ljubezen do ustvarjanja figur posebej izkazal dolgoletni aktivni jasličar v naši župniji, gospod Martin Sok. Že vrsto let se ukvarja z izdelovanjem mehanskih figur, ki spremljajo dogajanje v Betlehemu in okolici. Tako je izdelal tesarje, ki spravljajo les in sekajo polena. V bližnji cerkvi smo našli figuro, ki s potegom na vrv sproži zvonjenje. Prav tako smo lahko v mestu spremljali obdelavo lesa – žago, mnogo dogajanja pa našli tudi v puščavi. Ni manjkalo niti vode v bližnjem potoku, pa mlina in številnih ognjišč ter luči. Spremembe v letošnjih jaslicah smo hitro opazili farani naše župnije, za kar smo hvaležni ekipi kar 15 sodelavcem, ki z ljubeznijo vsako leto združijo pridne roke, iz katerih lahko nastane nekaj tako čudovitega kot je upodobitev Jezusovega rojstva.

Z Martinom Sokom, najstarejšim jasličarjem, smo se pogovarjali o začetkih postavljanja jaslic v naši cerkvi ter o njegovi ljubezni do tovrstnega ustvarjanja. »S postavljanjem jaslic sem pričel okrog leta 1990. Najprej v domači dnevni sobi, kjer sem imel v zimskem vrtu upodobljene malo večje jaslice v gibanju, za kar sem porabil kar francosko posteljo, ki mi je služila za osnovo vsega. Vse skupaj je namreč bilo dvignjeno. Moje ustvarjanje so kmalu opazili vaščani in mimoidoči. Eno leto so jaslice prišli gledat gasilci pionirski. Bilo jih je kar nekaj, k nam so jih vozili z gasilskimi kombiji. Klečali so na kolenih ter opazovali jaslice. Postavili so mi tisoč in eno vprašanje,« se začetkov spominja Martin. Nato je čez nekaj let domov k sebi povabil domačega župnika Janeza, ki je ob ogledu dejal: »To pa mora biti v naši cerkvi.« Martin je obljubil, da bo prihodnje leto napravil jaslice v cerkvi. »Začel sem takoj po trgatvi in delal vse do praznika. Še na sveti večer sem delal zadnje popravke. Bila je sila, polnočnica je šla blizu, jaslice pa niso delale! Iz zagate me je rešil bratranec.«

Prva leta je torej Martin povsem sam poskrbel za celotno postavitve jaslic v cerkvi. To je velik zalogaj, pomembna pa sta volja in ljubezen do dela. Sčasoma se mu je pridružil še Rudi Gabrovec iz Bukovcev, ki mu je izdelovanje figur za jaslice prav tako velika ljubezen. »On je strokovnjak za »fine stvari«,« pove Martin. Izdelal je hiško - pekarno, Martin pa mehanizem. Tako sta združila spretnosti in ob jaslicah naredila še maketi dveh cerkva, vsak svojo. Na Martinovi je 1200 kosov žgane glinene opeke, ki mu jih je spekla nečakinja. Vse te je Rudi ročno zalepil na streho cerkve, kar je trajalo kar nekaj časa. Med drugim je Rudi izdelal lesen voz, ki ga vlečeta vol in osel, voz pa je poln drv in hlodov. Figura je nepogrešljiva pri vsakoletni postavitvi.

Postavitve jaslic se je z leti spreminjala. »Sprva so bile postavljene pred oltarno mizo, nato za njo, selili smo jih pred sedanjí vhod na kor, kasneje pa so me nenehne selitve že jezile,« pove Martin. Delo je sicer opravljal popolnoma prostovoljno in z lastnimi finančnimi sredstvi.

Z veseljem se je nasmehnil naslednji anekdoti, ki se je rad spominja: »Svoje znance sem pripeljal gledat jaslice. Ko so odšli, je čistilka v cerkvi dejala, da so jaslice ugasnile. Odgovoril sem ji, da bom jutri prišel popraviti, ona pa je vztrajala, da naj takoj popravim, saj pride na ogled jaslic avtobus otrok. Seveda sem takoj poprijel za delo. Ugotovil sem, da je napaka bila v preobremenjenosti. Ko sem popravil, sem opazil, da so otroci bili hitrejši od mene in so že stopali skozi cerkvena vrata. Ni mi ostalo drugega, kot da ostanem skrit za jaslicami. Tako sem jih gledal skozi okna hišk in upal, da me ne bodo opazili, oni pa so neverjetno radovedno gledali v hiške. Če bi šel ven, bi me našli ... Župnik so jim na dolgo in široko razlagali, jaz pa sem komaj zadrževal smeh in gledal skozi okna hišk.«

Martina smo povprašali tudi, kdo ga je navdušil za postavljanje jaslic. Odgovoril nam je: »Moj oče je v času mojega otroštva od Hrvatov kupil jaslice, ki so bile daleč najlepše naokrog, in zanje dal žito. Figure so bile čudovite, narejene iz mavca. S postavljanjem sem pričel pri desetih letih. Dečki smo v adventu šli v velikem snegu po mah v gozd. Še prej, ob prvem novembru, pa smo po grobovih šli pobirati loj od sveč, za izdelovanje kalupov. Mati niso bili veseli,

Foto: ADR
Letošnja skupina jasličarjev je bila kar številčna.

saj smo si loj shranjevali v žepe jaken. Iz tega smo delali kalupe za figure iz mavca. Med seboj smo si jih posojali in to je bila glavna tema do božiča: Imaš kako figuro? Denarja ni bilo, šlo je po načinu: ti meni, jaz tebi. Vsako leto so bile figure boljše in lepše, tako da smo že malo tekmovali med seboj.«

Vaše ustvarjanje podobe Jezusovega rojstva je z leti preraslo v nekaj več. Dogajanje na betlehemske poljanah so popestrile lične hišice, pokrite s koruznim steblovjem, v katerih se opravljajo najrazličnejše obrti: žaganje lesa, sekanje drv ..., kjer figure to delo s pomočjo različnih motorčkov tudi opravljajo. Za kaj takega je potrebno kar nekaj spretnosti in tudi vztrajanja. »Trud in vztrajanje sta nujno potrebna. Ne posreči se ti na prvi mah. Vedno iščeš nek ritem motorčka, včasih je prehitro, včasih prepočasno,« razlaga Martin.

Trenutno je v skupini jasličarjev najstarejši in tisti, ki mu mlajši z veseljem prisluhnejo ter upoštevajo nasvete. O tem, kaj si Martin želi za v bodoče, je povedal: »Trenutna skupina jasličarjev je super ekipa, kjer se odlično razumemo. Pohvaliti moram odjvo, ki mu tudi ostali prisluhnejo in so vsi pripravljeni na delo. Verjamem, da bo z leto v leto še boljše, saj imamo tudi podmladek. Tako jih je treba učiti. Da imamo mizarje v skupini, je veliko vredno, saj sem se v preteklosti mogel sam truditi tudi s tem. Želel bi si, da bi jaslice nadgrajevali in izpopolnjevali in verjamem, da jim bo uspelo. Letošnje jaslice smo morali malce obrniti, dečki so doprines-

li svoje znanje k temu, skupaj smo jih naumili. Všeč mi je podoba, ampak mi vidimo malenkosti, ki jih drugi ne. Sicer sem pa izredno zadovoljen. Vsi so bili aktivni in doprinesli k letošnji podobi. Veseli smo bili, da so si jih ogledali tudi obiskovalci od drugod.« je še zaključil Martin Sok.

ADR

Tudi v Zabovcih se nadaljuje tradicija postavitve vaških jaslic. Pravi jo, da na mladih svet stoji. Tokrat je postavitve nastala izpod rok Luka Stolca pod mentorstvom idejnega vodja postavitve jaslic Dominkovega Janeza. Luka obljublja, da bo ogled jaslic med božičem in svečnico možen še vsaj naslednjih 50 let.

RM

Foto: GZ

Božiček in dedek Mraz razveseljevala v Novi vasi

Konjeniško društvo Nova vas pri Markovcih je svoje aktivnosti in poslanstvo v minulem letu zelo uspešno zaključilo v decembru. Upoštevali smo ukrepe epidemije.

Tako kot vsako leto je tudi letos našo vas v dnevih pred božičem obiskal Božiček, nam zaželel zdravja, sreče, zadovoljstva in miru v novem letu. Ker pa dober glas seže v deveto vas, je svoj pohod nadaljeval tudi v sosednje vasi naše občine ter izven nje. Po njegovem odhodu je starejše občane v naši vasi pred novim letom v imenu

Konjeniškega društva obiskal tudi dedek Mraz. Pripeljal se je s konjsko vprego, jih pozdravil, poklonil darila ter zaželel predvsem zdravja in zadovoljstva.

Predsednik Konjeniškega društva se zahvaljuje dobrim možem in furmanom, ki so nam polepšali božično-novoletne praznike. Vsem občanom pa želimo obilo pozitivne energije v pustnem času.

Konjeniško društvo Nova vas pri Markovcih

Foto: arhiv društva

Sveti Miklavž, priljubljen svetnik

Sveti Nikolaj (ali kot smo pri nas bolj navajeni sveti Miklavž) je eden od dobrih mož, ki temelji na resnični zgodovinski osebi. Bil je škof, o njegovi dobroti pa govorijo številne legende. Ena najbolj znanih opisuje, da je dobri mož pomagal trem hčeram obubožanega plemiča, da so imele možnost dostojne poroke. Podaril naj bi jim vsaki po eno kepo zlata, da so se lahko omožile. S svojim zgledom je sveti Nikolaj zelo priljubljen svetnik. Spominjamo se ga 6. decembra, na predvečer njegovega godu pa nas s svojim spremstvom obišče in prinese darove.

»Miklavže«, kot pogosto imenujemo celotno skupino, sestavljajo škof – torej sveti Miklavž, zraven njega pa kaplan, ministrantje, angeli in parkli. Miklavž je dobri stari mož z dolgo brado, škofovsko mitro in palico v roki. Njegov prihod z zvoncem naznanja kaplan, ki v roki nosi debelo knjigo, v kateri so zapisane dobre in slabe lastnosti vseh otrok. Te zapišejo angelčki, ki vsak dan skozi okno opazujejo, če so otroci pridni, in potem poročajo svetemu Miklavžu, da ta ve, kdo si zasluži darilo in kdo samo šibo. Zraven je seveda tudi ministrant, ki v košu nosi darila. Kot nasprotje belim angelom s krili, ki otroke vzpodbujajo, da bi bili pridni, pa so Miklavževi spremljevalci tudi parkli, ki imajo zelo radi poredne otroke. Hu-

dobe predstavljajo strah in trepet za vsakega, še tako pridnega otroka.

Starejši se spominjajo, da so se v preteklosti Miklavža poleg otrok bali tudi ostali, saj so parkli radi lovili mlada dekleta. Škof je s svojim spremstvom šel po vasi in že od daleč se je slišalo »ruženje keten«. Ko so prišli do hiše, so morali vsi moliti, predvsem dekleta. Če kakšno dekle ni želelo, so jo odveli iz hiše in pri studentu nanjo nalili vodo.

Danes se to ne dogaja več, ampak je vseeno treba moliti in pokazati svojo pridnost. Ko Miklavž pride v hišo, morajo vsi najprej zmoliti. Potem kaplan in škof pogledata, kaj o otrocih piše v knjigi. Tam je vedno zapisana kakšna slaba stvar; otroci so opomnjeni, da morajo biti pridni, če ne, bodo tudi sami postali

takšni kot parkli. Otroci vedno obljubijo, da se »bodo poboljšali«: da bodo nosili copate, delali nalogo, pomagali staršem in bodo vedno pridni. Zraven so napisane tudi dobre lastnosti in potem skupaj ugotovijo, da si vsak otrok zasluži kakšno darilo.

Včasih so za darilo dobili orehe, jabolka, suho sadje, pomaranče. Danes se obdaruje obilneje, vseeno pa je pomembno, da se tradicija ohranja in da

se spominjamo dobrote in darežljivosti svetega Nikolaja. Njegov obisk gotovo vpliva tudi na pridnost otrok, pa čeprav le za nekaj dni. Obisk svetega Miklavža spremlja tudi hvaležnost otrok, ki se kljub strahu pred parkli vedno znova veselijo prihoda dobrega svetnika in ga prosijo: »Pridi nas spet obiskat, ko boš ob letu svoj god praznoval.«

Špela Vrtačnik

Šola lepega vedenja

Danes, ko je svet poln negotovosti in postlan z vsakodnevnimi negativnimi novicami, stojijo družbeni odnosi na zelo trhljih nogah, s čimer je povezano tudi lepo vedenje in bonton. Osnov lepega vedenja se mora naučiti vsakdo, ne glede na nadarjenost in spretnost (Škorjanc, v Golenač, 2019). Šola skuša ob starših vzgojiti socializirane otroke, ki bodo imeli etične in moralne vrednote. Otroci so ogledalo svojih staršev in ostalih odraslih oseb. Prav zato je slabo vedenje otroka lahko tudi posledica posnemanja odrasle osebe. Učitelji pri učencih poudarjajo iskrenost, poštenost, samozavest, pogum, prijaznost in druge pozitivne lastnosti. Le če bodo tako starši kot učitelji živeli in delali kot njihovi otroci oz. učenci, bo vzgoja lepega vedenja našla pravo mesto. Družina je tista, ki otroku zapečati vrednote, pravila in tudi bonton. Zdi se, da se tisto, kar je glede obnašanja temeljnega, ohranja. Vsi smo že slišali fraze, kot npr.: "Po njegovem obnašanju se vidi, da je iz dobre družine," ali "Kako lepo vzgojen otrok!" (Martín, 2015). V praksi se to velikokrat uresničuje. A pristopiti je potrebno na pravi način.

Na življenje v družbi se otroci pripravljajo ob najrazličnejših družinskih aktivnostih: pri mizi, na družinskih srečanjih, izletih, kulturnih ogledih ... To so priložnosti, ko lahko otroci pripovedujejo o najrazličnejših stvareh in ko lahko starši hkrati izrečejo primerno pripombo ali jim pokažejo kriterij glede določenega načina obnašanja. Vse to je del življenja v družbi. »Tega pa se otroci naučijo doma, ko vidijo, kako njihovi starši vedno ravnajo elegantno in obzirno. Ni isto, če gremo na svečano večerjo ali če smo s prijatelji ali v intimnosti družine; ...//« (Martín, 2015). Jasno je, da geslo "vse je sprejemljivo" ne ustreza realnosti. »... Olikanost nam kaže nekaj, brez česar ni mogoče živeti v družbi, uči nas biti človeški, omikani,« pravi Martín (2015) in izpostavi vrline ustrežljivosti, priljudnosti, dostojnosti. Njihova posebnost je v tem, da bi brez njih sožitje med ljudmi postalo neprijetno.

Prijaznost, spoštljivost in prevzemanje odgovornosti so naša glavna vodila v medsebojnih odnosih. Trudimo se, da z vsemi gojimo dobre odnose in si med seboj pomagamo. Spore rešujemo na miren način. Učenci pazijo na primerno vedenje in govorjenje, znajo pozdraviti, se zahvaliti, se opravičiti ter ne uporabljajo kletvic in neprimernih izrazov (Koritnik, 2016).

Vsekakor danes starši vzgajajo drugače kot pred 50 leti – enako niti ne morejo, saj je družba doživela velike spremembe, kar se močno odraža tudi pri vzgoji. Psihologinja Bertoncljeva (2015) pravi, da so glavni razlogi za nepoznavanje osnovnih manir lepega vedenja starši, ki bi morali vedno biti vzgled otrokom, in dodaja, da izgovorov pri desetletnikih ni več: "Petletnik se še uči, desetletnik pa že ve, kaj se spodobi in kaj ne."

Kako naj starši pravilno pristopijo k usvajanju pravil in navajanju na lepo vedenje? Psihologinja Plahutnikova (2020) pojasnjuje: //.. Od otroka zahte-

vajmo odgovornost, ne pričakujmo pa popolnosti. To nikakor ne pomeni, da minimaliziramo probleme ali neželena vedenja, temveč da se korekcije lotimo s trezno in z mirno glavo. Če otrok odrasča v družini, v kateri se veselijo sončnega dne, pa tudi dežja (saj se lahko skače po lužah), če ima ob sebi starša, ki sta pozitivno naravnana in ne iščeta pri ljudeh le napak, bo v takega človeka odrasel tudi sam.«

»Starši, bodite za vzgled tudi tako, da si sami vzamete čas za umirjen obrok za mizo, z ugasnjeno televizijo in daleč stran od telefona, tablice ali računalnika.//« (Siol, 2015)

Vikanje, pozdravljanje

Besede pozdravljanja, zahvale, opravičevanja, vljudnosti so danes iz ust otrok velikokrat prerediti slišane oz. jih je potrebno nanje venomer opozarjati. Podobno je z vikanjem. // ... »Opažam, da vikanje izginja iz sveta mlajših. Vsaj v takšni obliki, kot smo starejše vikali včasih. Ko sem bila sama otrok, sem vse starejše vikala, vključno z učitelji v šoli. Na to so nas navajali vsi odrasli in sploh nisi pomislil, da bi lahko bilo drugače,//« je prepričana Ana Bertoncelj, psihoterapevtka, ki se dnevno ukvarja z odnosi med ljudmi in tudi sama opaža, da osnove olike med mladimi izgubljajo veljavo (Siol.net, 2015).

Vikanje je danes postalo bolj izjema kot pravilo. Otroci se z vikanjem srečajo ob vstopu v šolo, zagotovo pa bi se morali že prej. Težje je namreč usvojiti delno že naučene vzorce, pa čeprav gre za 5- in 6-letnike. Starši bi morali otrokom razložiti, v katerih primerih uporabljamo vikanje in kakšen je njegov namen. Pomembno ob vsem tem je, da otroke nenehno opozarjamo in popravljamo, da to čimprej usvojijo in jim vikanje »pride pod kožo«.

Tudi pozdravljanje je ena od šibkejših točk bontona, a jim gre »lažje iz ust«

kot vikanje. V manjših krajih oz. vaseh je običajno, da pozdravljamo mimoidoče, saj se ljudje tam bolje poznajo in so si bližje kot v večjih mestih. Dr. Bertoncljeva (2015) na tem mestu poudarja, da je težava v tem, da otroci danes ne pozdravljajo več niti tistih, ki jih poznajo. »//... Menim, da tukaj svojo vlogo odigrajo predvsem starši, zato bi morali otroka že od malega učiti pozdravljanja in odzdravljanja tako znancev in prijateljev kot tistih malo manj znanih sosedov, ki jih občasno srečujemo na stopnišču bloka.//«

HOP (hvala, oprosti, prosim)

Gre za večkrat poimenovane »čarobne besede«, ki jih moramo danes pri mladih poudarjati večkrat kot kdajkoli prej. Nanje je potrebno otroke opozarjati že od prvega leta naprej. Tako bo malček zelo hitro spoznal, kam in kdaj jih je treba umestiti v pogovoru. Otroka učimo, ga popravljamo in opominjamo. Najprej to poteka skozi igro, s čimer se otrokom približamo in nas na ta način posnemajo. Vse glavne prvine lepega obnašanja lahko naučimo skozi igre vlog.

Pravila se tekom desetletij spreminjajo. Včasih novi vzorci vedenja bolj stvarno prizadevajo kakovost življenja drugega, npr. prepuščanje sedeža v avtobusu. »Nekoč smo se čudili, se razburjali, če mlad človek ni prepustil sedeža starcu. Danes se čudimo in hvalimo mladega človeka, ki vstane,« pravi Mikuš Toševa (2014). Prosocialno vedenje ni več pravilo, temveč izjema. Podobno je v šoli: čuta za medsebojno pomoč je vse manj. »Nekoč je bilo nenapisano pravilo, da so dobri učenci pomagali slabim – s pošiljanjem »plonk ceglcev«, prišepetavanjem, sposojanjem zvezkov in ne nazadnje s prostovoljno pomočjo pri učenju,« še dodaja Mikuš Toševa. Danes

si učenci pomagajo med seboj, a brez učiteljeve spodbude enostavno ne gre. Samoiniciativnosti je vse manj, otroci so zelo vodeni in bodo nekaj storili le, če jim bo to povedano/ukazano.

»Ob tem pa velja opozoriti, da se v sodobni družbi vpliv družine na vzgojo manjša, večja se vpliv vrednot, s katerimi se otrok srečuje v zunajdružinski stvarnosti in s katerimi je bombardiran prek medijev in spleta.« (Mikuš Toš, 2014)

Kot starši in vzgojitelji bomo najbolj uspešni takrat, če se bomo trudili, da bomo otroku z LASTNIM vedenjem dnevno pokazali, kaj je dopustno in kaj ne. Šele takrat bo te navade sprejel za svoje. Mlajši otroci predvsem posnemajo, določena vedenja pa lahko prevzamejo tudi s taktičnimi in zelo uspešnim metodami, ki jih lahko odrasli uvedemo v različnih okoliščinah in jih prilagodimo tako starosti kot značaju svojega otroka.

Dolžnost vsakega starša je, da svojega otroka nauči bontona oziroma osnovnih pravil lepega obnašanja. Lepe manire in kulturno obnašanje je nekaj, kar veliko pove o človeku in je ključna stvar, ki se je naučimo ob odraščanju pri svojih starših.

ADR

Viri:

(b. a.) Siol.net, Trendi, Ustvarimo boljši svet (2015). Hvala, prosim ... kako si? Kam je šel otrokov bonton? Spletni vir, 2021
Golenač, J. (2019). Uporaba bontona med mladostniki. Diplomsko delo. Maribor, Univerza v Mariboru.
Koritnik, U. (2016). Razumevanje in interpretacija družbenih pravil pri prvošolcih. Diplomsko delo. Ljubljana, Univerza v Ljubljani
Martín, J. M. (2015). Lepo vedenje. Opus dei. Spletni vir 2021)
Mikuš Kos, A. (2014). Razmišljanje starega človeka o vzgoji mladih. Delo, Sobotna priloga (8. 8. 2014).
Plahutnik, T. (2020). Otroci so naše ogledalo. Zmajček, št. 58, letnik 26, april 2020.

Ponovno nam je uspelo

Že lani načrtovani božično-novoletni koncert v soorganizaciji z Javnimi službami Ptuj ter Dominikanskim samostanom in pod strogimi pogoji, ki so za tovrstne prireditve predpisani, nam je članom Komornega zbora Glasis, ki ga vodi dirigent Ernest Kokot, v petek, 17., in v soboto, 18. decembra 2021, na naše veliko zadovoljstvo uspelo postaviti na oder Dominikanskega samostana na Ptuj.

Koncertu smo nadeli pomenljivo ime »O, Magnum Mysterium« (O, veličastna skrivnost). Iz tega razloga sta

bili v program uvrščeni prva in zadnja skladba koncerta s tem naslovom. Na koncerta smo se začeli pripravljati v začetku te sezone v upanju, da nam uspe.

Dvorana je bila, upoštevajoč vsa pravila, polna, oba koncerta razprodana.

Devetnajst sklad, devetnajst voščil in sporočil za praznike, sporočil z željo za lepši in boljši jutri, za boljši svet.

Šestnajstkrat je nastopil 23-članski zbor kot celota, s tremi skladbami pa se je predstavilo sedem članov zbora, sedem odličnih in perspektivnih mladih

Foto: Arhiv društva

glasbenikov, saj je njihova povprečna starost 20 let.

Pester izbor skladb, primernih predprazničnemu času, različne odrske postavitve, solistični vložki, glasbena spremljava, svetlobni efekti, odlična tehnična ekipa ter nenazadnje popoln, nam ljubi in domač ambient smo povezali v čudovito celoto in nastal je pravi spektakel, ki je privabil veliko množico poslušalcev, ki zadovoljstva, ganjenosti in navdušenja niso skrivali.

Povezovalno besedilo sta napisala basist zbora Aleksander Gabrovec ter znani Ptujčan, igralec Igor Samobor, ki

je besedilo tudi prebral in ga čutno interpretiral.

Oba koncerta sta presegla naša pričakovanja in to nam vliva še več volje, zagnanosti in delovne vneme za naprej.

V letu 2022 nas čakajo novi izzivi, novi projekti: marca gostovanje v Beogradu, konec meseca aprila se odpravljamo na mednarodno zborovsko tekmovanje na Irsko, v maju pa na državno tekmovanje Naša pesem v Mariboru.

Martina Horvat

Novo vodstvo OCePZ Zvonček

Otroški cerkveni pevski zbor Zvonček sta z novo sezono v septembru prevzeli devetošolki Mia Pernat in Lana Kristovič. Z njima smo se pogovarjali o »prvih« občutkih in o delu z mladimi nasploh.

Kako se je porodila ideja za prevzem vodstva zbora?

Mia: Pobudnika sta bili prejšnji vodji, Rebeka Mikša in Niko Kostanjevec, ki sta se odločila, da bosta predala vodstvo zbora v naslednje roke.

Lana: Rebeka in Niko sta naju vide-la kot osebi, ki bi lahko prevzeli zbor in nama je bilo to v čast in sva to vlogo z veseljem sprejeli.

Kakšna so vajina pričakovnanja in ideje pri vodenju Zvončkov?

Lana: V te čevlje sva stopili brez izkušenj, tako da posledično tudi nisva imeli velikih pričakovanj, saj sva vedeli, da bo na začetek težak. Kot povsod.

Mia: V delo sva stopili nepripravljeni, saj se je vse skupaj odvijalo zelo hitro, kar pa je tudi pomenilo, da nisva imeli visokih pričakovanj, saj sva se tudi sami lovili v novi vlogi. Želiva si, da bi bili pevci samozvestni, da bi zaupali sami sebi in se s tem tudi bolj sprostiti, predvsem pa si želiva, da bi pri petju uživali.

So se vama porodile že kakšne nove ideje za delo v prihodnje?

Lana: Želiva si, da bi se Zvončki kljub razmeram lahko udeležili različnih prireditev in s tem pokazali naš trud in delo.

Kaj vama predstavlja največji izziv pri delu in kako se soočata z njim/i?

Lana: Zagotovo je največji izziv tvoriti uspešen odnos s pevci. Nisva vedeli, kako vzpostaviti pristni stik z njimi. Kar nekaj let sva tudi sami prepevali v zboru, a nikoli na zbor nisva gledali skozi oči zborovodje; vedno le skozi oči pevca.

Mia: Pomembno je vzpostaviti dober stik s pevci, da se tako oni kot midve na vajah počutimo dobro. Skrbela naju je ravno misel na to, ali bova lahko uspeli navezati ta stik, ker sva bili še pred nekaj meseci pevki v zboru, zdaj pa sva kar naenkrat vodji. Kot pevec res ne vidiš dela, vloženega pred vsako vajo. Nekako nama je uspelo, saj se z vsakim posameznikom v zboru odlično razumeva.

Kaj so prednosti in kaj slabosti dela z otroško pevsko skupino?

Mia: Osebnostno mi najini "sončki" po-lepšajo dan in čeprav imamo vaje zgo-daj zjutraj, se vsako nedeljo veselim pri-ti v društvene prostore, saj vem, da naju bodo tam čakali vsi prikupni obrazki, ki si želijo petja novih pesmi. Je pa zago-tovo težje delati z mlajšo skupino, saj otroci niso tako poslušni kot odrasli, predvsem pa so sramežljivi.

Kako usklajujeta vodenje skupine s šolskimi obveznostmi?

Mia: Zdi se mi, da s tako zagnanostjo in veseljem pri delu z vodenjem nimava težav.

Lana: Res je, z vodenjem nimava večjih težav, razen ko imava v šoli malo

Foto:

več ocenjevanj. Tudi takrat ukradeva urico časa in jo posvetiva zboru.

Kaj je za vaju največja nagrada pri delu s skupino?

Mia: Zagotovo to, ko vidiva zadovoljne obraze pevcev, ki so veseli in uživajo pri tem, kar počnejo. Nagrada se mi zdi tudi vsaka odpeta maša in koncert.

Na kak način se vzpodbujata pri delu?

Lana: Prednost je to, da sva dve in vedno vsaj ena vidi v situaciji boljše plat in če slučajno katero od naju skrbi, jo druga spodbudi. Sicer pa nama pevci ne povzročajo težav.

Kaj si želita, da bi vama svetovali, preden sta prevzeli vodstvo zbora?

Mia: Veliko stvari sva izvedeli od prejšnje zborovodje Rebeke Mikša, posvetovali pa sva se tudi z vodji zborov. Je pa veliko stvari, ki jih zborovodja odkrije sam glede na svoj način dela.

Lana: Tako je. Vsak vodja ima svoj odnos s pevci, kot ga je imel prejšnji.

Mia in Lana, želimo vama obilo energije, mladostne zagnanosti in uspešnih vaj z mladimi pevci.

Ana Stolec

Božični koncert, vir hvaležnosti in upanja

Po dolgem času pomanjkanja žive kulture se ta počasi vrača in ponovno zaseda svoje mesto v javnem življenju. Sladkejša kot kdaj prej se ponaša z zadovoljnimi obrazi vseh, ki smo deležni njenih besed, podob in melodij.

Na dan po božiču, 26. 12. 2021, je kulturno-umetniško društvo Markovski zvon priredilo že 26. tradicionalni božični koncert, ki vsako leto znova pritegne številno občinstvo. Hkrati je to tudi osrednja občinska prireditev ob državnem prazniku, dnevu smostojnosti in enotnosti.

govorila tudi župan Milan Gabrovec in gospod župnik Janez Maučec, ki smo se mu ob godu sv. Janeza poklonili s pesmijo.

Foto: KAISSA, Kaja Kristovič

Koncert smo letos zaradi omejitev izvedli kar dvakrat in tako poželi dvojno merico navdušenja. Za tak odziv

smo hvaležni in se polni upanja odpravljamo novim podvigom naproti.

Lea Roškar

Tokrat so nastopile štiri sekcije. Otroški cerkveni pevski zbor Zvonček je otroško igrivost skozi pesem izkazal z izvrstnim novim vodstvom, mladinska skupina Animatorji pa je na božičnem koncertu sodelovala prvič in pokazala, kaj se rodi iz mladostne ljubezni do glasbe in prijateljstva. Komorni zbor Glasis je svojo ubranost izrazil z dih jemajočo izvedbo vrhunskih skladb, Mešani cerkveni pevski zbor sv. Marko pa je znova dokazal, koliko je možno doseči z medgeneracijsko povezanostjo in dobro voljo.

Po farni cerkvi je ob državnem prazniku slovesno zadonela tudi Zdravljica, ki smo jo s ponosom združeno zapeli vsi nastopajoči.

Z besedami o pomembnosti kulture in zavedanja slovenstva sta nas na-

Etnološko društvo Markovci: Mar nam je za etnološko dediščino našega kraja

Etnološko društvo Markovci je najverjetneje najmlajše na področju občine Markovci. Pred dvema letoma smo ga ustanovili podobno misleči člani in danes šteje približno 60 članov. Znotraj društva deluje sekcija Grabljice. V lanskem letu smo najeli svoje prostore v gasilskem domu v Markovcih. Člani društva se zavzemamo za zaščito in primerno predstavitev etnološke dediščine občine Markovci.

Trenutno je največji poudarek na področju fašenka. Društvo je v register nesnovne kulturne dediščine vpisalo obhode markovskih korantov ter vleko ploha oziroma kopaje, kot ji rečemo v narečju. V pripravi je vpis ostalih avtohtonih likov, vendar gre za dolgotrajne procese, ki potrebujejo svoj čas. Sode-

so nekateri fašenski liki predstavljali našo občino. V začetku našega delovanja smo si zadali cilj, da bomo sodelovali tudi z različnimi izobraževalnimi institucijami. Cilj smo tudi uresničili, saj bomo letos gostili študente smeri etnologija in kulturna antropologija s Filozofske fakultete v Ljubljani. Ti bodo raziskovali našo kulturo v času fašenka in po nekaj letih raziskav rezultate objavili v publikaciji. Smo skrbniki etnološke razstave v občinski stavbi v sodelovanju s Turističnim društvom Občine Markovci, ki nam priskočijo na pomoč pri vodenju ogledov. Sodelujemo tudi z ostalimi društvi in osnovno šolo. Podali smo se v projekt snemanja filma o fašniku in predfašenskem času, ki se bo snemal več let, ker bi radi naredili nekaj novega in drugačnega. Pri tem nam pomaga gospod Gregor Zmazek. Prav tako želimo ohraniti načelo, da se naši liki pojavljajo samo v fašenskem času, zato imamo posledično kratek čas za snemanje. V lanskem letu smo sodelovali tudi na razpisu Ministrstva za kulturo, kjer smo bili uspešni in prejeli finančna sredstva za izdelavo treh korantij, ki so podobne tistim, ki so jih nosili naši predniki v prvi polovici 20. stoletja. Razpis je bil zelo zahteven, opraviti smo morali tudi raziskavo na tem področju.

Foto: osebni arhiv
Rekonstrukcija korantije iz prve polovice 20. stoletja

lujemo pri izdelavi rož in duhov iz krep papirja ter pri okrasitvi vasi Markovci. Čeprav smo zelo mlado društvo, smo že navezali stike tud izven meja in tako je letos prvič bila organizirana ekskurzija na karneval v Sračinec na Hrvaško, kjer

V načrtu imamo pripravo več dogodkov skozi celo leto, a začenjamo z majhnimi koraki. Kljub težkim časom smo uspeli realizirati kar nekaj projektov in z velikim veseljem se lotevamo novih. Vsekakor pri organiziranju do-

godkov veliko vlogo odigrajo finančna sredstva, zato se zahvaljujem sponzorjem in članom, ki so vse to do sedaj financirali.

Marko Mlinarič

"Me vam hočemo zapeti od Marije svečanske"

Svečniško koledovanje

Drugi februar je pomemben dan v letu. Cerkev ta dan označuje zaključek božičnega časa, prav tako pa je to praznik Marijinega očiščevanja oziroma Jezusovega darovanja v templju. V letnem krogu je ta dan pomemben vremenski mejnik, saj po njem napovedujemo vreme do velike noči. Ob tem prazniku se je tudi koledovalo – hodili so od hiše do hiše in voščili s pesmijo. Posebnost koledovanja je vsekakor ta, da je to koledovanje domena žensk in ne moških, kar je sicer izjema v običajih koledovanja na Slovenskem.

Spomnim se, da sem se prvič srečala s svečniško kolednico na koncertu ob 75. obletnici Folklornega društva "Anton-Jože Štrafela" Markovci. Koncert, ki ga je takratni umetniški vodja društva Peter Bezjak zasnoval na temo "praznika vseh norcev", torej fašenka, so začele ljudske pevke s svečniško kolednico. Zatem sem svojo babico in starejše okrog sebe spraševala, ali vedo kaj več o tem običaju, ga mogoče pomnijo. Na srečo je bil spomin na svečniško koledovanje še kako živ v naših krajih – pripovedovali so o dekletih, ki so s kipom ali podobo Marije šle od hiše do hiše in pele pesem ter prosile za kak majhen dar. Povečini so to bila dekleta iz Haloz ali sosednje Hrvaške, pele pa so tudi naše krajanke.

Zato sem pred nekaj leti dala pobudo tudi med mladimi pevkami, članica-

mi KUD Markovski zvon, s katerimi smo skupaj prepevale že marsikje. Naši pevci so se vedno veselili trikraljevskega koledovanja, ženske pa smo bile tega izkustva seveda prikrajšane. Zato je bila pobuda še toliko bolj z veseljem sprejeta in šle smo! Ljudje so lepo sprejeli našo pesem in voščila, čeravno je to za marsikoga bil že zelo pozabljen običaj ali pravzaprav povsem nov. Čeravno je lansko leto korona odnesla marsikateri običaj, ki v svojem bistvu združuje ljudi, smo letos vztrajale, da gremo vseeno koledovat, a pod posebnimi pogoji. Naš trud in zanos je bil dvojno poplačan – ljudje so bili iskreno veseli obiska in petja, saj smo v zadnjih dveh letih že povsem izgubili občutek za tovrstno dogajanje. Prav tako so nas kontaktirali iz radia Ognjišče in Glasbenonarodopisnega inštituta Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, da bi radi naše koledovanje posneli. Kaj takega! In res sta se nam na predvečer svečnice, ko smo s 4 puncami koledovale naokrog, pridružili ga. Vesna Sever Borovnik, ki na radiu Ognjišče pripravlja oddajo o ljudski glasbi, Pevci zapojte, godci zagod'te, in dr. Urša Šivic, etnomuzikologinja, zaposlena na omenjenem inštitutu, ki je v okviru raziskave opravljala terensko delo. Posneli sta nas s kamero in mikrofoni, prav tako pa sta nam in našim krajanom zastavili marsi-

Foto: Rok Ivančič

Skupina svečniških kolednic z obiskovalkami: (od leve proti desni) Vesna Sever Borovnik, dr. Urša Šivic, Lea Roškar, Ajda Šterbal, Eva Kostanjevec in Nika Rožanc

katero vprašanje. Ob tem so se vaščanom utrnili še novi spomini, ki so bili zanimivi tudi za nas! Nabor svečniških kolednic je dobro zabeležen v različnih knjigah in na starejših posnetki radia Slovenija in Glasbenonarodopisnega inštituta. Pa smo v Bukovcih vseeno slišale še eno novo pesem, ki so jo ob

svečnici pele dekleta. Kakšen zaklad!

Izredno ponosne smo, da se bodo posnetki našega petja ohranili na Glasbenonarodopisnem inštitutu za prihodnje rodove.

Nika Rožanc

Naj pustni ptujski krof

Javni zavod za turizem Ptuj je v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ptuj razglasil najboljši ptujski krof v dveh kategorijah: Naj ptujski pustni krof iz domače kuhinje in Naj ptujski pustni krof iz ptujske ponudbe. Najboljše krofe pečejo pri Turistični kmetiji Toplak iz Juršincev ter Anica Bezjak iz Bukovcev.

Na natečaj, ki poteka v sklopu 62. Kurentovanja, se je prijavilo 8 pravnih oseb ter 13 gospodinj in gospodinjcev. »Odziv po drugem letu izvedbe natečaja je izjemen, zelo smo zadovoljni. Ptuj se v kulinaričnem smislu uspešno razvija, svoj doprinos k tradicionalni prehrani pa dodajajo tudi

dobro pripravljene krofi, ki nas spremljajo v pustnem času in so nedvomno najpomembnejši kulinarični spremljevalec tega obdobja,« izpostavlja direktorica Zavoda za turizem Ptuj Tanja Srečkovič Bolšec.

Andrej Rebernišek, direktor KGZS Ptuj, ob tem dodaja, da je »hrana, ki jo zaužijemo, izjemnega pomena. Ljudje vedno bolj cenimo domačo, svežo pripravljeno hrano iz moke lokalnega proizvajalca in z domačimi jajci ter marmelado, kot je to pri krofih. Na pomembnost prehrane opozarjamo že z dolgoletnim festivalom Dobrote slovenskih kmetij, tovrstni natečaj pa le še dodatno pripomore k ozaveščenju po-

sameznikov o zdravi prehrani«.

»Pri ocenjevanju krofov je zelo pomembno, da so krofi značilne oblike in videza, pravilno izpečeni ter da so harmoničnega vonja in okusa,« izpostavlja Marija Horvat, predsednica ocenjevalne komisije, in prav to je odločilno vplivalo na končni izbor 3-članske komisije. Natečaj se je sicer odprl 2. februarja, prijave so potekale do 14. februarja 2022.

Najboljši ptujski krof je poskusila tudi županja Mestne občine Ptuj Nuška Gajšek, ki ob tem dodaja: »Čeprav so krofi v ponudbi celo leto, je pustni čas tisti, ko krof ne manjka v nobenem gospodinjstvu. In na Ptuj se jih v tem času proda resnično veliko, kar priča

o tem, da gre za res posebno specialiteto, ki pa jo povezujemo s pustovanjem. Čestitke zmagovalcu. Dobri so bili zagotovo vsi, a naziv najboljši pustni krof je pripadel najboljšemu.«

Županja je ob tej priložnosti tudi čestitala obema nagrajencema ter jima izročila nagradi: za fizične osebe bon v vrednosti 100 EUR, za pravne osebe pa bon v vrednosti 200 EUR za kulinarično doživetje v gostilni ali restavraciji znotraj Mestne občine Ptuj.

Zavod za turizem Ptuj

Izdelovanje dühov

Članice Društva podeželskih žena občine Markovci smo se v torek, 1. februarja 2022, dobile v prostorih občinske stavbe, kjer smo izdelovale rože iz papirja, iz katerih smo nato izdelale značilno pustno okrasje za pustni oz. fašenski čas, ki ga imenujemo »düh«. Letos smo izdelale dühe, ki bodo krasili občinsko stavbo.

Kot je razvidno iz fotografije, gre za okras, ki je narejen iz krep papirja in ga navijemo na ogrodje iz žice. Za düha izdelamo različne stilizirane cvetove rož v različnih barvah. Ogrodje najprej okrasimo s trakovi različnih barv, ki smo jih izrezali iz krep papirja, nato pa na obod pripnemo še rože. Na koncu trakove na spodnjem delu povežemo skupaj, da düh dobi obliko stožca.

Dühi so lahko različnih velikosti, od zelo majhnih do velikih, ki visijo po vaseh. Glede na velikost moramo izdelati tudi različne velikosti rož in prilagoditi širimo trakov. Za izdelovanje uporabljamo debelejši krep papir različni živih barv. Dühi za pustni čas naj bodo čim bolj živahnih barv in pisani. Krašenje vasi se je v naših vaseh začelo v prejšnjem stoletju, ko je praznovanje

fašenka pričelo postajati turistični produkt in smo s tem turistom želeli pokazati tudi ta del našega izročila.

V zgodovini so s papirnatimi rožami in drugimi papirnatimi okraski krasili domove, kapele in cerkve. Papirnato cvetje je bilo nadomestek v času, ko ni bilo na razpolago svežega cvetja. V kmečkih izbah je najbolj poznan okrašen bogkov kot, za katerega so izdelali venec iz papirnatega cvetja. Uporaba in izdelava papirnatih rož je bila povezana s cerkvenimi prazniki in različnimi šegami. Največkrat so iz papirnatih rož izdelovali šopke ob porokah za ženina in nevesto ter svate. Tudi za nevesto so izdelali šopek iz papirnatih rož, ki so mu dodali domače zelenje, največkrat asparagus oz. zimzelen, kot mu rečemo mi. Tako so ob porokah z dühi in »keticami«, ki so jih spletli iz papirja, ali papirnatimi trakovi okrasili dom tam, kjer je potekala svatba. Izdelovanje rož iz papirja se prenaša iz roda v rod po ustnem izročilu. To tradicijo skušamo nadaljevati tudi v našem društvu. Ne-katere članice so prave mojstrice v izdelavi papirnatih rož. Med njimi je Darinka Meznarič, ki skozi vse leto izdeluje

različne papirnate rože, iz katerih izdeluje šopke in med katere vpleta tudi naravne materiale. Pri svojem delu skuša upoštevati tradicijo, ki ji dodaja pridih sodobnosti, da so ti šopki zanimivi tudi za današnji čas. Šopke in drugo okrasje lahko pri njej tudi naročite in kupite. To je lahko lepo darilo za različna praznovanja, obletnice in druge priložnosti.

V društvu nas veseli, da se v predpustnem času po vaseh v občini zbirajo naše članice in druge vaščanke ter vaščani in izdelajo dühe in tako poskrbijo, da so markovske vasi v pustnem času lepo okrašene. Zadnja leta opazujemo, da je vedno več domov v času fašenka okrašenih s papirnatimi dühi. Menim, da so za to v veliki meri zaslužne vaščanke, ki ohranjajo tradicijo izdelovanja rož iz papirja in jo prenašajo tudi na mlajše rodove, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Izdelovanje papirnatih rož in šopkov je lahko pravo umetniško ustvarjanje, ki ga lahko nadgrajujemo z različnimi tehnikami in uporabo različnih materialov. To je lahko naš hobi ali postane vir zaslužka.

Želimo vam veseli fašenk, dobre krapčiče in naj vas obišče veliko tradici-

Foto: SS, MS, MM, MM

onalnih maškоров, ki vam bodo prinesli zdravja in dobro letino.

Slavica Strelec

V Stujncih opet šteujemo krapčiče!

V lanskem letu smo se zaradi že znanih razmer tudi v fašenskem času bolj

kot ne vsi držali svojih hiš in stanovanj. Ker je predfašenski čas odličen za preiz-

kušanje receptov in kuharskih veščin v pripravi krapčičov, smo se v Stojncih odločili, da si monotonost vsakdana malo popestrimo. Pričela se je akcija 'Krapčiči 2021', v kateri smo šteli krapčiče, ki so jih pripravile gospodinje (in tudi gospodinjci!) naše vasi. Zaradi dobrega odziva smo se tudi letos odločili, da akcijo ponovimo. Vaščani objavljajo fotografije svojih krapčičov skupaj s številom v naši Facebook skupini, vse skupaj pa pridno beležimo in šteujemo.

Od začetka akcije štetja (21. januar) pa do danes (9. februar) smo prišli že do številke 1903! Akcija traja do fašenskega torka. Na pepelnico bomo vse skupaj sešeli in dobili končni rezultat. O tem bomo vsekakor poročali v naslednji številki Lista iz Markovcev. Koliko kilogramov bomo zaradi tega pridobili, pa ne izdamo!

Nika Rožanc

Foto: Eva Kostanjevec

Foto: MM

Korant v književnosti in kulturni dediščini

Spet je med nami naš, fašenski čas. Ljudje smo takrat veseli, nagajivi in sproščeni, občutek imamo, da se čas ustavi. Ljudje so se maskirali že v davni preteklosti. Najprej za lažji ulov živali, da so si zagotovili hrano, danes pa ima vloga maskiranja drugačen pomen. Nekateri se maskirajo za zabavo, drugi pa s pomočjo maske želijo ljudem prikazati globlji pomen. Ravno ta čar globine fašenka me je pripeljal do tega, da sem pričela z raziskovanjem koranta v kulturni dediščini in književnosti.

V kulturni dediščini korant predstavlja demona, ki preganja zimo in kliče pomlad. V pustnem času so se v preteklosti v koranta oblekli le neporočeni fantje, danes pa se je to bistveno spremenilo. Pod masko se poročeni možje, otroci, zasledimo pa tudi dekleta. Korant sodeluje v skupini oračev, posamezno ali v skupini. Njegov izgled se iz preteklosti ni bistveno spremenil. Še danes se za izdelavo uporabljajo podobni postopki in podobni ali celo enaki materiali kot nekoč.

Zapisi nekdanjega markovskega župnika Franca Groblerja govorijo o tem, da je korant tujerodni element, ki so ga prinesli uskoki iz svojih domačih krajev v ptujsko okolico. Ti priseljenci naj bi bili Hrvatje iz Slavonije, sledili naj bi jim Like iz Bosne in severne Srbije. Zagrebški narodopisci so odkrili do tedaj še neznane medžimurske "lampe", ki naj bi bile sorodne našemu korantu. Sorodni liki koranta se pojavljajo znotraj Slovenije in tudi v tujini; blumarji iz Beneške Slovenije, škoromati iz Hrušice, mamuthones s Sardinije, zvončari s sosednje Hrvaške in kukerji iz Bolgarije. Vsi ti pustni liki imajo enako oziroma podobno izročilo: gospodarjem želijo dobro letino, z zvonjenjem pa skušajo prebuditi naravo – priklicati pomlad.

Ljudje so že v preteklosti ob slšanju korakov koranta, skakanja ter zvonjenja začutili strah. Podobno se kaže tudi v književnosti, saj že v grški mitologiji

zasledimo soroden lik koranta (*gr. kouretes*). Očetu Kronosu je bilo prerokovano, da bo požrl sina Zeusa. Otroka so skrili v jamo. Stražili so ga koranti, oboroženi z velikimi meči. Ko je pričel jokati, so z meči povzročili trušč, da ga oče ne bi slišal. Povezavo najdemo že v samem imenu, strašnem trušču (zvonci) in meču (ježevka).

Iz kulturne dediščine nam je znano, da korant naj ne bi govoril. Kljub temu pa je Karel Štrekelj zapisal pesem o korantu, ki vsebuje tudi elemente vere.

»Sveti Kurent cvirn prede. Kaj pa bodeš s cvirnom včinił?

S cvirnom bodem žakle šival. Kaj pa bodeš z žaklom včinił?

Z žaklom bodem žir pobiral. Kaj pa bodeš z žirom včinił?

Z žirom bodem svinje pital. Kaj pa bodeš s svinjo včinił?

Svinsko meso kuhal, pekel. Kaj pa bodeš z mesom včinił?

Z mesom bodem ljudi hranil. Zakaj bodeš ljudi z mesom hranil?

Ljudi mi bodo hišo stavili. Kaj pa bodeš v hiši včinił?

Po zimi bom za pečjo sedel. Zakaj boš pa za pečjo sedel.

Za pečjo boš pogačo hrustal. Kaj pa bodeš za tem včinił?

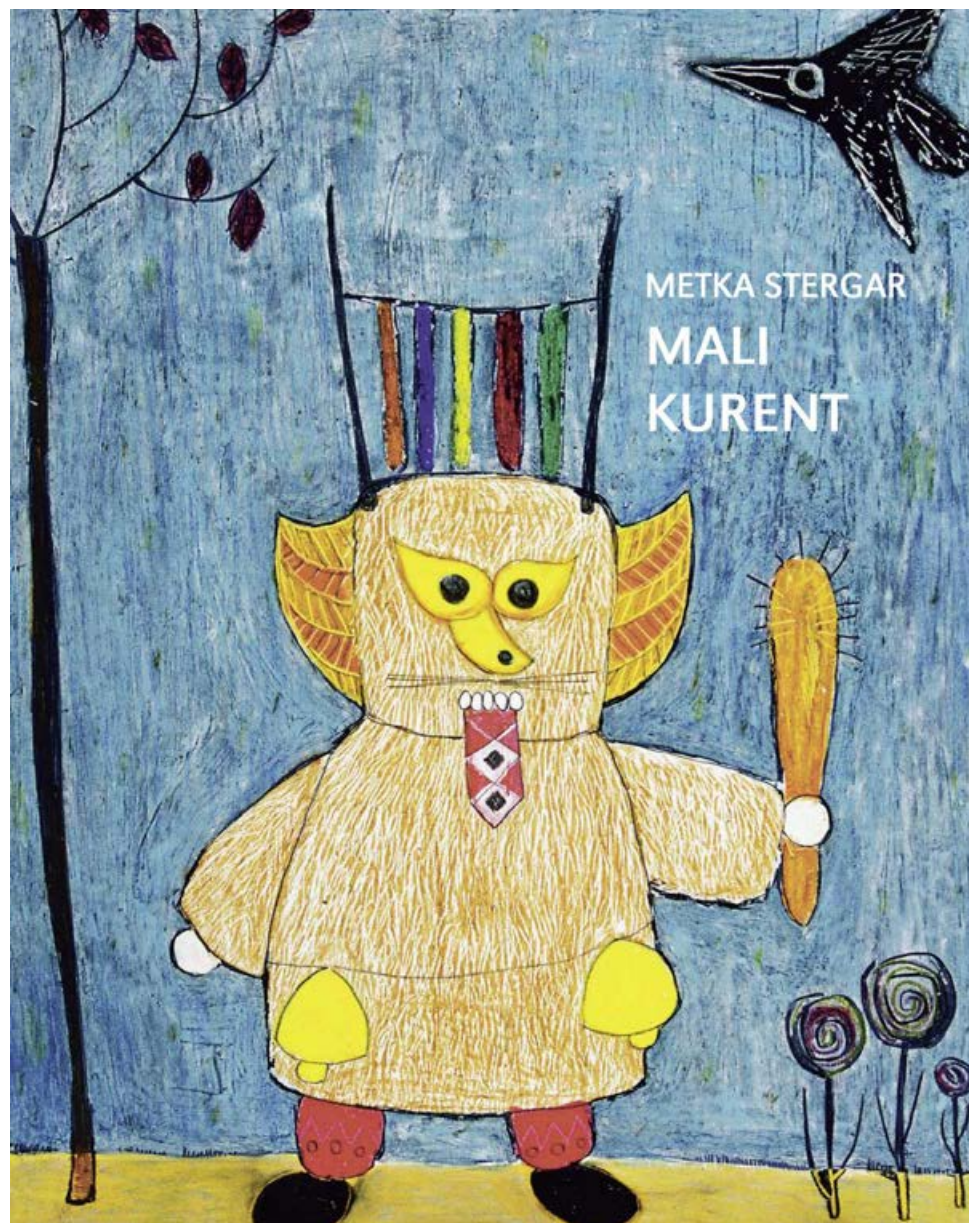
Vince bodem žejen pival. Kaj pa bodeš za tem včinił?

Z knjižic bodem pesmi peval. Kaj boš pa po pesmih včinił?

Po pesmih bodem sladko spaval: Angel bodi varih moj – nočoj!«

V mladinski književnosti ga zasledimo v mitu, mitoloških pripovedki, pravljici in otroških folklornih obrazcih. Nastopa kot bajeslovna obredna maska, njegova vloga pa se z različnimi zapisi spreminja, zato sem jih razdelila v 4 sklope.

Kurent in trta - Janeza Trdine: *Povjest o Kurentu* in Janeza Bilca: *Pravlica od Koranta*, ki govorita o tem, kako je Kurent

Metka Stergar, Mali kurent (slikanica)

– trta rešil človeštvo pred poplavami. Zgodbi sta se dogajali na Kranjskem v času poplav.

Kurent in goslice – zgodbe Liljane Klemenčič: *Kurent*, Mire Mihelič: *Stara pravljica o Kurentu* in Jakoba Kelemine: *Močni kovač, nazvan Kurent*, ki govorijo o dečku z imenom Kurent. Ta je s pomočjo dobljenih goslic pretental ljudi, Belo ženo in Hudirja. Zgodba se odvija v starih časih, dogajanje pa je vpeto

v več delov: v gozd, vas in življenje pri stricu.

Kurent in pustovanje (obhodi) - Metke Stergar: *Mali Kurent*, Antona Ingoliča: *Črni kurent*, Marije Mezeg: *Ptujski kurentin njegova Magdalenca*, Mirana Petka Levkova: *Zgodba o kurentu* in Aleša Štegra: *Kurent*. Tukaj je korant predstavljen tako, kot naj bi vizualno izgledal korant v kulturni dediščini. Ob tem je v vsaki zgodbi predstavljen obhod koranta/korantov. Zgodbe so se v večini dogajale v pustnem času, spomladi, le v delu Ptujski kurent in njegova Magdalenca je osrednje dogajanje postavljeno v čas vpadov Turkov. Dogajalni prostor je vas ali mesto (pogosto okolica Ptuj).

Kurent in vol – (Jakoba Kelemine: *Kurent uklet v vola*) Bog in sveti Peter preizkušata ljudstvo. V ta namen spreminita Kurenta (velikana, tata) v junca, ki ga na koncu osvobodita. Pojavi se ritual uganjanja norčij na pustni torek.

Korantova kulturna dediščina in književnost se v nekaterih zgodbah povezuje. To je najbolj opazno v delih drugega sklopa (kurent in pustovanje), v drugih pa lahko povezavo le predvidevamo. Za bolj pester fašenk pa še nekaj otroških folklornih obrazcev na temo koranta:

»Kuri, glan, glan.« (Kuret, 1969: 11)

»Korantija je norija.« (Peter Zmazek)

»Korantija jajce zbija, peč podrija, vse požreja.« (Peter Zmazek)

»Korantija, petsto jajc zapija.« (Gačnik, 2004: 118)

»Korantija je norija. Tristo grošev je zapija, pa sen doma bit bija.« (Gačnik, 2004: 118)

Rebeka Slana

Servis gospodinjskih aparatov, elektronskih naprav in TV/LCD

Ljubo Jurič s.p.

Borovci 56b

2281 Markovci

Tel.: 041-631-571

Prvenci: Naj se čuti, da je fašenk že skoraj tu

Začelo se je novo koledarsko leto in z njimi pomembni prazniki, dnevi, ki nas spominjajo na dogodke iz preteklosti. Izročilo naših prednikov je zelo bogato in prav je, da te dogodke in praznike obujamo in slavimo ter jih prenašamo iz roda v rod.

Mesec januar je obdobje, ko se zima priče nagibati k toplejšim dnevom, dnevi se začnejo vidno daljšati in prav na god sv. Vincenca, 22. januarja, se po izročilih naših prednikov začne delo v goricah in na brajdah.

Na god sv. Vincenca se večina vinogradnikov iz vinorodnih dežel po stari

navadi odpravi v vinograde, zraven še povabijo berače in prijatelje. »Če na Vinka sonce sveti, bo dosti rujnega vinca v kleti.«

Prvenski kletar g. Branko Visenjak in njegov pripravnik g. Matej Bezjak sta letos na Vincekovo povabila vse prvenske vaške kletarje sekcije Prosvetnega društva Prvenci-Strelci, da opravimo rez. Kletarji smo odrezali vsak po tri najlepše rozge, nato pa sta kletar in pripravnik obesila na brajde meso in z vinom zalila trto v pričakovanju, da bo to leto veliko mesa in vina. Rozge, ki smo jih odrezali, je po ljudskem izročilo

potrebno dati v vodo ter ji postaviti na toplo oziroma na sončno okno. Rozge poženejo poganjke do velike noči, ti pa nakazujejo, kakšna bo letina. Kletarji povežemo te rozge v presmec na cvetno nedeljo.

Po godu sv. Vincenca sledi svečnica, ki v naših krajih pomeni začetek pustnega časa vse do pepelnice. Na svečnico ob polnoči se opravi prvi bičev pok, orači vrežejo prvo brazdo, koranti pa opravijo prvi korantov skok samo z zvonci.

V Prvencih je navada, da sekcija korantov PD Prvenci-Strelci, ki jih vodi g. Matjaž Capuder, na svečnico prikažejo prvi korantov pohod skozi Prvence. Za pustno okrasitev po vasi vsako leto poskrbijo člani VO Prvenci. Tudi v Borovcih se je slišalo rožljanje korantovih zvoncev. Naj se čuti in sliši, da je fašenk že skoraj tu.

Ivan Golob

Foto: arhiv

Društvo Baron: fašensko aktivni

Kljub temu da tudi letos ne bo organiziranih pustnih dogodkov, nam fašenska ne more vzeti nihče. V Društvu Baron smo začetek pustnega časa obeležili z zvonjenjem po domači vasi v Prvencih. Ob polnoči smo se zbrali na sedežu društva, kjer smo izobesili prinčevu zastavo, nekajkrat počili z bičem, si naredili zvonce ter naznanili prihajajočo pomlad in skorajšnji prihod meseca sušca, ko

zemlja pije snežnico in se začne sušiti ter pripravljati na pomladno rast. Skozi celotni pustni čas bomo aktivno ohranjali običaje markovskega območja ter jih poskušali prenesti na zanamce. Načrtujemo sodelovanje v pustni oddaji televizije BK TV ter obhode korantov in picekov. Vsako leto na pustni torek izvedemo tudi pokop pusta. Prepričani smo, da bo tudi letos tako.

Janez Golc

Foto: BG

Zvonjenje pod prinčevu zastavo na sedežu društva

**POLIRANJE VOZIL
OBNOVA ŽAROMETOV
PRIPRAVA VOZIL ZA PRODAJO
ZAŠČITA LAKA**

**Avtonega FINESA
Bukovci**

DEJAN OROVIČ S.P.
040 33 88 10

**GLOBINSKO
ČIŠČENJE VOZIL,
SEDEŽNIH GARNITUR
IN TALNIH OBLOG**

Praznično leto Društva Baron

Društvo Baron je bilo ustanovljeno 16. 1. 2012. Kot dolgoletnemu članu in predsedniku PD Prvenci-Strelci mi je bilo nesprejemljivo, da se prinčevo zgodbo, ki jo je izvajalo PD Prvenci-Strelci od 11. 11. 2010 do 11. 11. 2011 enostavno zavrže in ne nadaljuje z zastavljenimi cilji. Z ustanovitvijo Društva Baron so bili ustvarjeni pogoji za nadaljevanje srednjeveške zgodbe 12. princa ptujskega karnevala, barona Jakoba Breunerja Markovskega. S somišljeniki sem pričel nadgrajevati zgodbo, ki se je začela s prinčevanjem in ob sebi zbral podpornike iz različnih krajev, ne da bi posegal v matično društvo in ga s tem oslabil. V društvu se lahko po 10 letih delovanja pohvalimo z 42 člani, ki se ukvarjamo z aktivnostmi, kot so prirejanje otroških delavnic, delavnic za starostnike, srednjeveških taborov, srednjeveških večerij, raznih zabav. Izdelujemo najrazličnejše izdelke iz recikliranih in naravnih materialov. Aktivni smo v času pusta. Smo v zvezi kurentovih društev, z likom koranta in njegovim obredjem smo vpisani v Unescovo nesnovno kulturno dediščino, ohranjamo pa tudi lik piceka. Vse od ustanovitve gradimo na blagovni znamki Baron, ki izhaja iz 12. princa ptujskega kurentovanja. V ponos nam je lahko, da smo uspeli skozi svoje delavnice popeljati že 9 tisoč osnovnošolcev. Smo člani avstrijsko-slovenske-štajerske viteške zveze, člani Sveta princev ptujskega karnevala, prav tako pa sodelujemo s podobnimi društvi v Sloveniji in izven nje.

Praznovanje našega praznika smo začeli s srednjeveško prireditvijo, Baronovim taborom 4. in 5. septembra 2021. Bilo je namreč leto obletnic: 10 let prinčevanja in vseh skupin, ki so me takrat podprle. Ob tej priložnosti smo v soboto, 4. septembra, povabili na prireditev vse udeležence srednjeveških skupin iz občine Markovci. Omogočen jim je bil ogled srednjeveškega tabora, srednjeveških delavnic in programa ob srednjeveški večerji. Pogoščeni so bili z Baronovim loncem in pijačo. Kot 12. princ sem imel idejo povezati vse karnevalske skupine v srednjeveško zgod-

Foto: Laura
Srednjeveške skupine iz Markovcev

bo, kar mi je delno uspelo, saj so se vključile 4 skupine. To so bile skupine Perice in kovači iz Stojncev, Srednjeveška gospoda iz Bukovcev, srednjeveška gostilna iz Borovcev in spremljevalna srednjeveška skupina iz Prvencev. Tako je v času kurentovanja srednjeveška skupina štela preko 120 kostumiranih v srednji vek. Srednjeveško skupino iz Prvencev in Strelcev so sestavljali vojaki helebardisti, lokostrelci in gospodinje. Skupina je štela nekaj čez 50 kostumiranih in je bila močna podpora 12. princu. Pustna skupina iz Borovcev je s srednjeveško zgodbo Gostilne na Ptuj osvojila 4. mesto. S svojim delovanjem je nadaljevala skozi celotno prinčevanje. Nekaj njihovih članov je postalo aktivnih v Društvu Baron in izvaja plesne delavnice. Perice in kovači iz Stojncev so bili izvirna srednjeveška skupina, ki

je spremljala 12. princa. Del skupine se je prav tako vključilo v društvo in izvajajo otroško delavnico pranje perila in izdelava mila. Sodelujejo na Baronovih historialih, z društvom pa so se udeležili tudi nekaj gostovanj. Perice in kovači so na ptujskem kurentovanju leta 2011 dosegli odlično 7. mesto v tekmovalnem programu karnevalskih skupin. Bukovska karnevalska skupina je sodelovala z gospodo. Nekateri člani so kot kletarji sodelovali ob inavguraciji, ob prinčevi večerji so pražili krompir.

Vsem udeležencem se zahvaljujem za podporo in pomoč. Ob tej priložnosti smo vzpostavili novo spletno stran društva Baron, dostopno na naslovu <https://www.baron-janez.si/>.

Spoštovani člani in podporniki, ob 10. obletnici delovanja Društva Baron in vpisa v register društev Vam čestitam. Zahvaljujem se Vam za trud in delo, ki ste ga vložili za ohranitev in prepoznavnost društva. Ker nam trenutna situacija ne omogoča primerne slavlja ob tej slovesnosti, bomo praznovanje 10. obletnice delovanja proslavili 18. in 19. junija 2022, ko bo potekal Baronov tabor. Ob tej priložnosti bomo izdali zbornik, ki bo zajemal vse dosedanje aktivnosti.

V želji, da z delom nadaljujemo, Vas lepo pozdravljam.

Janez Golc

Oglašujte v Listu iz Markovcev!

Spoštovani bralci in oglaševalci,

vaš oglas lahko doseže vsako gospodinjstvo v občini Markovci. Naročila in informacije dobite na e-naslovu: markovski.list@gmail.com. V ceniku še vedno velja: **1 + 1 GRATIS**, kar pomeni, da prvi oglas plačate, drugega, ki je objavljen v naslednji zaporedni številki glasila, pa dobite **ZASTONJ**.

Vabljeni k sodelovanju!
Uredniški odbor

CENIK OGLASNEGA PROSTORA		Velikost (v mm)
- zadnja stran ovitka	250,00 EUR	267 x 386
- 1/1 notranja stran	180,00 EUR	270 x 378
- 2/3 notranje strani	110,00 EUR	170 x 378
- 1/2 notranje strani	80,00 EUR	133 x 378 (pokončno) ali ležeče 270 x 190
- 1/3 notranje strani	60,00 EUR	170 x 190 ali 95 x 378 ali 201,5 x 140
- 1/4 notranje strani	40,00 EUR	133 x 190 ali 270 x 90
- vizitka	20,00 EUR	87 x 50

Foto: arhiv društva
Prvi nastop članov društva v srednjeveških opravih s prireditve Antunovanje 2012 na Kogu

“Konkurenca mora biti, da se trudiš delati boljše”

Predstavitev podjetja: Prlek burger

Tokrat v rubriki predstavitev podjetnikov in obrtnikov naše občine predstavljamo podjetje Prlek burger, katerega nosilka je Katja Šuen iz Stojncev. Z njo smo se pogovarjali o delu v podjetju in viziji v prihodnje.

Gospa Katja, kaj ste po poklicu? Katera dela ste opravljali, preden ste se odločili stopiti na samostojno pot? Kaj je botrovalo odločitvi za ustanovitev lastnega podjetja?

Katja Šuen: “Po poklicu sem diplomirani inženir tekstilstva. Diplomirala sem iz smeri konstrukcije in modeliranja. Službe v svojem poklicu nisem nikoli opravljala, delala sem doma v domači delavnici. Razna popravila, tudi nekaj oblačil po meri, na zadnje pa sem delala za mariborski MTT. Leta 2013 sem začela samostojno podjetniško pot kot šivilja. Šivala sem za mariborski MTT, ki pa je hitro zatem šel v stečaj. Podjetja nisem zaprla in sem iskala nove poslovne izzive. Takrat sem bila noseča in sva z možem iskala večji avtomobil. Bili smo na dopustu, ko nama je prijatelj pokazal premični objekt, »prikolico«, v kateri sedaj delamo. Mož Miran je kot dijak in študent ves čas opravljal delo kot picopek, pekel pa je tudi burgerje pred diskoteko v Žerovincih. V pogovoru je velikokrat izrazil željo, da bi nekoč rad imel nekje svoj »kontejner«, da bi pekel pice in burgerje. Ker sem bila takrat brez dela, noseča, sem se takoj strinjala,

da prikolico kupiva in začneva skupno poslovno pot. Tako sva namesto večjega avtomobila meni kupila službo.”

Kako dolgo že zadovoljne stranke zahajajo k vam?

Katja Šuen: “Prlek burger je lani oktobra praznoval 5 let. Na začetku je bila zaposlena ena oseba, Miran je pomagal popoldan in ob koncih tedna, kolikor je lahko, saj je bil takrat redno zaposlen. V petih letih se je menjalo kar nekaj delavcev. Delavce iščemo že zelo dolgo, saj sem želela, da bi delali v dveh izmenah (po dva delavca v izmeni). Do danes še ni bilo posameznikov, ki bi želeli ostati dalj časa. Z delavci je velika težava. Veliko jih je že poskusilo delo, vendar pa po nekaj časa ugotovijo, da niso za delo na žaru ali jim težavo povzroča delo na blagajni, spet drugi so imeli težave s stikom s strankami. Zaradi povečanega obsega dela in pomanjkanja kadra je lani junija odšla takratna delavka, ki je bila zaposlena pri nas 2 leti in pol. Takrat sem ostala sama zaposlena, zato je bil Miran primoran pustiti službo in se zaposliti pri meni. Tako sva trenutno zaposlena oba z možem, na usposabljanju pa imava domačinko iz Nove vasi pri Markovcih.”

Katere burgerje ponuja Prlek burger?

Katja Šuen: “V Prleku ponujamo veliko različnih burgerjev. Od navadnega hamburgerja z mešano pleskavico, pripravimo vam takega z govejo pleskavico, z mesnim sirom, s piščancem na žaru ali pa z ocvrtim piščancem. Naša posebnost je vsekakor prlek burger, v katerem je zaseka, pogreto meso iz tunke in čebula. Na našem meniju se najdejo tudi gyros s tadjiki omako, topli sendvič, ameriški hotdog, ocvrte kracice, kranjska klobasa, poli dog in medaljončki. Pripravimo vam čevapčice v lepinji ali s krompirčkom, perutničke, ki jih že pečene mariniramo v naši posebni omaki, pa solato, ki vam jo pripravimo s tuno ali pečenim piščančjim zrezkom.”

Povejte/opišite nam, kako poteka vaš delovni dan v podjetju.

Katja Šuen: “Dan v Prleku se začne s pripravo surovin. Operemo solato, olupimo in nasekljamo čebulo, narežemo paradižnik, naribamo sir in zmešamo omake. Sami tudi paniramo piščančje zrezke za pohančke. Ko je po urah delovnega dne konec, je potrebno temeljito počistiti kuhinjo in vse ostalo.”

Lokacija vaše okrepčevalnice je zago-

tovo zelo pomembna točka pri utiranju uspešne poslovne poti.

Katja Šuen: “Naša lokacija je sprva bila parkirišče kmetijske zadruge. Kasneje sem od KZ odkupila del zemljišča. Rada rečem, da se nahajamo na začetku industrijske cone Markovci. Da smo zemljišče čim hitreje komunalno, telekomunikacijsko in elektro distributersko uredili, gre vsa zahvala g. Branku Zorku iz občinske uprave.”

Kaj je najpomembnejše pri opravljanju vašega dela? Kaj bi izpostavili kot tisto, kar je ključnega pomena?

Katja Šuen: “Pri delu s hrano nasploh je najbolj pomembno, da delaš v čistem in urejenem okolju. Pri nas je glavno vodilo, da delamo s svežimi, v kolikor je možno, lokalnimi surovinami. Hrano pripravljamo po naročilu, sproti, sveže.”

Konkurenca je vedno prisotna. Ali jo občutite oz. kako močno se je treba truditi, da ste ob poplavi ponudbe kljub vsemu uspešni?

Katja Šuen: “Konkurenca mora biti, da se trudiš delati boljše. Po moje se je ni treba bati, če verjameš v svoje delo, znaš sprejeti konstruktivno kritiko in upoštevati tudi kak nasvet.”

Kakšni so načrti in želje za v bodoče? Kaj si želite?

Katja Šuen: “V načrtu je obnove celotne notranjosti premičnega objekta (prikolice), kar pomeni celotno kuhinjo z lesenimi površinami ter podom. Lani smo Prleka opremili s samooskrbno elektrarno, zato imamo v načrtu postavitev polnilnice za električna vozila za naše stranke.”

ADR

Prostovoljke OORK in župnijske Karitas pomagale v Domu upokojencev Ptuj

V času korone se v zdravstvenih ustanovah nenehno srečujejo s pomanjkanjem kadra zaradi različnih bolniških staležev, največ pa zaradi okužb s korona virusom, zato prosijo prostovoljce iz humanitarnih društev za pomoč. Tako smo v začetku meseca februarja v OORK prejeli klic s prošnjo za pomoč prostovoljcev, saj jim v domu starejših na Ptuj in enoti Juršinci primanjkuje zaposlenih zaradi odsotnosti od dela zaradi bolezni. Povezali smo se z župnijsko Karitas, kot pri vseh akcijah, kjer potrebujejo našo pomoč, da skupno pomagamo. Prostovoljke, ki so bile pripravljene pomagati na Ptuj in pralnici in v Juršincih tudi na oddelkih, so se odzvale dobrovoljno in hitro. Pod mentorstvom so hitro obvladale delo s pralnimi in sušilnimi stroji, zlaganjem

oblačil in sortiranjem. V Juršincih so pomagale z razkuževanjem prostorov in tudi hranjenjem oskrbovancev. Po njihovem pripovedovanju je bila to neprecenljiva izkušnja. Opravile so 80 ur prostovoljnega dela, odrekale pa so se tudi potnim stroškom, ki jih je ustanova bila pripravljena vrniti. Menimo, da si prostovoljke zaslužijo, da se jim poimensko zahvalimo v imenu OORK in župnijske Karitas ter tudi širše družbe, predvsem pa so jim hvaležni v Domu starejših Ptuj za hitro in srčno pomoč.

Srčne prostovoljke:

Trezika Horvat, Jerica Golob, Ivanka Plohl, Lizika Šmigoc, Tatjana Šimenko, Zdenka Zver, Marija Bezjak – Gerčka

OORK MARKOVCI in
župnijska KARITAS

Foto: Marija Prelog
Srčne prostovoljke (na fotografiji manjka Tatjana Šimenko)

Hvala, velika družina srčnih ljudi

Zahvaljujoč srčnim krvodajalkam in krvodajalcem življenje kljub epidemiji teče dalje

Uspešna krvodajalska iniciativa »Daruj energijo za življenje« je lani potekala že enajsto leto. V javnosti širi sporočilo o plemenitih vrednotah, kot so človečnost, solidarnost in sočutnost ter opozarja na velik pomen krvodajalstva za nemoteno delovanje zdravstva.

Krvodajalstvo je zelo pomembno, saj je v zdravstvu kri potrebna prav vsak dan. Za pokritje dnevnih potreb bolnikov in zdravstva po krvi vsak delovni dan potrebujemo v povprečju 350 krvodajalcev. Zato je redno ozaveščanje javnosti o pomenu krvodajalcev in krvodajalstva izjemno pomembno, za kar že od leta 2011 pod okriljem krvodajalske pobude »Daruj energijo

za življenje« združujejo energijo Rdeči križ Slovenije, Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino (ZTM) in PETROL.

Tudi v času širjenja koronavirusa, ko je zdravstvo usmerjeno predvsem v zdravljenje bolnikov s Covidom-19 in zavezitvi širjenja virusa, so potrebe po krvi le nekoliko zmanjšane, saj v bolnišnicah skoraj v enaki meri kot pred epidemijo potekajo zdravljenja hematoloških in onkoloških bolnikov, izvajajo se operacije, transplantacijski programi ter vsa nujna in neodložljiva zdravljenja. Kri za zdravljenje potrebujejo tudi kovidni bolniki. Bolniki v večini potrebujejo kri dveh do štirih krvodajalcev, mnogi med njimi tudi kri več kot pet do deset krvodajalcev, npr. pri transplan-

tacijah organov, večjih operacijah, zapletih pri porodih, oskrbi ponesrečenec ...

Zaradi potreb bolnikov po zdravljenju s krvjo krvodajalke in krvodajalce potrebujemo ves čas, brez prekinitev. Prav zaradi njih tudi v času epidemije in ukrepov za preprečevanje širjenja virusa zagotavljamo nemoteno preskrbo s krvjo in delovanje zdravstva. Krvodajalci sledijo spremembam, ukrepom in potrebam transfuzijske službe ter kljub neznankam in tveganjem prihajajo na odvzem krvi. Lansko leto je kri tako darovalo že več kot 88.500 krvodajalcev, od tega prvič več kot 5000, v spletno bazo krvodajalcev pa se je vpisalo več kot 1000 tistih, ki si to želijo postati.

Darovana kri je nenadomestljivo zdravilo in najbolj dragoceno darilo, kar jih lahko človek podari sočloveku. Krvodajalci z darovanjem krvi izkazujejo eno najlepših in najbolj dragocenih oblik medčloveške pomoči. **Hvala krvodajalkam in krvodajalcem, hvala veliki družini srčnih ljudi! Vaša srčnost in pripravljenost pomagati v pomoč omogočata, da življenje teče dalje.**

ne krvodajalske akcije, ki jih organizira Rdeči križ Slovenije, več kot potrebne. Letno se za darovanje krvi odloči približno 100.000 prostovoljnih krvodajalcev, kar pokrije potrebe našega zdravstva.

Rdeči križ Slovenije skupaj s transfuzijsko službo organizira vsako leto več kot 1180 krvodajalskih akcij, tako na terenu kot v transfuzijskih ustanovah.

Kako lahko darujem?

Za zagotavljanje ustrezne preskrbe s krvjo so vse leto, skoraj vsak delovni dan, organizirane krvodajalske akcije, tako na transfuzijskih centrih kot na terenskih krvodajalskih akcijah po vsej Sloveniji. Na terenskih krvodajalskih akcijah se zbere skoraj polovica vse zbrane in potrebne krvi. Akcije se lahko udeležite le ob predhodni najavi. Naročite se lahko vsak delovnik (preverite seznam krvodajalskih akcij).

Kri lahko darujete tudi vsak delovnik v transfuzijskih centrih po vsej Sloveniji. Obvezno je predhodno naročilo.

Kdo lahko daruje?

Krvodajalec je lahko vsaka polnoletna, zdrava oseba, stara od 18 do 65 let, ki ustreza merilom za izbor krvodajalca. Kriteriji, ki jim mora krvodajalec ustrezati, so podrobneje opisani na spletni strani www.ztm.si in www.daruj-kri.si, v zavihku »Lahko darujem?«

Ažurni podatki o zalogah krvi in potrebah po krvnih skupinah so dnevno dostopni na uradni spletni strani Zavoda RS za transfuzijsko medicino in <http://www.daruj-kri.si>. Grafični prikaz krvi v epruvetah prikazuje zadovoljivo oz. nezadovoljivo stanje zalog krvi posamezne krvne skupine.

Zala Grilc, zala.grilc@sm-studiomarketing.com

PROSIMO, DARUJTE KRI!

RKS OZ PTUJ in OO RK MARKOVCI vas vlijudno vabita na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

**V ENOTI ZA TRANSFUZIJSKO DEJAVNOST PTUJ
V ČETRTEK, 24. 3. 2022 od 7. - 12. ure**

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVI

Vsak dan med delovniki od 7. do 15. ure na tel.:

051/615-124

Krvodajalcem se zahvaljujemo za odziv, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si
BREZPLAČNA OBJAVA

Priznanja MNZ Ptuj: Velika enotnost pri izboru najboljših

V hotelu Roškar v Hajdošah je konec lanskega leta* potekala zadnja seja izvršnega odbora MNZ Ptuj, v sklopu katere so bila podeljena tudi priznanja za najboljše posameznike v ligah MNZ Ptuj v letu 2021. Nagrajenec v zadnjih treh letih tradicionalno izberejo z glasovanjem trenerjev, kapetanov, sodnikov, delegatov in članov IO MNZ Ptuj. Priznanja so si letos prislužili **Niko Veršič** (Bukovci) kot najboljši igralec (z devetimi zadetki tudi najboljši strelec Super lige), **Bor Stegne** (Boč Poljčane) kot najboljši vratar (samo sedem prejetih golov na devetih tekmah), **Miran Ljubec** (Stojnci) kot najboljši trener in **Roman Glažar** kot najboljši sodnik. Predsednik MNZ Ptuj **Stanko Glažar** je ob podelitvi poudaril, da so bili nagrajenci izglasovani z veliko večino, kar na nek način potrjuje pravilnost izbora.

Z igrami, srčnostjo in borbenostjo celotne ekipe v jesenskem delu smo dokazali, da smo zasluženo v vrhu Super lige. Ob takšnih soigralcih in trenerju nam prvo mesto spomladi ne bi smelo uiti.“

Miran Ljubec (Stojnci): „V trenutni težki situaciji sem vesel priznanja, ki bo zame dodatna vzpodbuda za nadaljnje kakovostno delo. S sabo pa prinaša tudi odgovornost, potrebno bo še bolj stremeti k uspešnemu delu. Vlogo trenerja sprejemam kot zelo odgovorno, ne gre pa pozabiti, da je zelo pomembna podpora uprave. Spomladi se nadajamo še uspešnejših predstav.“

Roman Glažar: „Ob zaključku leta sem vesel klasičnega 'hat-tricka' – to je namreč zame že tretje zaporedno

Foto: Črtomir Goznik

Prejemniki priznanj MNZ Ptuj za leto 2021: Niko Veršič (naj igralec), Bor Stegne (naj vratar), Miran Ljubec (naj trener) in Roman Glažar (naj sodnik).

Niko Veršič (Bukovci): „Sem presečen in obenem izjemno vesel tega priznanja, saj je konkurenca zelo močna in številčna. Zame je pri 21 letih to prva podobna nagrada, zagotovo mi bo dala nov zagon za naprej, za uresničitev novih ciljev. Veliko mi pomeni tudi to, da so jo izglasovali tisti, ki delajo v nogometu. Zahvaljujem se celotni ekipi, ki mi stoji ob strani, brez njih ne bi bil prvi strelec lige. Upam, da bomo spomladi podobno ali še uspešnejši kot doslej.“

Bor Stegne (Boč Poljčane): „To priznanje mi pomeni ogromno in sem ponosen nanj, saj sem moral doslej na svoji športni poti vložiti precej truda. Zahvaljujem se vsem, ki so to opazili in glasovali zame. Takšna druženja ob koncu sezone imajo veliko pozitivnih vidikov, gre za navezovanje novih kontaktov in izmenjavo mnenj. Glede same vloge vratarjev v sodobnem nogometu je moje mnenje, da je ta vedno večja – moramo vedno boljše barantati z žogo in ne samo braniti.

priznanje. Moja kariera se s tem pokalom po 26 letih končuje, za naslednje leto imam v načrtu le še poslovilno tekmo znotraj lig MNZ Ptuj. Veliko se je v teh letih dogajalo, nedvomno je sojenje na meni pustilo močan pečat, pa naj je šlo za tekme MNZ lig ali 1. lige. Priprava na vsako tekmo je vedno podobna, je pa bilo težje soditi na nižjih nivojih.“

Stanko Glažar, predsednik MNZ Ptuj: „V prvi vrsti smo izjemno zadovoljni, da smo jesenski del prvenstva v vseh ligah izpeljali v okviru načrtov. Zdi se mi prav, da na koncu leta tistim, ki so najbolj zaznamovali dogajanje na in ob zelenicah, podelimo nagrade. Po mojem mnenju so vsa štiri priznanja šla v prave roke, prejeli so jih posamezniki iz ekip, ki so pri vrhu lestvice, kar dokazuje njihovo uspešno delo.“

Jože Mohorič
Štajerski tednik, 9. december 2021;
objavljeno z dovoljenjem avtorjev

6. MARKOVSKI MALI MARATON

»MARKOTON 2022«

Spoštovani.

6. Markovski mali maraton, imenovan »Markoton«, bo tudi letos potekal v sklopu prireditev ob občinskem prazniku, in sicer na **v sredo, 27. aprila 2022, ob 10. uri**. Zraven teka na **21 km** bosta organizirani tudi teka na krajši razdalji **5,5 km** ter **10 km**, katerih start bo prav tako ob 10. uri. Za tiste, ki se čez zimo niso uspeli dovolj pripraviti za tek, bo organiziran tudi pohod, ki bo trajal približno eno uro.

Tek na 10 km dolgi progi bo štel tudi za štajersko-koroški pokal v tekih. To je tekmovanje, ki zajema večino dobro organiziranih tekov na Štajerskem in Koroškem. Informacije in koledar tekmovanja za leto 2020 najdete na povezavi: <http://www.tdsik.si>.

Meritve časov bo na vseh progah opravljal PROTIME. Čase bomo merili s čipi, ki ga prejme vsak udeleženec skupaj s štartno številko. Več o meritvah lahko najdete na njihovih spletnih straneh: <http://protime.si>.

Takoj po končanem teku (predvidoma okrog 12.30) bo razglasitev rezultatov in podelitev nagrad najboljšim tekačem in tekačicam v kategorijah:

- tek na 21 km: pokali za prva tri mesta absolutno in medalje za prva tri mesta »občinski tek«, medalje v kategoriji veterani nad 50 let
- tek na 10 km: pokali za prva tri mesta absolutno in medalje za prve tri mesta »občinski tek«, medalje v kategorijah do 19let, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70-79, 80+ let
- tek na 5,5 km: pokali za prva tri mesta absolutno in medalje za prve tri mesta »občinski tek«, medalje v kategoriji veterani nad 50 let

Štart in cilj teka na 21 km bosta v Športnem parku Bukovci. Pot nas bo vodila skozi vseh devet vasi občine Markovci, tako da bodo tekači dobro spoznali našo pokrajino.

Štart in cilj teka na 10 km bosta na isti lokaciji kot na 21 km. Tekachi tečejo skupaj prvo polovico proge, nato pri Občini Markovci zavijejo levo, tečejo čez jez v Novo vas pri Markovcih in se nato po isti poti vrnejo nazaj v Bukovce.

Štart in cilj teka na 5,5 km bo prav tako na isti lokaciji kot na 21 km. Tekachi tečejo skupaj do križišča v Novi vasi, nato pa zavijejo levo v Bukovce, kjer le še sledijo poti in cilj.

Štartnina, ki bo poravnana do 31. 3., znaša 8 € (za vse razdalje). Za prijave med 1. 4. in 17. 4. znaša 12 €, za prijave na dan teka pa 20€. Za udeležence, mlajše od 18 let, je štartnina brezplačna.

Vse dodatne informacije dobite:

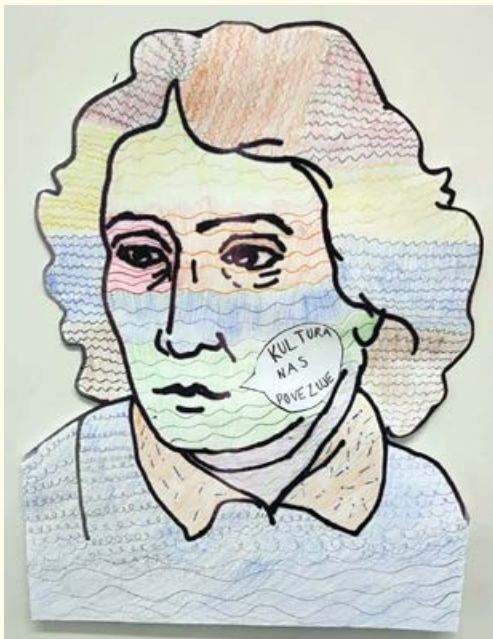
Gorazd Mlinarič, tel: 051-604-271, E-pošta: info@markoton.si; splet: www.markoton.si

FRANCE PREŠEREN, JAZ TE BEREM TAKO

V 8. razredu smo letos še podrobneje spoznali Franceta Prešerna. Spoznali smo njegovo življenje ter kar nekaj njegovih del. Rodil se je 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem, kot tretji otrok in prvi sin materi Mini ter očetu Šimnu. V osnovni šoli je bil tako priden, da so ga zapisali v zlato knjigo. Po uspešno zaključenem študiju na dunajski pravni fakulteti se je vrnil v Ljubljano, kjer je delal kot odvetnik. Imel je tudi tri otroke z Ano Jelovšek. Seveda pa se je v življenju soočal z mnogimi težavami, tako ljubezenskimi kot tudi denarnimi. V svojem življenju je napisal tudi veliko različnih del. Nekatere med njimi smo, kakor sem že omenila, tudi mi obravnavali v šoli. Najprej smo spoznali sonet Apel in čevljar, ki spada v cikel sonetov Zabavljivi soneti. Nastal je leta 1830, ko je Prešeren izvedel, da je Kopitar kritiziral njegove pesmi. To smo razbrali tudi iz soneta, saj je Prešeren v sonetu tudi skril sporočilo za Kopitarja. Apel in čevljar je lirski oblika pesmi, ima 4 kitice, in sicer 2 kvartini in 2 tercini. Rime v tercinah so prestopne, v kvartinah pa oklepajoče. Verz je laški enajsterec. Iz soneta pa lahko razberemo tudi sporočilo: »Vsak naj kritizira le tisto, kar obvlada in na kar se spozna.« Drugo delo, ki smo ga predelali, pa je balada Povodni mož. Izšla je leta 1830 v 1. zvezku Kranjske čbelice. Povodni mož je prva slovenska umetna balada. Snov je črpal iz Valvasorjevega dela Slava vojvodine Kranjske. Vsebuje pa stopico, ki se imenuje amfibrah, ki pa je tudi plesna stopica, saj posnema plesni ritem. Sporočilo te balade pa je: Ženska prevzetnost je kaznovana. Meni se zdi zelo zanimiva, saj najprej vse poteka normalno, ko se kar naenkrat začnejo dogajati čudne stvari. Konec pa je tragičen in nepričakovan. Nato smo spoznali Turjaško Rozamundo, ki je izšla leta 1831. Turjaška Rozamunda je romanca. Vsebuje verz španski osmerek ter stopico trohej. Opisuje pa žensko radovednost, ki je bila na koncu tudi kaznovana. Rozamunda v tej romanci ter Urška iz balade Povodni mož sta si kar podobni, saj sta obe zavajali moške, ter mislili, da sta najboljši. Meni osebno najtežje Prešernovo delo, ki smo ga obravnavali, je Krst pri Savici. To je epsko-lirski pesnitev, ki je nastala leta 1835. Sestavljena je iz treh delov, in sicer iz posvetilnega soneta Matiju Čopu, uvoda in krsta. Mi smo se v šoli bolj poglobili v uvod. Zgodba v uvodu se dogaja v času pokristjanjevanja, kar lahko izvemo iz pesnitve. Vsebuje 25 tercin in le eno kvartino. Rima v pesnitvi je verižna. Prešeren veliko krat tudi pretirava. Npr. pove: to ni bilo boj, ampak mesarsko klanje, ali pa, da bi lahko jezera napolnili s krvjo itd. Verz v pesmi je laški enajsterec. Ta pesnitev vsebuje veliko pesniških sredstev, od primere do metonimije ... Ko smo prebrali vsa ta Prešernova dela, sem spoznala, na kaj vse je moral misliti, ko je pisal vse te pesmi in, da je moral dobro razmisliti npr. kaj bo naredil z rimami, verzi, s skritim sporočilom kakšne posamezne pesnitve. Sedaj vem, zakaj rečemo, da je prav France Prešeren največji slovenski pesnik.

NEŽA MEGLIČ, 8. b

Nuša Podpečan 5b

ŠOLA V NARAVI - PRVI DAN

Včeraj zvečer sem v kovček dodala še nekaj stvari. Razmišljala sem, če moram še v tako pretežek kovček dodati še kaj ter dodala še nekaj stvari. Še v sanjah sem razmišljala o šoli v naravi.

Zjutraj sem že komaj čakala, da gremo. Poslovala sem se od vseh domačih in mojih hišnih ljubljencev, Kitty, Lucy in Mikija. V šoli smo pred odhodom odpravili še covid test. Bili smo na trnih, da slučajno ne bi bil kdo pozitiven. Starši so medtem zlagali prtljago v avtobus. K sreči smo bili vsi negativni. Ko smo sedli na avtobus, smo pomahali staršem v slovo in se odpeljali. Vožnja ni bila dolga. Med njo smo občudovali, čudovito zasneženo pokrajino. Prispeli smo ob devetih. Potem smo razdelili kovčke ter smučarsko opremo.

Opremo smo odnesli v garderobe in se razdelili v sobe. Sobe smo tudi uredili. Ob 11.00 smo šli prvič smučat. V naši skupini smo takrat utrjevali, pobiranje in pluzenje. Ob 13.00 smo imeli kosilo. Dobili smo ledeni čaj, špagete omako in solato po izbiri. Po kosilu smo šli spet smučat. Naša skupina je šla na sidra. Prvo vožnjo smo se ves čas ustavljali, ter dobivali navodila. Po smučanju smo imeli malico. Štručke in jabolka. Zdaj ob šestih pišemo dnevnik. Čez eno uro je večerja

Nina Selič 6.a

PISMO PETRU KLEPCU

Spoštovani gospod Peter Klepec!

Sicer mislim, da ste zelo zaposleni, a verjamem in upam, da nam lahko pomagate pri tej težavi.

Zgodilo se je 2 leti nazaj, ko je izbruhnil virus, ki ga ne bomo nikdar in nikoli v zgodovini pozabili in nas spremlja še danes. Vse maske, testi onesnažujejo okolje, ki je že zdaj zelo onesnaženo, pa ne samo okolje, tudi naša življenja in vse ostale stvari na tem svetu. Nihče prav ne ve, tudi znanstveniki ne, kako je ta stvor prišel do nas, a verjamem, da si vsi, že dolgo želimo, da bi virus izginil za vedno. Ker smo bili preveč gostoljubni, se od nas noče posloviti. Zato te prosim, da mi ga pomagaš odgnati stran. Ustaviti morava ta čas in virus pomesti v škatlico, iz katere ne bo več mogel ulti, in pokvariti življenj, ki smo jih bili navajeni živeti še leta 2019. Lahko izumiva tudi cepivo, ki bo virus takoj uničilo, a se morava dogovoriti za sestavine. No, zdaj pa upam, da najdeš tako ogromno in veliko škatlo,

Matija Škorjanec

Zara Petek

da bova virus spravila noter. In, če jo najdeš, mi jo prosim dostavi.

Hvala,

Se vidiva kmalu!

Glorija Horvat 7.A

ŠOLA V NARAVI**MOJ DNEVNIK 5. 12. 2021-6. 12. 2021**

5.12.2021 sem si pripravljala in pakirala za zimsko šolo v naravi. Spakirala sem vso opremo za smučanje (palice, smučke, pancarje in čelado). S seboj sem vzela tudi veliko toplih oblačil in stvari za osebno higieno. Zvečer sem komaj zaspala, saj sem bila tako vznemirjena in sem komaj čakala, da se zbudim in se z mamico odpraviva proti šoli.

Zjutraj (6. 12. 2021) sem se zbudila, pojedla zajtrk in še preden sem se odpravila, sem preverila, če imam vse. Od doma pa nisem mogla oditi brez, da bi objela svoji dve mlajši sestrici. Potem sva z mamico prispeli do Markovcev. Ko sem prišla, smo se najprej odšli testirati. Na srečo smo bili vsi negativni. Nato smo se še zadnjič poslovili od staršev, se vkrcali na avtobus in ga mahnili proti Trem kraljem. Ko smo prispeli v hotel Jakec, smo razpakirali prtljago in se razvrstili v sobe. V sobi sem bivala s petimi drugimi puncami. V sobi smo se nastanile in se malo družile. Nakar so učitelji naznanili, da gremo na smučišče. Vzeli smo svoje stvari in šli na smučišče. Zelo fajn je bilo, da je bilo smučišče kar čez cesto in smo se lahko tja odpravili peš. Na smučišču smo se razdelili v skupine in se začeli učiti. Po prvi uri smučanja smo se odpravili v hotel na kosilo. Jedli smo špagete in mesno omako. Kdor je želel, pa je lahko vzel tudi solato. Po kosilu smo imeli dobro uro prosto. Po prostem času pa smo se spet odpravili na smučišče. Tam je vsak odšel k svoji skupini in pri drugi uri smo odšli na progo. Ko smo prišli s smučišča, smo pojedli večerjo in odšli v sobe. Skratka prvi dan v šoli v naravi mi je bil zelo všeč.

Kaja Kokol Zebec, 6.a

POLET Z DEŽNIKOM

Nekega večera, točno na božično noč, se mi je zgodil čudež.

Mamici sem povedala svojo željo in odšla na svež zrak. Videla sem Lukca, ki mi je podaril dežnik. Mislila sem, da sanjam. Nato sem se dežnika močno oprijela in odletela v zrak. Letela sem tako visoko, da sem se

dotikala zvezd. Letela in letela sem, da sem priletela do Triglava in se skoraj zaletela. In potem sem prišla do vrha, se zaletela vanj in dežnik se mi je preluknjal. Izrekla sem čudežne besede in luknje ni bilo več. Odšla sem mimo Triglava in videla sem Ljubljano, Maribor, Velenje, Ptuj in čisto celo Slovenijo. Ko sem letela, sem premišljevala, ali so to sanje ali je res. Zgrabila me je lakota in bila sem blizu Trojan. V žepu sem imela pet evrov in si kupila pravi trojanski krof. Počasi sem se bližala domu. Videla sem več vlakov, letal, in še veliko drugega.

In končno sem pristala doma in hotela še leteti, a ni šlo. Lukec je rekel, da se lahko samo enkrat peljem. Bila je ista ura kot sem odletela in isti dan. Odšla sem nazaj v hišo. Sedla sem ob kamin in vse povedala mami, o tem kaj sem mi je zgodilo. Potem sem odšla v sobo, se preoblekla, pogledala skozi okno in videla Lukca kako z dežnikom poletava okoli hiše. Spet sem se malo zamislila in pomislila na to, da je bil to pravzaprav čudežni dežnik. Ko je šel bratec spat, sem mu povedala, kaj se mi je zgodilo in skupaj sva zaspala.

Naja Žnidarič, 4.b

ŠOLA V NARAVI

Šola v naravi,
to zabavna je stvar,
smučamo vsepovprek,
to je njen dar.

Kosilo zajtrk in večerja -
vse je fino,
po njih se na snegu hladimo.

Zadnji večer
na pohod z baklami hitimo,
zjutraj se od vsega poslovimo.

Spet na avtobusu sedimo,
se imamo fino
ter veliko govorimo.

Doma premlevamo dogodke
in gledamo naše fotke.

Nina Selič 6.a

INTERVJU

Pri slovenščini smo za domačo nalogo morali narediti intervju. Izbrala sem mojo botrco in jo intervjuvala.

Mihaela, kako daleč v otroštvo sega tvoj spomin?

Moj spomin mi sega v peto leto mojega otroštva. Takrat, ko sem bila stara pet let, sva s sestro pri babici iskali božične okraske in takrat sem padla z lestve, zato sem morala na operacijo. Spomnim se, da me je zelo bolelo in da sem bila v bolnici zelo vesela mojih bližnjih.

Kakšna si bila v otroštvu? Kaj te je veselilo?

Zelo rada sem se igrala s svojimi prijatelji. Zunanaj smo se igrali med dvema ognjema, skakali gumitvist in pismo. Imela sem karting. Večkrat sem povabila svoje sošolce, da smo se vozili po našem dvorišču. Bila sem živahen otrok in spomnim se, da sem se veliko smejala.

S čim se ukvarjaš sedaj, ko si odrasla?

Sedaj počnem veliko stvari, ki me veselijo. Najraje počnem kaj zvezi s psihologijo, to sem študirala. Všeč mi je delo z otroki. Vesela sem, če jim lahko pomagam. Rada prisluhnem njihovim težavam in z njimi iščem rešitve. Zelo lepo mi je pri srcu, če vidim, da je bil pogovor uspešen.

S čim se ukvarjaš v prostem času?

Zelo rada kolesarim, plavam, smučam, hodim na vzpetine, vrtnarim, rada tudi kaj oblikujem iz lesa. Rada pomagam prijateljem. Pomembno mi je, da s prijatelji vzdržujem lepe odnose. Večina prostega časa preživim za poučevanje angleščine moje Lize. To je zame izziv. Rada tudi potujem po svetu in spoznavam druge kulture.

Kako po navadi poteka tvoj delovni dan?

Ko se zbudim, se na hitro odpravim v službo. Dan vedno pričnem s kavico s sodelavkami, zato se vsak dan dobimo pol ure prej. Naredimo plan, ker poučujemo otroke s posebnimi potrebami. Da lahko učim otroke s posebnimi potrebami, sem se dodatno izobraževala. Po službi izvajam psihoterapije ter psihološke preglede. Ob večerih imam inštrukcije angleščine z mojo Lizo in se posvetim osebam, ki jih imam rada.

Kaj zate pomeni biti uspešen in na kateri svoj uspeh si najbolj ponosna?

Zame pomeni biti uspešen, če znaš vzdrževati dobre odnose z drugimi ljudmi, če se dobro razumeš s svojimi starši, sestro, partnerjem. To je največji uspeh v življenju. Seveda pa je pomembno, da si lahko zaslužiš tudi dovolj denarja.

Najbolj sem ponosna na končani študij psihologije. V srcu sem ponosna vedno nase, ko vidim, da ljudje, ki pridejo na terapije, zelo napredujejo. To mi daje energijo, da delam dobro.

Zaključna misel:

Pomembno je, da zaupaš vase in se imaš rad.

Liza Jakomini Kristovič, 8.b

KRIKA JE NAŠ VSAKDAN

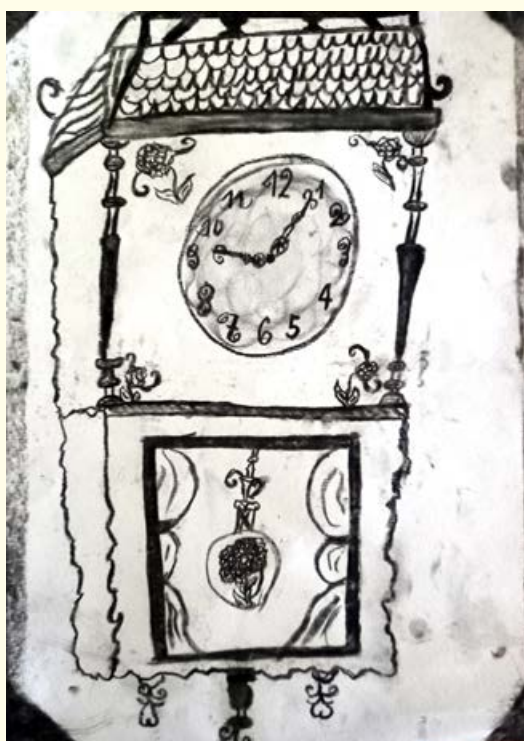
V vsakdanjem življenju se soočamo s kritikami, ki nas okrepijo, in tudi s pohvalami, ki smo jih veseli. Mnogokrat ljudje kritizirajo stvari, na katere se ne spoznajo. O tem je pisal tudi Prešeren v sonetu *Apel in čevljar*. V sonetu se tema neupravičene kritike kaže takrat, ko je čevljar kritiziral umetnost, na katero se ne spozna. Ljudje danes večkrat izrazijo nestrinjanje s kritiko. Po navadi kritizirajo stvari, ki se jih ne tičejo ali pa se na njih ne spoznajo. Po mojem mnenju to ni v redu. Kritiko bi morali izražati na lepši in prijaznejši način, s katerim ne bi nikogar prizadeli ali ga užalili. Kritiziramo lahko vsi, ampak samo tiste stvari, na katere se spoznamo in s tem nikomur ne škodujemo. Kritike bi nas morale okrepiti in z njimi bi lahko popravili napake. Verjamem, da je v današnjem svetu veliko preveč kritike in premalo pohvale. Mislim, da do tega prihaja zato, ker ljudje niso zadovoljni sami s seboj in se za lažje oziroma boljše počutje znašajo nad drugimi in jim s tem škodujejo. Svet bi bil dosti lepši, če bi se vsak brugal zase, drugim pa bi s pohvalami polepšali dan. Vedno lahko koga pohvalimo in mu zaradi tega dvignemo razpoloženje. Verjamem v to, da se dobro vrača z dobrim, slabo pa s slabim.

Aneja Plohl, 8.b

KRIKA JE NAŠ VSAKDAN

Kritiko uporabljamo vsak dan pri komentiranju stvari, kritiziranju. Kritiko je napisal tudi znan slovenski pesnik France Prešeren. Ta kritika se imenuje *Apel in čevljar*. V njej čevljar kritizira Apellovo sliko. Apel mu sprva ugoditi ter popravi, kar mu je rekel. Nato čevljar na njegovi sliki še vedno kritizira obutev. Apel mu drugič ni več ugodil ter mu je rekel: "Ne kritiziraj dela drugih, če sam nimaš pojma o tem". Ljudje danes izražajo nestrinjanje tako, da to jasno povedo. Po mojem mnenju bi mogla kritika delovati tako, da kritiziraš (s prijaznostjo) delo drugih na področju, kjer ti gre odlično. A žal vedno ni tako, saj je v današnjem svetu preveč kritike ter premalo pohval. A je res, da pohvale dajemo le tistim, ki si jih zaslužijo.

Luka Arbeiter, 8. a

Neža Bezjak, 3. a

LJUBEZEN

Ljubezen prava je beseda,
a, ko dotakneš se je, gre lahko do nereda.
Je resna in vroča,
kakor žareča peč.
A vsakega na svetu ne moreš
imeti rad, saj se tukaj
in tam skriva
kakšen
škrat.

Nuša Podpečan, 5.b

Nika Strauss, 2. a

ČUDEŽNI DEŽNIK ZA ELIZABETO

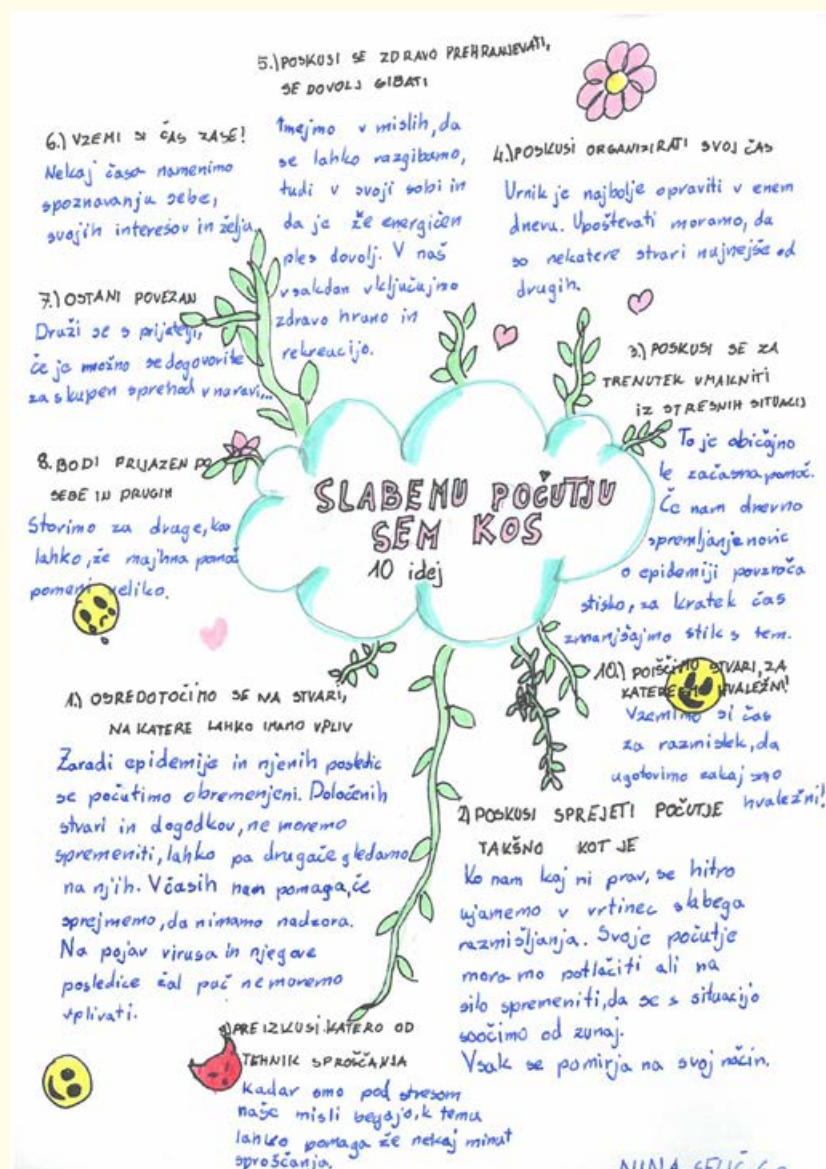
Zdravo! Danes vam bom pripovedovala o ČUDEŽNEM DEŽNIKU ZA ELIZABETO. Zgodba govori o tem, da Elizabeta potuje s čudežnim dežnikom. No pa začnimo!

Nekega božičnega večera je Elizabeta sedela ob kaminu. Naslednje jutro so jo pod smreko pričakala darila. Odprla je darilo. V njem je bil čudežni dežnik. Ampak Elizabeta ni vedela, da je to čudežni dežnik.

Naslednje jutro se je z dežnikom šla igrati na dvorišče. Ko je odprla čudežni dežnik, je naenkrat poletela. Elizabeta je mislila, da je to zaradi vetra, ampak nobenega vetra ni bilo. To je bil pravi čudež. Elizabetina želja je bila, da gre še više. In res je šla še više in še više. Šla je tako visoko, da je ljudi videla kot male pikice. Letela je mimo gradov, mimo zidu, mimo jezera in tako naprej. Potovala je po vsej Sloveniji.

Ko je prepotovala celo Slovenijo, je pristala na svojem dvorišču. To je bilo sanjsko potovanje za njo. Za božič je bila s svojo družino.

Eva Petek, 4.b

NINA SELIČ 6.a

Jurij Ferčič, 3. a

Nuša, 2. razred

Jona Medved, 2. a

Jana Horvat, 2. a

Mija Krajnc

Nuša Kekec, 2. a

Veseli december v Vrtcu Markovci – »V DEŽELI ŠKRATOV«

»ŠKRATOVANJE«. Vse igralnice v vrtcu so se spremenile v škratovalnice. Izdelali smo si škratkeve kapice, si priredili škratko zabavo, na kateri ni manjkalo sladkih dobrot. Kot pravi škratje smo si igralnico za en dan spremenili v škratji kino, kjer smo si ogledali najljubšo božično risanko.

Za popoln zaključek čarobnega decembra je poskrbel prihod Božička. Otroci so ga posamezno po skupinah obiskali v deželi škratov, kjer so otroke čakala darila. Otroci so Božička presenetili s prelepimi pesmicami, plesom, toplim čajem in piškoti. Veselega decembra je bilo hitro konec. Naj bo celo novo leto tako razigrano, kot je bil razigran praznični december.

vzgojiteljica Simona Hameršak

Decembar je čaroben mesec, ki pri- naša dobro voljo in pričakovanje, pred- vsem za otroke. Vse to in še več je bilo čutiti tudi v našem vrtcu. Strokovne delavke smo v avli vrtca pripravile prav- ljično deželo škratov, ki nam je krasila vrtec skozi cel december. Iz naravnih materialov smo izdelale božični vlak, na katerem se je peljalo sedem škratov, ki so bili tudi rdeča nit celotnega temat- skega sklopa in dejavnosti. Podrobno smo spoznali, kdo je Božiček in od kje prihaja, pisali smo mu pisma, spozna- vali škratke, peli in poslušali praznično glasbo, ustvarjali praznično dekoracijo, krasili smrečico, igralnice in zunanost vrtca, izdelovali novoletne voščilnice in bili zunaj, ko je zapadel prvi sneg. Sledil je teden zabave, ki smo ga poimenovali

Foto: arhiv vrtca

Praznični december v občinskem središču

Tudi letos je Občina Markovci v sodelovanju z Vrtcem Markovci pripravila obdarovanje otrok iz naše občine. Že drugo leto zapored je Božiček s spremstvom pustil sani pred občinsko stavbo, kjer je sprejemal otroke, ki jih v Markovce pripeljali starši ali skrbniki. Obisk otrok iz devetih vasi naše občine je bil razdeljen na dva dneva, v petek in soboto. Skozi šipo avtomobila je Božiček prijazno pozdravil najmlajše in jim izročil darila. Dogajanje v središču Markovcev so popestrili še Božičkovi pomočniki – škratje (vzgojiteljice Vrtca Markovci), ki so imeli kar nekaj dela, a jim dobre volje ni zmanjkalo, saj se je veselo razpoloženje in božična glasba slišala že od daleč. Tudi sicer so izdelki markovskega vrtca redno razstavljeni v avli občinske stavbe in popestrijo ter polepšajo naš občinski hram.

ADR

Foto: OU
Lanski praznični december je v Markovcih bil še posebej prazničen tudi zaradi nove božične razsvetljave.

Foto: OU
Ekipa Božičkovih škratov z Božičkom na čelu

Foto: OU
Razstava pridnih rok vrtčevskih otrok

Obogatite svojo vsakdanjo prehrano s cvetnim prahom, osmukancem

Cvetni prah oziroma pelod je osnova spolnega razmnoževanja rastlin, saj predstavlja moške mikroskopsko velike spolne celice, ki so po obliki značilne in specifične za vsako botanično vrsto. Cvetni prah nastaja v prašnikih rastlin. Med rastlinami ga prenašajo tudi čebele, saj se ob obisku cveta oprime dlačic na njihovem telesu. Ko cvetni prah dospe na pestič, ga oprasi. Čebele pri letanju s cveta na cvet oprahujejo rastline.

Čebele cvetni prah nabirajo tudi za lastno prehrano. Med letenjem se čistijo in drobna zrnca cvetnega prahu z dodatkom slane in medicinske (tako cvetni prah obogatijo s svojimi encimi) med seboj zlepijo in oblikujejo grudici cvetnega prahu, ki ju na zadnjem paru nog odnesejo v panj. Čebele lahko nabirajo cvetni prah na različnih rastlinah, večinoma pa je grudica cvetnega prahu sestavljena iz peloda ene rastline. Cvetni prah je nujno potreben za razvoj čebelje družine, saj predstavlja nenadomestljiv vir različnih hranil. Čebelarji ga pridobivajo tako, da na žrela panjev namestijo posebne naprave, imenovane osmukalniki.

Cvetni prah oz. osmukanec je v obliki grudic različnih oblik in velikos-

ti. Barva, vonj in okus sta specifična za posamezno rastlinsko vrsto, na kateri so čebele nabirale cvetni prah. Okus je lahko sladek, kisel pa tudi grenek.

Cvetni prah osmukanec vsebuje ogljikove hidrate, med katere sodi tudi prehranska vlaknina, ki ugodno deluje na peristaltiko debelega črevesa. Uživanje hrane, bogate s prehransko vlaknino, zmanjšuje tveganje za pojav nekaterih bolezni. V cvetnem prahu osmukancu so tudi beljakovine, aminokisliline, maščobe in maščobne kisline ter vitamini (A, D, E, vitamin C in nekateri vitamini B kompleksa). Osmukanec je vir različnih elementov, vsebuje največ kalija, fosforja, kalcija, železa, mangana in cinka. Dodano vrednost mu dajejo fenolne spojine, saj imajo vlogo antioksidantov.

Uživanje cvetnega prahu priporočamo ljudem v vseh starostnih obdobjih. Vključujete ga lahko tudi v prehrano otrok od prvega leta starosti naprej. Energijska vrednost cvetnega prahu je nizka, zato ga lahko uživamo tudi pri nizkoenergijski prehrani in v prehrani sladkornih bolnikov. Primeren je tudi za vegetarijance. Alergijske reakcije pri

uživanju cvetnega prahu so sicer redke, vendar priporočamo, da cvetni prah začnete uživati v manjših količinah (par grudic) in vsak dan količino povečujete do željene. Na takšen način preverite, da niste nanj morebiti alergični.

Če uživate samostojno posušen cvetni prah osmukanec, ga čim dlje žvečite oz. dobro mehansko zdrobite z zobmi. Priporočamo tudi namakanje pred uživanjem. Posušen cvetni prah osmukanec namočite v tekočino vsaj 2–3 ure pred uživanjem, pri svežem pa je dovolj pol ure prej. Z mletjem ali namakanjem dosežete, da se hranila, ki jih cvetni prah vsebuje, lažje sprostijo, kar privede do večje in lažje absorpcije in dosegljivosti hranil našemu organizmu.

Uživamo ga lahko skozi celo leto ali večkrat na leto s prekinitvami, neprekinjeno pa najmanj od enega do treh mesecev. Pri uživanju cvetnega prahu ni možno predoziranje. Kljub temu pa kot dodatek v vsakodnevni prehrani priporočamo od 20 do 40 g (cca. 1–2 jedilni žlici) cvetnega prahu za odraslo osebo.

dr. Nataša Lilek, svetovalka za zagotavljanje varne hrane

Pripravite si odličen napitek z dodatkom cvetnega prahu

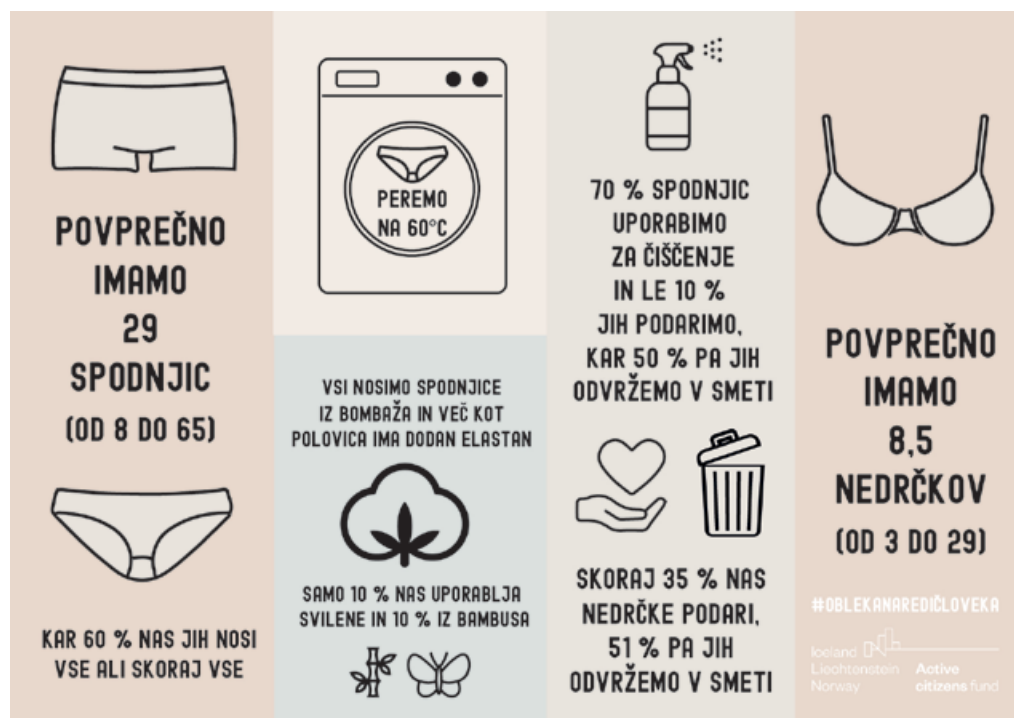
1 jedilna žlica svežega cvetnega prahu
1 čajna žlička medu
3 dcl vode
Sveže stisnjen sok pomaranče/grenivke/limone

Cvetni prah lahko dodate tudi različnim živilom. Uživate ga lahko v kombinaciji z mlečnimi izdelki (jogurt, kefir, mleko ...), sadjem (banane, hruške, marelice, jabolka, kaki ...), dodate ga lahko v sadne in zelenjavne napitke, čaje, ga primešate različnim vrstam medu ali medeni raztopini. Dodate ga lahko tudi kosmičem, pšeničnim kalčkom ali z njim enostavno posujete kakšno sladico, kot so sirovi štruklji, različni pudingi, palačinke, carski praženec ali sladoled.

Uživajte cvetni prah iz okolja, v katerem živite.

Obleka naredi človeka

Tekstilna industrija je druga največja onesnaževalka sveta, tesno povezana z 'zmagovalko' v tej neslavni kategoriji, naftno industrijo. V primerjavi z onesnaževanjem s plastiko je pri ravnanju s tekstilnimi odpadki še manj rešitev. Na globalni ravni ga namreč reciklira manj kot 1 % prebivalstva in priznamo si: nimamo pojma, kaj narediti z oblačili, ki jih ne potrebujemo več - tako na sistemski kot tudi osebni ravni.

Ugotovitve projekta Obleka naredi človeka kažejo, da je vsak od nas v letu 2019 v povprečju zavrgel 12,3 kg oblačil. Čeprav smo v teoriji seznanjeni s problematiko hitre mode, se to v praksi ne kaže. Le 0,62 % oblačil kupimo iz druge roke, odstotek izposoje pa sploh ni omembe vreden. Jasno je torej, da se moramo pri ponovni uporabi še bolj potruditi. Ampak kako?

Ključno je, da oblačilom čim bolj podaljšamo življenjsko dobo. Po nekaterih podatkih naj bi posamezen kos v povprečju oblekli manj kot desetkrat. To nam bo šlo lažje od rok, če bomo posegali po kakovostnih kosih, po možnosti lokalne proizvodnje, ko lahko marsikje izkoristimo priložnost popravila neposredno pri proizvajalcu. Da do poškodb sploh ne bi prihajalo, je pomembno, da za oblačila dobro skrbimo. Upoštevajmo navodila na etiketah, perimo ločeno po materialih ter zaprimo vse gumbe in zadrge. Pomagamo si lahko tudi z vrečkami za pranje

občutljivega perila in na ta način zmanjšamo v okolje tudi izpuste majhnih delcev plastike, ki se izpirajo iz naših sintetičnih oblačil.

Ko smo ravno pri sintetiki: ali ste vedeli, da je proizvodnja poliestra za tekstil odgovorna za 700 milijonov ton izpustov CO₂? To je toliko, kot bi v zrak izpustilo tega toplogrednega plina 180 termoelektrarn ali celotna Mehika. Prav zato posegajmo po čim bolj naravnih materialih (bombaž, konoplja, lan, volna), a tudi tukaj moramo biti pazljivi, saj ni vse eko, kar je zeleno. Zaupajmo okoljskim certifikatom, kot so EU Ecolabel oz. okoljska marjetica in GOTS ter posegajmo po pravičnotrговinskih izdelkih.

Največjo uslugo okolju in svoji denarnici bomo naredili, če posežemo po oblačilih iz druge roke. Ta si lahko izmenjamo v krogu bližnjih ali na organiziranih izmenjavah oblačil, na voljo pa so tudi številne trgovine s oblačili iz druge roke, kjer je možen nakup po ugodni ceni. Seznam obojih boste našli na portalu Manj je več, kjer domuje tudi karta mojstrov s koristnimi informacijami o šiviljah in krojačih, ki izbrani kos iz druge roke lahko tudi prilagodijo vašim željam.

Potrošniki danes kupimo za 60 % več oblačil kot pred petnajstimi leti, zato se ne smemo čuditi podatku, da se je količina tekstilnih odpadkov od leta 1960 povečala za več kot 800 %. Najpogostejše vprašanje ob tem je, kam z odsluženimi oblačili. Pri tem se ne zanašajmo le na humanitarne organizacije, ki se pogosto

utaplajo v (neuporabnih) oblačilih. Poskusimo jih prodati, izmenjati ali donirati za predelavo kreativnim ustvarjalcem. Predvsem v zimskem času imajo velike potrebe po hišnem tekstilu (brisače, rjuhe, odeje) zavetišča za živali, še več idej za končno postajo vaših oblačil, ki ne bo odlagališče ali sežigalnica, pa boste našli na spletnem mestu Obleka naredi človeka.

Istoimenski projekt je plod združevanja treh organizacij, ki si že leta prizadevajo za okolju in ljudem prijazno modo. Ekologi brez meja, Pravična trgovina Slovenija in Focus, društvo za sonaraven razvoj, so tudi pobudniki Dneva v rabljenih oblačilih, ki ga bomo tudi letos obeležili 23. aprila. Vabljeni k podpiranju trajnostnih tekstilnih praks prav vsak dan.

Katja Sreš, Ekologi brez meja

Etnografsko društvo Borovci: predstavitev fašenskih likov evropskim poslancem

V letu 2021, ko smo vsi nekako pričakovali, da se zaradi ukrepov ne bo nič pomembnega zgodilo, smo v našem društvu naredili največ koristnega za prepoznavnost običajev in fašenskih likov iz naše občine Markovci.

Že v začetku leta smo prijeli povabilo za vstop v zvezo NEG (evropskih pustnih skupin), ki združuje skupine iz večine srednjeevropskih držav, pridružene pa še so Španija, Portugalska, Madžarska, Italija in Hrvaška. Ta zveza se zavzema za združenje etnografskih likov, ki se predstavljajo v duhu njihovega izvirnega izročila. V evropskem prostoru je zelo poznan naš KURENT, ne pa tudi KORANT iz Markovcev. Prav zato so poudarili razliko med njima, zgodovinski obstoj ter razvoj ostalih pustnih likov. Prvo predstavitev vseh fašenskih likov naše občine smo imeli ob sprejemu v Evropsko zvezo, v katero so z nami vstopili tudi škornjati iz Podgrada. Prisotni so bili predsedniki zvez posameznih držav in njihovi predstavniki. Vse je potekalo virtualno, vendar zelo uspešno.

V avgustu smo s strani NEG zveze zopet dobili prošnjo po pripravi predstavitvi fašenskih likov evropskim poslancem, kar je potekalo v okviru predsedovanja Slovenije Evropski uniji. Tudi ta predstavitev je bila virtualna, določeni so bili pogoji predstavitve in protokol. Nagovoru predsednice zveze je sledil naš pozdrav in predstavitev, sledil je nagovor evropskega etnografa, kasneje pa predstavitev filma, likov, pro-

blematika in odprta diskusija. Sprva smo bili v dvomih, kako zadevo izpeljati, a smo se na posled le odločili, da bomo zavihali rokave, saj takšne priložnosti ne dobiš vsako leto.

V 12 minutah smo v film morali vplesti vse naše like. Ni bila lahka naloga. Sledila je razprava o posameznih maskah in predstavitev naših težav pri prepoznavnosti ter delovanju društev v Sloveniji in na našem področju. Natančno smo predstavili vse like, tudi novodobne, nakar so imeli glavno vlogo evropski etnografi iz različnih držav, ki v podobnih zadevah svetujejo v evropskih institucijah. Njihovo poznavanje celotnega dogajanja pri nas je presenetilo, predvsem o škodi, ki se dela na izvirnosti. Glavna razprava naše predstavitve se je razvila okrog lika KORANT, ki je najbolj prepoznaven.

Prav tako smo izpostavili problematiko komercializacije fašenka. Ostala društva iz naše občine so nas opozorila na nepravilnosti pri pridobivanju statusa NOSILEC KULTURNE DEDIŠČINE v Sloveniji, kar smo tudi izpostavili.

Pogovor je trajal kar uro in pol in večini prisotnim je bila zadeva skoraj nepojmljiva - da občina, ki ima toliko likov, naredi zelo malo za ohranitev svoje kulturne dediščine. Prišli smo do zaključka, da je za to veliko kriva zgo-

dovina in sistem, v katerem smo živeli v preteklih letih, saj so posamezniki v veliki meri to izkoristili in prilagajali po svojih potrebah.

V letošnjem aprilu bomo obiskali še evropsko kulturno ministrico, saj jo je omenjena tematika zanimala in se bomo o tem lahko z njo v živo pogovorili. Povabljeni sta dva člana našega društva

Prav zato bi ta dopis radi izkoristili kot POVABILO VSEM DRUŠTVOM in posameznikom v občini, ki imajo predloge za izboljšanje težav, da jih skupno prenesemo na kulturno ministrstvo v Bruselj. Premalo zavedamo in pogovarjamo o kulturni dediščini našega kraja. Prav tako se moramo zavedati, da so te običaje ohranili ljudje na vasi in so maske zrcalo načina življenja takratnih ljudi. Truditi se moramo, da ohranimo tradicijo maskiranja v družinah, v krogu prijateljev po vaseh, kar imajo občani občine Markovci v sebi in to počnejo radi in s predanostjo.

Pomembno je, da vso skupaj ohranjamo običaje. Imamo nekaj, kar nima nihče v Evropi. Pred pričetkom predstavitve smo povabili vsa društva in skupine v občini, da soustvarjajo z nami. Kaj hitro se je pokazalo, da nekateri nočejo tega, tudi s strani Občine ni bilo podpore. Ob predstavitvi je sodelovalo 6 društev in skupine, ki delujejo kot skupinske maske. Predstavitev ni bila del nobenega projekta, zato smo sredstva za izvedbo tega nosili sami, za stroške snemanja filma pa smo poiskali sponzorje ...

Ob tej priložnosti bi se zahvalil vsem društvom in skupinam, ki so sodelovali pri snemanju. Hvala Janezu in Mariji Veselič iz Borovcev, saj smo na njuni domačiji posneli film, prav tako sta tudi sodelovala na snemanju. Hvala vsem članom ED Borovci, ki so enotnost prepoznali pomembnost.

Nekako nas moti izjava, da naše društvo ni pravo za izvedbo tega. To je izredno ponižujoče do članov društva, občanov in soljudi. Naš namen je bil, da izvedemo to skupaj, izberemo najboljše predloge iz vseh strani, zato nas je negativen odziv posameznikov prese-

netil. Fašenk v Markovcih predstavljamo vse vasi in ne zgolj Markovci in Zabovci, kjer je res največ pristnega dogajanja. Moramo se jim zahvaliti za vsakoletno obujanje običajev ob fašenku, a tudi druge vasi podobno, če ne enako, diha-jo z njima. To so zgolj povzetki in opažanja, ki kažejo na stvari, ki nas žal delijo. Pogrešamo SKUPNI SESTANEK vseh društev in skupin, ki bi morali stremeti k skupnemu cilju, najti skupno pot. Verjamem, da se bomo v bodoče vsi tega zavedali in našli rešitev, saj nam je dano izredno etnografsko bogastvo, ki ga ne smemo izpustiti.

Janez Bezjak, predsednik ED Borovci

»Kopjaš je stalno veda plesati!«

Nekaj besed o edinstvenem ženitovanjskem liku naših krajev in intervju z mladimi kopjaši FD Markovci

Foto: GM

Veliko ljudi si današnji čas predstavlja, da je kopjaš eden izmed številnih pustnih likov, ki svoje poslanstvo opravlja le v času fašenka. Vendar temu ni tako. Kopjaš je prvotno ženitovanjski lik, ki daje poseben čar ženitovanjskemu sprevodu, obenem pa v obred vnaša mnogo življenja, veselja in poskočnega plesnega ritma. Kot Markovčani moramo to posebnost razumeti in jo pravilno razložiti še drugim.

Oblečen je v črno suknjo in hlače, belo srajco in rdečo kravato. Obute ima črne škornje. Čez desno ramo ima pripeto slovensko trobojnico, imenovano tudi obramnica. Na glavi ima črn klobuk. Krasijo ga trije pušeljci (šopki), ki so pripeti na levem rokavu, klobuku in na levi strani prsi, »srčni strani«. V roki drži kopje, ki ga krasijo velika kmečka ruta in številni raznobarni trakovi.

Na poroki je kopjaš ženinov spremljevalec. Po navadi je to njegov naj-

boljši prijatelj, po pravilu obvezno neporočen. Pred poroko je njegova vloga bolj zadržana, mirna in tiha. Njegove tovarišice so svaterce, nevestine družice. V ženitovanjsko obredno »službo« stopi tedaj, ko ženin s starešino in svati odhaja iz hiše po svojo nevesto. Postavi se zunaj poleg vrat, svoje kopje pa dviga nad pragom kvišku tako, da tvori nekak slavolok. Nato pleše pred poročnim sprevodom tudi čez več vasi vse do cerkve.

Na poroki mora kopjaš skrbno paziti na svoje kopje, da mu ga kdo ne ukrade ali da mu med plesom ne pade na tla. Pravijo pa tudi, da je pri dekletih najbolj cenjen tisti kopjaš, ki svoje kopje vrže najvišje v zrak.

Leta 1960 so kopjaši nastopili na čelu prvega pustnega sprevoda na Ptuj. Tistikrat so pravzaprav na Ptuj nastopili v veliki večini samo Markovčani – koranti, kopjaši, vile, orači, kōrike, piceki, muzikanti – drugih pustnih likov ni bilo. Prav tako se udeležijo povork po okoliških vaseh. Spremljajo jih muzikanti, ki poskrbijo za dobro glasbeno podlago, na katero kopjaši zaplešejo svoj ples. Zelo radi pa se pomerijo tudi v metanju kopja.

(Vir: Folklorno društvo »Anton Jože Štrafela« Markovci in Ženitovanjski občaji na Dravskem polju niže Ptuja, Boris Orel, 1942, str. 98)

Kaj več so nam povedali kopjaši sami. Člane različnih generacij smo povprašali, zakaj so se pridružili skupini, ali je to v družini med generacijami, kako dolgo so že člani in kaj jim pomeni biti kopjaš.

Skupini kopjašev sem se želel pridružiti že od malih nog, vendar nisem poznal veliko fantov in me je bilo strah vstopiti med vrste kopjaša kot otrok, zato sem se za to odločil pozneje. Obožujem občutek, ko s fanti držimo korak in veselo plešemo, vriskamo, me-

čemo kopje visoko v zrak. Ob tem se zavedamo, da smo edinstven lik, ki ga ne smemo izpustiti iz rok, kakor so iz Markovcev vzeli koranta. Pomen kopjaša mi je zelo pomemben: ne samo, da po običaju predstavlja ženitovanjski lik, ampak s tem, da se še vedno ohranja ta tradicija in se lik z vizualnega vidika ne spreminja. Kopjašem sem se pridružil leta 2018, leto prej pa sem za božič kot darilo dobil čisto pravo kopje. Takrat se mi je uresničila dolgoletno želja in sem želel že ob prvi priložnosti s kopjaši zaplesati. Všeč mi je tudi dejstvo, da vsak, ki bi se želel pridružiti kopjašem, ne more samo iz danes na jutri to postati, kot se to lahko dogaja pri korantu. Kot prvo moraš 2 leti plesati pri folklorni skupini, da potem, ko dodobra osvojiš plesne, korake lahko pristopiš. Kopjaš je stalno veda plesati!

Matija Fišinger, Bukovci

Kopjašem sem se pridružil, ker mi je bila to velika želja že od takrat, ko sem jih prvič kot otrok videl na markovskem fašenk. Biti kopjaš mi pomeni veliko, saj se vedno predstavljamo kot skupina dobrih prijateljev in plesalcev, ki širijo veselje ljudi, ki nas spremljajo na vseh porokah, obletnicah, nastopih in po-

vorkah v času fašenka. Kopjaš sem 11 let. Osebnostno mislim, da do spremembe pri ohranjanju tradicije ne more priti kar tako zlahka, kajti vsak, ki je s srcem kopjaš, se še kako zaveda svoje edinstvenosti in tega, kako nezamenljivi smo.

David Vertič, Stojnci

Kopjašem sem se pridružil, ker se mi zdi resnično nekaj posebnega. Seveda mi to pomeni ohranjanje kulture, ki spada k naši občini oz. markovski folklori. Kopjaš sem zdaj 2 leti. Vseeno mislim, da ljudje lik kopjaša vidijo le kot pustni lik. Do tega je prišlo predvsem zato, ker nas največ ljudi vidi na karnevalu oz. fašenk v Markovcih in na Ptuj. Menim, da moramo ljudi ozaveščati, da temu ni tako ter da je njegovo poslanstvo še veliko večje in pomembnejše v času porok.

Jan Forštnarič, Stojnci

Kopjašem sem se pridružil, ker je to želja že od otroštva. Osebnostno to vidim kot nadaljevanje in ohranjanje tradicije ki so jo imele generacije pred nami. Pri kopjaših sem že tretje leto in biti kopjaš je res »lušno«.

Metod Kostanjevec, Stojnci

Leta 1997 sem se včlanil v folklorno skupino FD Markovci, saj sem le tako lahko plesal tudi med kopjaši. S plesalkami in plesalci smo kmalu postali dobri prijatelji. Družili smo se tudi izven folklorne dejavnosti. Nekateri fantje smo med seboj stkali vez, ki nas družijo še danes. Z leti delovanja v društvu, med odkrivanjem pomena kopjaša in njegove zgodovine sem vedno bolj cenil svoje poslanstvo. Sedaj, skoraj 25 let med kopjaši, sem zelo ponosen, da lahko naše edinstveno izročilo predstavljamo in prenašamo tudi na mlajše generacije. Obenem sem zelo hvaležen in počaščen, da sem v družbi fantov, ki prav tako cenijo običaje naših prednikov. Hvala vsem, ki ste bili, ki ste in ki še boste del nas.

Veseli fašenk!

Vodja kopjašev, Marko Forštnarič, Bukovci

Lucija Janžekovič, Folklorno društvo »Anton-Jože Štrafela« Markovci

NAGRADNA KRIŽANKA

Spoštovani bralci,

tudi v prvi letošnji številki smo za vas pripravili **NAGRADNO križanko**. Vabimo vas, da jo rešite ter geslo pošljete na elektronski naslov markovski.list@gmail.com. Prvi trije nagrajenci bodo prejeli simbolične nagrade podjetja **Prlek burger iz Markovcev**. Nagrajence bomo obvestili po elektronski pošti. Veliko uspeha pri reševanju!

Dolžni smo vas sporočiti še izžrebance **DECEMBRSKE** nagradne križanke. Gesli križanke sta bili: **DOBRO OBLIKOVANJE JE TRAJNO, SREČNO NOVO LETO**.

Simbolične nagrade podjetja Pink oblikovanje iz Bukovcev prejmejo naslednje zveste bralke: **Sonja ERLAČ, Jožica CIGULA in Olga ZUPANIČ**. Simbolične nagrade prejmete na sedežu podjetja v Bukovcih. Iskreno čestitamo nagrajenkam! **Uredništvo**

PETER BEZJAK	fašenk V MARKOVCIH	LIDIJA ROŽMARIN	SEBIČNEŽ, SAMOLJUB	ŽIVAL IZ AVSTRALJE (POG.)	LIST IZ MARKOVCEV	PRVA ČRKA	MAJHNA OZKONOSNA OPICA	ŠPORTNA VETROVKA S KAPUČO
					TURŠKI FEVDALEC			
					18. ČRKA			
						PRIREDNI VEZNIK		
OZNAKA ZA ŽVEPLO		OSEBNI ZAIMEK LOJZE OBRAN			SOSEDNJA DRŽAVA	IGRALKA DEREK JOSIP BROZ ...		
VRSTA KROKODILA								
LIST IZ MARKOVCEV	MEHANSKI DEL (OS) NAPOVED USODE							
OZNAKA ZA VODIK		MESTO V ITALIJI fašenk V MARKOVCIH					12. ČRKA KRAJ POD POHORJEM	
PRAV, V REDU			ZAREZA V DESKI BARONOVA ŽENA					NOGOMETAS MESSI
MEJA DVEH PLOSKEV				POLMER PLES ... ČA ČA		OZNAKA ZA ALUMINIJ		
fašenk V MARKOVCIH						ZDRAVKO ERTL HLAPLJIVE SPOJINE		

Avtor ALEŠ MILOŠIČ	NAJVEČJE EVROPSKO GLASBENO TEKMOV.	DEJAN ČELAN	MAJHEN VALJ	SLAB UČENEC	5. ČRKA	MALI INDIJANEC	LIST IZ MARKOVCEV	GLAVNO MESTO BIH KODOR OVINKARI
fašenk V MARKOVCIH							ODPRTINA V ZIDU OTON ŽUPANČIČ	OČE KRATKA ZGODBICA
PREBIVALEC AVČ					NEKD. TENIŠKA IGRALKA (JANA)			RIBONUKL. KISLINA DORIS TEKMEC
ROBERT ROŠKAR		LOVRO KUCHAR OZNAKA ZA FOSFOR			TERENSKI AVTO ŠTEFKA NEMEC		DRŽAVA V AZIJI MESTO OB DRAVI	
fašenk V MARKOVCIH						OZNAKA ZA DUŠIK KOČKA PO LATINSKO	KIS, TEKOČA ZAČIMBA	EVGEN JURIČ fašenk V MARKOVCIH
OLGA VIDOVIČ		ČRNEC LITER					ŽIVAL S KLEŠČAMI 18. ČRKA	MEGA 10. ČRKA
fašenk V MARKOVCIH				ACETILEN	ZNAK ZA PREPLAH OMEJENO TRAJNJE		NAČIN PREHRANE 12. ČRKA	
CRVENA ZVEZDA		SORTA VINSKE TRTE NEKD. PREB. PERUJA					ORGAN VIDA BELGIJSKE TOPLICE	13. ČRKA ŽELEZOV OKSID
TRI ENAKE ČRKE			LEDENA NEVARNA PADAVINA				SLOVENSKE ŽELEZNICE PRIPOVED V VERZIH	TRI KARTE PRI POKRU ZNAK ZA PASKAL
LIST IZ MARKOVCEV	JANEZ NOVAK OZNAKA ZA FLOR		... IN TINA TURNER OZNAKA ZA JOD			EVA PERAN OZNAKA ZA KISIK	MAJHEN PAJEK 11. ČRKA	
POTEPUH, FALOT, CAPIN					fašenk V MARKOVCIH			ENAKI ČRKI DRUGI VOKAL V ABECEDI

GESLO KRIŽANKE JE OZNAČENO Z ZELENO BARVO.

NA OZNAČENA MESTA **fašenk** V MARKOVCIH VNESITE NASLEDNJE NAŠE ETNOGRAFSKE PUSTNE LIKE:

KOPAJA, KOPJAŠI, KORANT, MEDVEDI, MELIKA, ORAČI, PICEKI, RUSA, VILE

Pustovanje ter šege in navade ob pustu:

Terenska raziskava študentk in študentov etnologije in kulturne antropologije v občini Markovci

Foto: MM
Fašenk še vedno nudi dovolj izzivov raziskovalcem dediščine

Študentje etnologije in kulturne antropologije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani se vsako leto preizkusijo kot raziskovalci načinov življenja na različnih koncih Slovenije in Evrope. Letos bodo v sodelovanju z **Etnološkim društvom Markovci** del svojih raziskav opravili tudi v občini Markovci, in sicer med 25. in 27. februarjem 2022. Raziskava se bo osredotočala na različne vidike pustnega in obpustnega dogajanja v občini.

V sklopu raziskovanja bodo študentje kontaktirali tudi vas in vas povprašali o različnih s pustovanjem povezanih temah. Zanimale jih bodo pustne prireditve, tradicionalne in sodobne maske, priprave na pustni čas, kulinarika, spomini na pustno dogajanje v preteklosti in doživljanje pustovanja v (epidemijski) sodobnosti. Namen raziskave je torej iz prve roke spoznavati pustne šege in navade ter lokalno dogajanje v pustnem času.

Njihovo delo bo potekalo po celotni občini Markovci, najbolj intenzivno pa v vaseh Markovci in Zabovci. Mentorica tokratne raziskave Vas naprošam, da se s študenti in študentkami, ki Vas bodo obiskali ali stopili v Vaš kraj, pogovarjate in jim spregovorite o tematikah, ki jih zanimajo.

Če želite dodatne informacije ali če bi želeli spoznati in se pogovarjati s katerim od naših študentov, me o tem obvestite preko elektronske pošte (veronika.zavratnik@ff.uni-lj.si) ali na telefonsko številko (040 148 819).

asist. Veronika Zavratnik, mentorica
Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta,
Univerza v Ljubljani

Pandemični fašenk

Bo že držalo, da so spremembe stalnica v življenju. Pred nekaj leti si nobeden izmed nas ne bi mislil, da naš markovski fašenk lahko praznujemo na kakršen koli drugačen način, kot smo ga bili vajeni pred epidemijo virusa. In vsi skupaj smo doživeli in praznovali na drugačen način. Posebej je to bilo očitno v lanskem letu, ko so v državi vladale mnogo bolj zaostrene razmere glede gibanja in zapuščanja domov kot letos. Ampak Markovčani se ne damo oziroma fašenka ne damo. Če sam ne bi bil priča nekaterim dogodkom, ki sem jih lani doživel med svečnico in pepelnico, domala ne bi verjel, da je to res možno. Ne gre zgolj samo za romantične predstave o korantih in šemljenju. Kot je v navadi, smo tako kot vsa leta do sedaj koranti v predfašenskem času nadeli samo zvonce in "ružli" po vaseh. To glasno zvonjenje pritegne marsikateri pogled skozi okno, kar je v temni noči še mnogo bolj očitno. Teh pogledov smo lani bili deležni v velikem številu, pa ne samo tega, ljudje so prihajali na dvorišča, ploskali, nekateri tudi glasno nagovarjali in ne boste verjeli, celo sklepali

roke ... Ob teh doživetjih spoznamo, da je fašenk del markovskega človeka in ne glede na situacijo je pomembno, da so obredja živa in med ljudmi. Glede na lanskoletne omejitve, ki so bile mnogo bolj stroge, kot so letos, smo vsi, ki kakorkoli s fašenkom živimo, zelo nestrpno pričakovali fašenske dni, ko si nadenemo maske. Prišli so tisti dnevi, čisto spontano. Duh vsega, kar nam je pomembno, je spodbudil ljudi, da so se kljub grožnjam in prepovedim maskirali in se sprehodili po vaseh in dvoriščih. Brez velikega pompa in trušča. V vsej svoji prvobitnosti smo se vrnili h koreninam. Brez bučnih veseljačenj po šotorih in veselicah ter karnevalih so spet vse maske bile tam, kjer jim je mesto, na kmečkih dvoriščih. Brez radovednih pogledov turistov in obiskovalcev. Mogoče bi bil že čas, da končno razumemo, da je manj več. In da je to tista avtentičnost, s katero se Markovčani tako radi ponašamo. Ker fašenk se zgodi sam od sebe, vsako leto, znova in znova. Že stoletja.

MM

Fašenk in PCT (parodija na grafiko "Mrtvi kurent" slovenskega slikarja in grafika Franceta Miheliča.

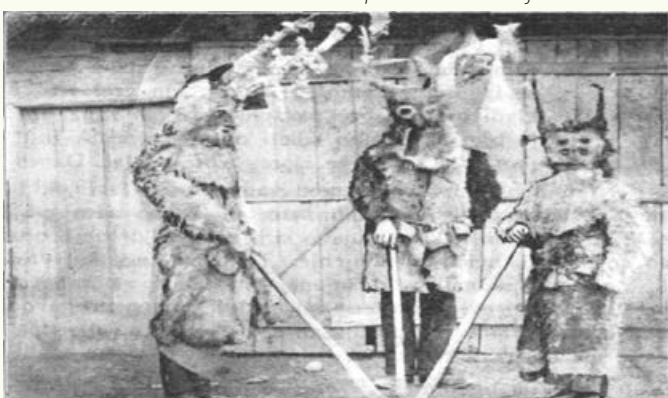
Razvoj koranta skozi zgodovino

Korant leta 1890 (J. Šubic)

Korant po 2. svetovni vojni

Koranti med obema vojnama (ok. 1930)

Korant okrog 1960

Koranti danes

